

കിരാതം

കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർ

കിരാതം

(Malayalam)

Kiratham

Ottanthullal

By KUNCHAN NAMBIAR

Study: EVOOR PARAMESWARAN

Cover Design: Sankarankutty

First S P C S Text Book Edition March 1984

PRINTED AT INDIA PRESS, KOTTAYAM

Price Rs. 5·00

Publishers
Sahitya Pravarthaka Co-operative
Society Ltd., Kottayam, Kerala State, India

Sales Department
NATIONAL BOOK STALL
KOTTAYAM-TRIVANDRUM - ERNAKULAM - CANNANORE - TRICHUR
PALGHAT - QUILON - KOZHIKODE - ALLEPPEY — KALPETTA

കിരാതം

(ഓട്ടൻതുള്ളൽ)

കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർ

പഠനം

ഏവൂർ പരമേശ്വരൻ

പ്രസാധകന്മാർ

സാഹിത്യപ്രവർത്തക സഹകരണസംഘം

നാഷനൽ ബുക്ക്സ്റ്റാൾ

കോട്ടയം

വില ക. 5.00

S4538 B2964 112/83-84 U.T.B. 8 1-2000

ആമുഖോപന്യാസം

പതിനെട്ടാംശതകത്തിലെ മലയാളസാഹിത്യത്തെ ദീപ്തമാക്കിയ പ്രതിഭാധനന്മാരിൽ മുമ്പനാണു കലക്കത്തു കുഞ്ചൻ നമ്പ്യാർ. നളചരിതം ആട്ടക്കഥയുടെ കർത്താവായ ഉണ്ണായിവാര്യരും കുചേലവൃത്തം വഞ്ചിപ്പാട്ടു രചിച്ച രാമപുരത്തു വാര്യരും ഇതേ കാലഘട്ടത്തിൽ ജീവിച്ചവരാണ്. ആട്ടക്കഥ, വഞ്ചിപ്പാട്ട് എന്നീ കാവ്യപ്രസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് ഏററവും മികച്ച സംഭാവനയാണ് അവർ നല്കിയതെന്ന കാര്യം നിസ്തർക്കമത്രേ! എന്നിരിക്കിലും തുള്ളൽക്കഥാപ്രസ്ഥാനത്തിൻ്റെ പ്രയോക്താവും, ആ രംഗത്തിലെ മുടിചൂടാമന്നനുമായ നമ്പ്യാർകവിക്കു നേടാൻ കഴിഞ്ഞത്ര ജനപ്രീതി മററു രണ്ടുപേർക്കും ലഭ്യമായില്ലെന്നു പറയാൻ ശങ്കിക്കേണ്ടതില്ല.

ഇതിനു കാരണം തുള്ളൽ എന്ന കാവ്യപ്രസ്ഥാനത്തിൻ്റെ സവിശേഷതകളാണ്. നിലവിലുള്ള സാമുദായികാനീതികളെ ഫലിതരസത്തോടെ വിഡംബനംചെയ്യുകയും, കാണികളായി മുമ്പിൽ കൂടിയിട്ടുള്ള സാമാന്യജനങ്ങളെ ഭാവാഭിനയത്തിലൂടെയും പാട്ടിലൂടെയും രസിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യാനുള്ള പ്രത്യേക കഴിവ് തുള്ളൽക്കവിതകൾക്കുണ്ടായിരുന്നു. കഥകളിയെയും ചാക്യാർക്കൂത്തിനെയും അപേക്ഷിച്ച് കൂടുതൽ ലളിതമായിരുന്നു തുള്ളൽപ്പാട്ടിലെ പ്രതിപാദനരീതി. കവിത കേൾക്കുന്നമാത്രയിൽ അർത്ഥം ഗ്രഹിക്കാൻ ആർക്കും വിഷമമുണ്ടായില്ല. കാതിനിമ്പംനല്കുന്ന ലളിതപദങ്ങളുടെ നിരർഗ്ഗളപ്രവാഹം കേൾവിക്കാരെ അപഹൃതചിത്തവൃത്തികളാക്കിത്തീർത്തു എന്നും പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ!

കവിയുടെ ജീവചരിത്രം

കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർ ജനിച്ചതു് തെക്കേ മലബാറിൽ കിള്ളിക്കുറിശ്ശിമംഗലം എന്ന സ്ഥലത്താണ്. ഇപ്പോൾ പാലക്കാട്ടു ജില്ലയിൽ ഉൾപ്പെട്ടുകിടക്കുന്ന ഈ സ്ഥലം ആദ്യം കൊച്ചി സംസ്ഥാനത്തിൻ്റെയും, പിന്നീട് ബ്രിട്ടീഷ് മലബാറിൻ്റെയും ഭാഗമായിരുന്നു. സംസ്കൃതപാണ്ഡിത്യത്തിനും കവിത്വത്തിനും കേൾവികേട്ട പ്രദേശമാണ് കിള്ളിക്കുറിശ്ശിമംഗലം. സുഭദ്രാഹരണം ആട്ടക്കഥയുടെ കർത്താവായ മന്ത്രേടത്തുനമ്പൂതിരി എന്നിവർ കിള്ളിക്കുറിശ്ശിമംഗലത്തുകാരനാണ്.

അവിടെ പുരാതനമായ ഒരു ശിവക്ഷേത്രമുണ്ട്. ഈ ക്ഷേത്രത്തെപ്പററി നമ്പ്യാരുടെ പല തുള്ളലുകളിലും പ്രസ്താവമുള്ളതായി കാണാം. കിള്ളിക്കുറിശ്ശിമംഗലത്തെ സംസ്കൃതരൂപത്തിൽ ശുകപുരം എന്നും ചില തുള്ളലുകളിൽ പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു.

ശുകപുരമതും പാരമിവൻ മമ
സുകവിത വരുവാൻ വരമരുളേണം (ഘോഷയാത്ര)

ധാത്രിയിലഴകിയ കിള്ളിക്കുറിശ്ശി-
ക്ഷേത്രംതന്നിൽ വിളങ്ങിന ശിവൻ
(പ്രദോഷമാഹാത്മ്യം)

കിള്ളിക്കുറിശ്ശി മഹേശനും പുന-
ന്നുള്ളിലിരുന്നരുളുക സദാ മേ. (കിരാതം)

തുടങ്ങിയ പരാമർശങ്ങൾ ഉദാഹരണമാണ്.

ജനനവും വിദ്യാഭ്യാസവും

കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർ ജനിച്ചത് എ. ഡി. 1705-ലാണെന്ന് സാഹിത്യചരിത്രകാരനായ പി. ഗോവിന്ദപ്പിള്ള അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. പിന്നീടിങ്ങോട്ടുള്ള ഗവേഷകന്മാരും സാഹിത്യചരിത്രകാരന്മാരും പ്രസ്തുത അഭിപ്രായത്തെ അംഗീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. സാമാന്യവിദ്യാഭ്യാസം നേടിയതിനുശേഷം ചെറുപ്പത്തിൽത്തന്നെ കുഞ്ചൻ നാടുവിട്ട് അമ്പലപ്പുഴയിലെത്തിയെന്നാണ് വിശ്വാസം. അമ്പലപ്പുഴക്കാരനായ ഓണമ്പള്ളി നമ്പൂരിയെയും നന്തിയാട്ട് ഉണ്ണിരവിക്കുറുപ്പിനെയും നമ്പ്യാർ പല തുള്ളലുകളിലും സ്തുതിച്ചു കാണുന്നുണ്ട്. ഓണമ്പള്ളി നമ്പൂരി ഇളനാട്ടിൽനിന്ന് ഒരു കുടിക്കലശത്തു വന്നു പാർപ്പുറപ്പിച്ചവനാണ്. ജാതിയിൽ പോറ്റിമാരായ ഇവർക്ക്, ആയുധവിദ്യയിലുള്ള നായകസ്ഥാനം കൊണ്ടാണ് നായകൻ അഥവാ നമ്പൂരി എന്ന ബിരുദം ലഭിച്ചത്. കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർ, തുള്ളലിന് ആവശ്യമായ കളരിക്കഭ്യാസം നേടിയത് ഓണമ്പള്ളി നമ്പൂരിയിൽനിന്നുമാണെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നതിൽ തെറ്റില്ല. ഓണമ്പള്ളിയെ സംസ്കൃതത്തിൽ ദ്രോണമ്പള്ളിയാക്കി ചില തുള്ളലുകളിൽ നമ്പ്യാർ സ്മരിക്കുന്നതു നോക്കുക:

മികവുറ്റും പുകഴ്ന്നൊരു ദ്രോണമ്പള്ളി
നൽക്കുലഭൂഷണൻ ശ്രീഗ്രാമനായകൻ
വിക്രമവാരിധിവീരൻ വിശേഷത്തെ-
ന്നിക്കാലമെങ്ങൾക്കു കടാക്ഷം തരേണമേ.
(സുന്ദോപസുന്ദോപാഖ്യാനം)

ക്ഷോണീമണ്ഡലംതന്നിലൊക്കെയും പുകഴ്ന്നൊരു
ക്ഷോണീപാലനവീരൻ ദ്രോണമ്പള്ളിയധിപത്യൻ.
(സഭാപ്രവേശം)

കൂടാതെ ഇപ്രകാരം പറയുന്നു,

ധരണീസുരകുലകമലദിനമണി
ഗുരുനാഥൻ മമ പാദതാരുണം. (ഘോഷയാത്ര)

ധരണീസുരജനനായകൻ ഗുരുനാഥന്റെ പാദ
പങ്കജമാശ്രിതമായ് ശരണമായ് ഗ്രഹിക്കുന്നേൻ.
(കീചകവധം)

തുടങ്ങിയ പല തുള്ളൽക്കഥകളിലും നമ്പ്യാർ തന്റെ ബ്രാഹ്മണ ഗുരുനാഥനെ വന്ദനം പറയുന്നുണ്ട്. ഈ ബ്രാഹ്മണഗുരു നമ്പ്യാരുടെ ആയുധവിദ്യാഗുരുവായ ദ്രോണമ്പള്ളി നായ്ക്കരാണെന്നു വ്യക്തമാകുന്നു. 'വിക്രമവാരിധിവീരൻ' 'ക്ഷോണീപാലനവീരൻ' ഇത്യാദി വിശേഷണങ്ങളിൽനിന്നു നായ്ക്കർ ആയുധശാസ്ത്രനിപുണനായ കളരിയഭ്യാസിയായിരുന്നു എന്നും അനുമാനിക്കാം.

കലക്കത്തുനമ്പ്യാരുടെ കോവിലകത്തെ ഗുരുവായ ഉണ്ണിരവിക്കുറുപ്പിനെയും പല തുള്ളൽക്കഥകളിൽ സ്മരിച്ചുകാണുന്നു. ഈ ഗുരുനാഥനെ 'പുണ്യപുരുഷൻ', 'ശ്രീപാദസാരൂപൻ', 'അനന്തഗുണങ്ങളിയൻ' തുടങ്ങിയ വിശേഷണങ്ങളോടെ കവി ഉപയോഗിച്ചിട്ടുള്ളു. ഇതിൽനിന്ന് അദ്ദേഹം ഉദാരശീലനും കവിയുടെ രക്ഷകനുമായിരുന്നുവെന്ന് സ്പഷ്ടമാകുന്നു.

അനേകഗുണഗണമിയലുന്നൊരു ഗുരു
നാഥനാകിയ ബാലരവിക്ക് (സ്യമന്തകം)

ആചാര്യോത്തമൻ ബാലരവിയെന്നു പുകഴ്ന്നൊരു
ശ്രീപാദസാരൂപന്റെ ചരണാംഭോരുഹം രണ്ടും
ആചാരോചിതം കൂപ്പിക്കവിചൊൽവാൻ തുടങ്ങുന്നേൻ.
(സഭാപ്രവേശം)

തുടങ്ങിയ ഭാഗങ്ങൾ ഇതിന്ന് ഉദാഹരണമാണ്. ഓണമ്പള്ളിയെ ദ്രോണമ്പള്ളിയാക്കിയ പോലെതന്നെ ഉണ്ണിരവിയെ ബാലരവിയാക്കിയെന്നും വ്യക്തമാണല്ലോ. 1754-നു മുമ്പ് അമ്പലപ്പുഴവച്ചും, അതിനുശേഷം തിരുവനന്തപുരത്തുവച്ചും നമ്പ്യാർ രചിച്ചിട്ടുള്ള പല തുള്ളൽക്കഥകളിലും ഈ ഗുരുനാഥന്മാരെ സ്മരിച്ചുകാണുന്നതുകൊണ്ട്, ഇവരോടു രണ്ടുപേരോടും കവിക്ക് ഒടുങ്ങാത്ത കടപ്പാടും അളവറ്റ സ്നേഹാദരങ്ങളും ഉണ്ടായിരുന്നതായി ധരിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഗുരുക്കന്മാരായി ഇവരെ രണ്ടുപേരെയുമല്ലാതെ മറ്റാരെയും നമ്പ്യാർ സ്മരിച്ചുകാണുന്നില്ല. പ്രസ്തുത ഗുരു

നമ്പ്യാന്മാർ അമ്പലപ്പുഴക്കാരാകയാൽ, കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർ ചെറുപ്പത്തിൽത്തന്നെ അവിടെ ചെന്നെത്തിയതായി വിചാരിക്കാം.

മാത്തൂർകളരി

അമ്പലപ്പുഴ താമസിക്കുന്നകാലത്തു് മാത്തൂർകളരിയുമായും നമ്പ്യാർക്ക് ബന്ധമുണ്ടായിരുന്നു. ചെമ്പകശ്ശേരി (അമ്പലപ്പുഴ) രാജാവിന്റെ സേനാനായകസ്ഥാനം പരമ്പരയാ വഹിച്ചുവന്നവരാണ് മാത്തൂർകാർ. മാത്തൂർകാരുടെ കുടുംബപരദേവതയായ ഭഗവതിയെ നമ്പ്യാർ പലതരം തുള്ളൽകഥകളിൽ വന്ദിക്കുന്നുണ്ട്.

മാത്തൂരാലയവാസിനീ ഭഗവതീ
മനസിജരിപു നിജനന്ദിനി നിരുപമേ
കാത്തരുളീടുക കളരിനിവാസിനി
കളമൊഴി മനോഹരഗാമിനി കാമിനി

(പ്രദോഷമാഹാത്മ്യം)

മാത്തൂരാലയം തന്നിൽ മരുവും മംഗലാകാരേ
കാത്തുകൊൾക നീ കേളീകളരിവാസിനി കാളീ!

(പൗണ്ഡ്രകവധം)

ഉദ്ധരിച്ച ഭാഗങ്ങളിൽനിന്നു് കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർക്ക് മാത്തൂർകളരിയുമായി അടുത്ത ബന്ധമുണ്ടായിരുന്നുവെന്ന് വിചാരിക്കാം. മാത്തൂർകളരിയിൽ കഥകളിക്കളരിയിരുന്ന സ്ഥലം. മാത്തൂർ കുടുംബക്കാർ തുള്ളലിനെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചതായി അറിവില്ല. എങ്കിലും നമ്പ്യാർക്ക് വ്യക്തിപരമായി മാത്തൂർകുടുംബവുമായി അടുപ്പമുണ്ടായിരുന്നുവെന്ന വ്യക്തമാണ്.

ചെമ്പകശ്ശേരി

ഇന്നത്തെ അമ്പലപ്പുഴയുടെ പഴയ പേർ ചെമ്പകശ്ശേരി എന്നാണല്ലോ. ചെമ്പകശ്ശേരിരാജാവിന്റെ ആശ്രിതനായി കഴിഞ്ഞ നമ്പ്യാർ, തന്റെ രക്ഷകനെ പല തുള്ളൽകഥകളിലും അനുസ്മരിക്കുന്നു. ദേവനാരായണസ്ഥാനമുണ്ടായിരുന്ന ചെമ്പകശ്ശേരിരാജാവിനെ പരാമർശിക്കുന്ന ചില ഭാഗങ്ങൾ താഴെ ചേർക്കുന്നു:

ചെമ്പകനാട്ടിന്നലങ്കാരഭൂതനാം
തമ്പുരാൻ ദേവനാരായണസ്വാമിയും.

(കല്യാണസൗഗന്ധികം)

ചെമ്പകശ്ശേരിനാടു വാണരുളീടുന്ന തമ്പുരാൻ
ചമ്പകമാലി കോമളാകൃതിയായ ദേവനാരായണൻ.

(ത്രിപുരദഹനം)

ദേവനാരായണനെ സ്തുതിക്കുന്ന തുള്ളൽകഥകളിലെല്ലാംതന്നെ, കവി അമ്പലപ്പുഴക്കൃഷ്ണനെയും സ്തുതിക്കുന്നുണ്ട്.

നമ്പ്യാർ ചെമ്പകശ്ശേരിരാജാവിന്റെ ആശ്രിതനായി കൂടിയതു് എന്നുമുതൽക്കാണെന്നു് കൃത്യമായി പറഞ്ഞുകൂടാ. എന്നാൽ അദ്ദേഹം കുറച്ചുകാലം തകഴിക്കു് ബാലരാമനമ്പ്യൻ എന്ന ഇടപ്രഭുവിന്റെ സേവകനായി കഴിഞ്ഞുകൂടിയതായി തെളിവുണ്ട്. തുള്ളൽകഥകൾക്കുമുമ്പു് കവി രചിച്ചതായി വിശ്വസിക്കപ്പെടുന്ന 'ശിവപുരാണ'ത്തിൽ കവി ബാലരാമൻ അച്ചനെ സ്തുതിക്കുന്നുണ്ട്. തകഴിയിലെ താമസം കഴിഞ്ഞാവണം നമ്പ്യാർ ചെമ്പകശ്ശേരിയിലെത്തിയതു്. എന്തായാലും 1754-ൽ മാർത്താണ്ഡവർമ്മ ചെമ്പകശ്ശേരിരാജ്യം ആക്രമിച്ചു തിരുവിതാംകൂറിനോടു ചേർക്കുന്നതുവരെ നമ്പ്യാർ അവിടത്തെ അന്തേവാസിയായിരുന്നു എന്നു വിചാരിക്കണം.

തിരുവനന്തപുരത്തു്

ചെമ്പകശ്ശേരിയുടെ പതനത്തിനുശേഷം നമ്പ്യാർ, തിരുവിതാംകൂറിന്റെ തലസ്ഥാനമായ തിരുവനന്തപുരത്തേക്കു പോയി. അവിടെ അദ്ദേഹത്തിനു് ഏതാണ്ടു് അനുയായിത്വം സ്വീകരിക്കണം. തിരുവനന്തപുരത്തുവച്ചു നിർമ്മിച്ച തുള്ളൽകഥകളിൽ മാർത്താണ്ഡവർമ്മ, മന്ത്രി അയ്യപ്പൻമാർത്താണ്ഡപ്പിള്ള, കാർത്തികതിരുനാൾ രാമവർമ്മമഹാരാജാവു് എന്നിവരെ സ്മരിച്ചുകാണുന്നു.

ബാലമാർത്താണ്ഡവർമ്മക്ഷിതിപാല–
പാലചൂഡാമണിപ്രാണകാരണം
ലീലാസജ്ജനമയ്യപ്പൻ മാർത്താണ്ഡ–
ബാലമന്ത്രിപ്രവീരന്റെ നിദേശാൽ
മൂലമായുള്ള വിനോദപ്രമോദമി-
ക്കാലങ്ങളിൽ പ്രകാശിക്കണമീശ്വരാ!

(ഹനുമദുദ്ഭവം)

വഞ്ചിരാജകുലോത്തമൻ കുലശേഖരപ്പെരുമാളഹോ
വഴിവിലസിയ വിനകളൊഴിവതിനാശ്രയം പരമാശ്രയം.

(സഭാപ്രവേശം)

1758-ൽ മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവു കാലഗതി പ്രാപിച്ചു. തുടർന്നു് സിംഹാസനാരോഹണംചെയ്ത രാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ ഭരണാരംഭത്തിലും, മാർത്താണ്ഡവർമ്മയുടെ കാലത്തുണ്ടായതുപോലെ ആക്രമണപ്രത്യാക്രമണങ്ങൾകൊണ്ടു് രാജ്യത്തു സമാധാനം ഏറെക്കുറെ ദോഷപ്പെട്ടുനിലയിലായിരുന്നു. എന്നാൽ അക്കാലത്തും അയ്യപ്പൻമാർത്താണ്ഡപ്പിള്ള ദളവയുടെ കാരുണ്യവും

സഹായവും നമ്പ്യാർക്ക് തുടർന്ന് ലഭിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ട്, അദ്ദേഹം സന്തുഷ്ടനായിത്തന്നെ കഴിഞ്ഞുകൂടി.

വാർദ്ധക്യവും ചരമവും

1763–ൽ അയ്യപ്പൻമാർത്താണ്ഡപ്പിള്ള നിര്യാതനായതോടെ, കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരുടെ ജീവിതത്തിലെ സുവർണ്ണദശ അസ്തമിച്ചുവെന്നു പറയാം. ഗുരുവിന്റെ മരണശേഷം എത്രകാലംകൂടി നമ്പ്യാർ തിരുവനന്തപുരത്തു പാർത്തുവെന്നു കൃത്യമായി അറിയുന്നില്ല. ഇനി ഗുരുവായ സുബ്ബയ്യൻ 1768–ൽ അന്തരിക്കുന്നതുവരെ ആ താമസം തുടർന്നിരിക്കാം. സുബ്ബയ്യനുശേഷം ഒരു ഗോപാലയ്യനാണ് ഗുരുവായതു്. ഈ ഗുരുവരന്മാരുടെ കാലത്തു് കൊട്ടാരം സിൽബന്തികൾക്കിടയിൽ സ്വാഭാവികമായി സംഭവിച്ചിരിക്കാവുന്ന സ്ഥാനചലനങ്ങളും പരിവർത്തനങ്ങളും സ്വാതന്ത്ര്യശീലനായ നമ്പ്യാരെ തെല്ലു നിരാശനാക്കിയിരിക്കണം. ഏറെത്താമസിയാതെ നമ്പ്യാർ മഹാരാജാവിനോടു വിടവാങ്ങി, തിരുവനന്തപുരത്തുനിന്ന് അമ്പലപ്പുഴ വന്നു താമസമാക്കി എന്നു വിചാരിക്കാം.

രാമവർമ്മമഹാരാജാവിനോടു യാത്രപറയുമ്പോൾ, നമ്പ്യാർ താഴെക്കൊടുത്തിട്ടുള്ള ശ്ലോകമുണ്ടാക്കി അടിയറവച്ചതായി പറയപ്പെടുന്നു.

നാലഞ്ചക്ഷരവും പഠിച്ചു ഗുരുവിൻ
  പാദം തലോടി ചിരം
പാലത്തുംകഴിതന്നപാംഗവലയിൽ
  പാരീട്ടെന്നനാഹം;
കോലം കെട്ടുക, കോലകങ്ങളിൽ നട–
  ക്കെന്നുള്ള വേലയ്ക്കിനി–
ക്കാലം വാർദ്ധകമാകകൊണ്ടടിയനെ–
  ക്കൂട്ടിക്കൊലാ ഭൂപതേ!

തിരുവനന്തപുരം വിട്ടുപോരുന്നകാലത്തു് നമ്പ്യാർക്ക് അറുപതു വയസ്സു കഴിഞ്ഞിരിക്കണം. തന്റെ വാർദ്ധക്യത്തെപ്പറ്റി കവി ശ്ലോകത്തിൽ സൂചിപ്പിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ.

കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർ തിരുവനന്തപുരത്തു താമസിക്കുന്ന കാലത്തു്, അദ്ദേഹത്തിനു പല രാജകീയസമ്മാനങ്ങളും ലഭിച്ചതായി രേഖകളുണ്ട്. ''അമ്പലപ്പുഴ കുഞ്ചൻനമ്പിയാർക്ക്'' 933 മേടം 5-ാംതീയതി കൊടുത്ത കുറിപ്പിൽ ''ചെന്നിത്തലയ്ക്കൽ ചികപ്പുകൾവച്ചു വീരശൃംഖല ഉതവ് ഒന്ന്'' എന്നും, അദ്ദേഹത്തിനു തന്നെ വീണ്ടും 934 പുരട്ടാശി 30–ാംതീയതി കൊടുത്ത ''വീര

ശങ്ങല ഉതുവു് ഒന്നു്'' എന്നു വലിയകൊട്ടാരത്തിലെ കണക്കുകളിൽ കാണുന്നുണ്ടു്.

രാമവർമ്മ മഹാരാജാവിന്റെ അനുമതിയോടുകൂടി അമ്പലപ്പുഴ തിരിച്ചെത്തിയ നമ്പ്യാർ, നേരത്തെതന്നെ തനിക്കു് അനുവദിച്ചു കിട്ടിയ നമ്പ്യാർമഠത്തിൽ താമസമാക്കിയെന്നു വിശ്വസിച്ചുപോരുന്നു. അമ്പലപ്പുഴ ക്ഷേത്രത്തിൽനിന്നും ഒരു വിളിപ്പാടകലെയായി, നമ്പ്യാർക്കു ദാനമായി കല്പിച്ചു നല്കിയ പറമ്പു് ഇന്നും കാണാനുണ്ടു്. താമസക്കാർ മറ്റാരെങ്കിലും ഇപ്പോഴും കഞ്ചൻ കൃഷ്ണൻനമ്പ്യാരുടെ പേരിലാണു് ഈ വസ്തുവിന്റെ പട്ടയമെന്നു കേൾക്കുന്നു. കൂടാതെ കഞ്ചൻനമ്പ്യാരുടെ കുടുംബക്കാർക്കു് ഇന്നും ചില അവകാശങ്ങൾ അമ്പലപ്പുഴക്ഷേത്രത്തിൽനിന്നു കിട്ടിവരുന്നുണ്ടു്.

നമ്പ്യാരുടെ അന്ത്യം അമ്പലപ്പുഴവച്ചായിരുന്നെന്നും, പേപ്പട്ടിവിഷം ബാധിച്ചാണു് മഹാകവി അന്തരിച്ചതെന്നും പറയപ്പെടുന്നു. പേപ്പട്ടി കടിച്ചതിന്റെ ചികിത്സയിലിരിക്കെ, പഥ്യം തീരുന്നതിനുമുമ്പു്, സദ്യപ്രിയനായ നമ്പ്യാർ അമ്പലപ്പുഴ വലിയകോവിലകത്തെ മാസമടിയന്തരത്തിനു പോയിയെന്നും, അപഥ്യം ഹേതുവായി അദ്ദേഹത്തിനു മരണം സംഭവിച്ചുവെന്നുമാണു കഥ. അന്നേക്കു മഹാകവിക്കു് അറുപതുവയസ്സു പ്രായമായിരുന്നുവെന്നു് ചരിത്രകാരന്മാർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

എന്നാൽ പിന്നീടു കണ്ടെത്തിയ ഒരു ശ്ലോകത്തിൽനിന്നു് മഹാകവി എഴുപത്തഞ്ചു വയസ്സുവരെ ജീവിച്ചിരുന്നതായി സൂചനയുണ്ടു്. ശ്ലോകം ഇപ്രകാരമാണു്:

കൊല്ലം തൊള്ളായിരത്തമ്പതിനുപരിമിതം-
  തന്നാറുമബ്ദ പുഷ്ണേ
ചെന്നീടുന്നോരു കാലേ മിഥുനരവിഗതേ
  മറ്റുള്ള ധന്യധന്യഃ
കൃഷ്ണേ പക്ഷേ ചതുർത്ഥീചതയയുതദിനേ
  മാതുലഃ കൃഷ്ണനാമാ
വിഷ്ണോസ്സായൂജ്യമാപ്പോ വിഹിതഹരിനമ–
  സ്യാശികോ വീതശോകഃ.

ഈ ശ്ലോകം നിർമ്മിച്ച ആൾ കഞ്ചൻനമ്പ്യാരുടെ അനന്തരവനാണെന്നും, ശ്ലോകത്തിൽ സൂചിപ്പിക്കുന്നവിധം കഞ്ചൻ(കൃഷ്ണൻ) നമ്പ്യാർ കൊ. വ. 956-ൽ (എ. ഡി. 1781-ൽ) മിഥുനമാസത്തിൽ ചതയദിനത്തിൽ ദിവംഗതനായെന്നും വരുന്നു. ഈ വസ്തുത ശരിയാണെങ്കിൽ, നമ്പ്യാർ എഴുപത്തഞ്ചുവയസ്സുവരെ ജീവിച്ചിരുന്നതായി അനുമാനിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഇതിലും അസാധാരണമായി ഒന്നുമില്ല.

എന്നാൽ പ്രസ്തുത ശ്ലോകം കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരുടെ പാരമ്പര്യത്തെത്തന്നെയാണോ കുറിക്കുന്നതു് എന്നു സംശയിക്കാനവസരം ഇല്ലാതില്ല. അതിലേക്കു് അവർ ഉന്നയിക്കുന്ന കാരണം, ശ്ലോകത്തിൽ നമ്പ്യാരുടെ കവിതയെപ്പറ്റി പ്രസ്താവിച്ചുകാണുന്നില്ല എന്നതാണു്. പരമ്പരാഗതശ്ലോകങ്ങൾ കൃത്യമായി ഓർമ്മിക്കുന്നതിലേക്കാണു് പാരമ്പര്യങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കി സൂക്ഷിക്കാറുള്ളതു്. ശ്ലോകകർത്താക്കൾ വലിയ ഭാവനാശാലികളായിക്കൊള്ളണമെന്നില്ല. കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരുടെ കാര്യത്തിലും ഇതുതന്നെ സംഭവിച്ചുവെന്നു പറയാം.

തുള്ളൽപ്രസ്ഥാനം

കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർ തുള്ളൽക്കഥകളുടെ നിർമ്മാണത്തിനും അവയുടെ അവതരണത്തിനും ഒരുമ്പെട്ടതു് അമ്പലപ്പുഴ ക്ഷേത്രത്തിൽ കൂത്തു പറയുന്ന ചാക്യാരുമായി ഉണ്ടായ സംഭവത്തിനു ശേഷമാണെന്നു് ഒരു പ്രസിദ്ധമായ കഥയുണ്ടു്. മറ്റു കഥകളെപ്പോലെ നിരർത്ഥകമെന്നു പറഞ്ഞു തള്ളിക്കളയാവുന്നതല്ല ഈ ഉൽപത്തിക്കഥ. അന്നത്തെ സംഭവത്തെത്തുടർന്നു് ഇന്നും അമ്പലപ്പുഴക്ഷേത്രത്തിൽ തുള്ളലിനു പ്രവേശനമില്ലെന്ന വസ്തുത, ചാക്യാർ–നമ്പ്യാർ കലഹകഥയുടെ വിശ്വാസ്യത ബലപ്പെടുത്തുകയാണു ചെയ്യുന്നതു്. മാത്രമല്ല, തുള്ളലിന്റെ ഉത്ഭവചരിത്രത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ചർച്ചയിൽ, തുള്ളൽക്കാരനായ നമ്പ്യാരെയും കൂത്തുപറയുന്ന ചാക്യാരെയും കൂട്ടിയിണക്കുന്ന ഈ കഥയ്ക്കു് ഗവേഷണപരമായ പ്രാധാന്യവുമുണ്ടു്. കൂത്തിലെ പല അംശങ്ങളും സ്വീകരിച്ചാണു് നമ്പ്യാർ തുള്ളൽ ഏർപ്പെടുത്തിയതെന്നു് അതിനെപ്പറ്റിയുള്ള പഠനങ്ങൾ തെളിയിക്കുന്നു.

ചാക്യാർ–നമ്പ്യാർ കലഹകഥ

ഒരിക്കൽ അമ്പലപ്പുഴ ശ്രീകൃഷ്ണസ്വാമിക്ഷേത്രത്തിലെ ഉത്സവത്തിനു് ചാക്യാർ കൂത്തുപറയുകയായിരുന്നു. ഏതു കാരണവശാലോ, അന്നു മിഴാവു കൊട്ടാനുള്ള ചുമതല ചെന്നുകൂടിയതു് കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരിലായിരുന്നു. കഥാപ്രസംഗത്തിനിടയിൽ, മിഴാവു കൊട്ടേണ്ട സമയത്തു് അങ്ങനെ ചെയ്യാതെ നമ്മുടെ നമ്പ്യാർ അല്പം ഉറങ്ങിപ്പോയി. പരപരിഹാസത്തിനു പഴുതു നോക്കിയിരുന്ന ചാക്യാരാകട്ടെ, ആ അവസരമുപയോഗിച്ചു് നമ്പ്യാരെ കഠിനമായി കളിയാക്കി. ആ ദിവസം അങ്ങനെ കഴിഞ്ഞു.

അടുത്തദിവസവും ചാക്യാരുടെ കൂത്തുണ്ടായിരുന്നു. അന്നു ചാക്യാർ കൂത്തു തുടങ്ങിയപ്പോൾ, മതിൽക്കെട്ടിനുള്ളിൽ പടിഞ്ഞാറെ കളിത്തട്ടിന്മേൽ പുതിയ വേഷത്തോടും മേളക്കൊഴുപ്പോ

ട്ടുംകൂടി ഒരു തുള്ളൽക്കാരൻ കയറിനിന്നു പാടുകയും ആടുകയും ചെയ്യുന്നതു കണ്ടു്, കൂത്തു കേൾക്കാൻ കൂടിയിരുന്നവരെല്ലാം അങ്ങോട്ടേക്കു വച്ചുപിടിച്ചു. കൂത്തു കേൾക്കാൻ ആളില്ലാതെ ചാക്യാർ ഇളിഭ്യനായി. ആ പുതിയ തുള്ളൽക്കാരൻ കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ഉണ്ടാക്കിയ 'കല്യാണസൗഗന്ധികം' കഥയാണു് അന്നവിടെ തുള്ളിയതു്.

തന്നെ ഇളിഭ്യനാക്കിയ നമ്പ്യാർക്കെതിരായി ചാക്യാർ ദേവനാരായണസമക്ഷം സങ്കടം ബോധിപ്പിച്ചെന്നും, ഇനിമേൽ മതിൽക്കെട്ടിനുള്ളിൽ തുള്ളൽ പാടില്ലെന്നു് രാജാവു് കല്പനയായെന്നുംകൂടി കഥ തുടരുന്നു.

പ്രസ്തുതകഥയിൽ അവിശ്വസനീയമായ ഒരു ഭാഗം, ചാക്യാരുമായി പിണങ്ങിയതിനുശേഷം ഒറ്റരാത്രികൊണ്ടു് നമ്പ്യാർ തുള്ളലുണ്ടാക്കി, പിറ്റേന്നു് അതു് അവതരിപ്പിച്ചുവെന്നതു മാത്രമാണു്. അവതരണം ശരിക്കും പിറ്റേന്നുതന്നെയായിരുന്നുവെന്നു തീർത്തും പറഞ്ഞുകൂടാ. ദിവസങ്ങളോ ആഴ്ചകളോ കഴിഞ്ഞിട്ടായിരുന്നു എന്നു് അനുമാനിക്കുന്നതിലും പിശകില്ല. തുള്ളലിനുവേണ്ടി പല കാലമായി ഒരുക്കങ്ങൾ ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്ന നമ്പ്യാർ, കിട്ടിയ സന്ദർഭം നോക്കി അതിന്റെ ഉദ്ഘാടനം നിർവ്വഹിച്ചുവെന്ന ഭാഗത്തോടുകൂടി പ്രസ്തുത കഥ അംഗീകരിക്കാമെന്നു തോന്നുന്നു.

ആദ്യത്തെ തുള്ളൽ

നമ്പ്യാർ എഴുതിയുണ്ടാക്കിയ ഒന്നാമത്തെ തുള്ളൽ 'കല്യാണസൗഗന്ധിക'മാണെന്ന പക്ഷത്തെയും നിരസിക്കുന്നതില്ല. തുള്ളലിന്റെ ആരംഭത്തിൽ ചേർത്തിട്ടുള്ള ദീർഘമായ വന്ദനകളും എല്ലാവർക്കും അറിവുള്ളതും പല കവികളും മുമ്പിനാലെ ആഖ്യാനത്തിനു വിഷയമാക്കിയിട്ടുള്ളതുമായ ഒരു കഥയെ പുനരാഖ്യാനം ചെയ്യാനുള്ള ഉദ്യമത്തെ സാധൂകരിച്ചുകൊണ്ടു് കവി നടത്തുന്ന വാദവും പ്രസ്തുത മതത്തെ ബലപ്പെടുത്തുന്നു.

'കല്യാണസൗഗന്ധിക'ത്തിൽ ചെയ്തപോലെ കഥയുടെ കാര്യത്തിലത്ര പിടിവാശി നമ്പ്യാർ വേറൊന്നിലും കാണിക്കുന്നില്ല. കല്യാണസൗഗന്ധികം ഭാഷാചമ്പുവിനു പുറമേ, പ്രസ്തുത കഥയെ ആസ്പദമാക്കി ചാക്യാന്മാർ നടത്താറുള്ള കഥാപ്രസംഗവും ഇവിടെ അനുസ്മരിക്കേണ്ടതുണ്ടു്. നാടകീയത വേണ്ടുവോളം കലർന്നതും, രസകരമാംവിധം ആഖ്യാനംചെയ്യാൻ സാധ്യതയുള്ളതുമായ കല്യാണസൗഗന്ധികം കഥ നമ്പ്യാരെ നേരത്തെമുതൽ ആകർഷിച്ചിരിക്കണം. അങ്ങനെ ആദ്യത്തെ തുള്ളൽ എഴുതിയെന്നും, ഉചിതമായ സന്ദർഭത്തിൽ അതു് അവ

തരിപ്പിച്ചുവെന്നും ധരിക്കാവുന്നതാണ്. പ്രസ്തുത തുള്ളലിനു ലഭിച്ച വിജയം കൂടുതൽ തുള്ളൽക്കഥകൾ രചിക്കാനും രംഗത്തു പ്രയോഗിക്കാനും നമ്പ്യാർക്ക് പ്രചോദനം നല്കിയിരിക്കണം.

തുള്ളലിന്റെ ഉത്ഭവം

തുള്ളൽ എന്ന പേരിൽ ഒരു കലാരൂപം ആദ്യമായി ആവിഷ്കരിച്ചത് കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരാണെന്ന് പറയാവുന്നതല്ല. നമ്പ്യാരുടെ കാലത്തിനു മുമ്പും ചില തുള്ളൽസമ്പ്രദായങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. പ്രാകൃതമായ നാടോടിനൃത്തങ്ങളുടെ പട്ടികയിൽ മാത്രം ഉൾപ്പെടുത്താവുന്ന പ്രസ്തുത അഭിനയസമ്പ്രദായത്തിന് കാലോചിതമായ വേഷവും വ്യവസ്ഥകളും നല്കി, പ്രത്യേക സാഹിത്യവും ഗാനരീതികളും താളമേളങ്ങളും ഏർപ്പെടുത്തി അതിനെ നവീകരിച്ചുവെന്നതാണ് നമ്പ്യാർ ചെയ്ത സേവനം. മുമ്പുണ്ടായിരുന്ന വിഭാഗങ്ങളുടെ പരിമിതിയും, നമ്പ്യാർ നല്കിയ പുതുമകളുടെ ബാഹുല്യവുംകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തെ ആധുനിക തുള്ളൽപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ജനയിതാവായും, ആ സാഹിത്യശാഖയുടെ ഇതഃപര്യന്തമുള്ള സർവ്വാധിപതിയായും കണക്കാക്കിപ്പോരുന്നു.

ചരിത്രാതീതകാലം മുതൽ കേരളത്തിൽ പലവിധമായ തുള്ളൽസമ്പ്രദായങ്ങൾ നിലവിലിരുന്നു. അധികവും അനുഷ്ഠാനപരമായ നൃത്തങ്ങളാണ് അവ. ഉ. മലബാറിൽ മലയൻ തുള്ളൽ എന്നും തിരുവിതാംകൂറിലും കൊച്ചിയിലും വേലൻ തുള്ളൽ എന്നും പറയുന്ന ഭൂതംതുള്ളൽ, കണിയാന്മാരുടെ കോലംതുള്ളൽ, സുബ്രഹ്മണ്യക്ഷേത്രത്തിൽ പതിവുള്ള കാവടിതുള്ളൽ, നായർതറവാടുകളിൽ ആഘോഷിക്കാറുള്ള പാമ്പുംതുള്ളൽ തുടങ്ങി ദേവതാപ്രീണനപരങ്ങളായ നൃത്തരീതികൾ കേരളീയജനവർഗ്ഗങ്ങൾക്കിടയിൽ നിലനിന്നുവരുന്നു. ചെറുമരുടെയിടയിൽ പതിവുള്ള കോൽകളി, വട്ടക്കളി, തട്ടിന്മേൽക്കളി എന്നിവ വിനോദപരങ്ങളായ പ്രാകൃതനൃത്തരീതികളാണ്.

പടേനിയും തുള്ളലും

തിരുവിതാംകൂറിലെ, മുഖ്യമായും മധ്യതിരുവിതാംകൂറിലെ ചില ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ നായന്മാർ നടത്തിവരാറുള്ള ഉത്സവമാണ് പടേനി അഥവാ പടയണി. നടന്മാർ പ്രത്യേകവേഷമിട്ടും, ചിലപ്പോൾ വേഷമില്ലാതെയും നാട്ടിൽ നടക്കുന്ന ഓരോ കാര്യങ്ങളെ പരിഹാസരൂപത്തിൽ വിമർശിക്കുകയാണ് ഇതിലെ ചടങ്ങ്. ആദ്യം വെളിച്ചപ്പാടും, തുടർന്ന് മറ്റു വേഷക്കാരും പ്രവേശിക്കുന്നു. കണിയാൻ, പരദേശി, ശർക്കരക്കുടക്കാരൻ,

ഇടിക്കണ്ടപ്പപ്പനായർ തുടങ്ങി പലരും ഇതിൽ ഉൾപ്പെടും. പട്ടർ, തങ്ങൾ, വഞ്ചിമന്നൂർ, മൂപ്പൻ തുടങ്ങിയ വേറെയും വേഷക്കാർ പടേനിയിൽ പതിവുണ്ട്.

മാതൃകവധം കഴിഞ്ഞ് കോപിഷ്ഠയായിരിക്കുന്ന ഭദ്രകാളിയെ രസിപ്പിക്കാൻ ഉദ്ദേശിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഉത്സവമാണ് ദേവീക്ഷേത്രങ്ങളിലെ പടേനി. എന്നാൽ അമ്പലപ്പുഴ ശ്രീകൃഷ്ണസ്വാമിക്ഷേത്രത്തിലും മറ്റും പടേനിക്കോലങ്ങൾ പതിവുണ്ടായിരുന്നതായി കേട്ടിട്ടുണ്ട്. അമ്പലപ്പുഴയിലെ എട്ടു വേലകളിലെയും പ്രവൃത്തിയാരന്മാർ വേലകളിക്കാരായ ഭടന്മാരുടെ വേഷത്തിൽ ഉടുത്തൊരുങ്ങി പടയണിക്കും വേലകളിക്കും നേതൃത്വം വഹിച്ചു മുന്നണിയിൽ നില്ക്കുമായിരുന്നത്രേ! കൂട്ടത്തിൽ കുഞ്ചൻ നമ്പ്യാരും കോലംകെട്ടി തുള്ളി കാണികളെ രസിപ്പിച്ചിരുന്നതായി പറയപ്പെടുന്നു.

ഭടജനങ്ങടെ നടുവിലുള്ളൊരു
പടയണിക്കിഹ ചേരുവാൻ
വടിവിയന്നൊരു പരിഷകളു—
മന്നനെ പിന്തുടർന്നു. (സഭാപ്രവേശം)

എന്ന ഭാഗം നമ്പ്യാർക്ക് പടയണിയോടുള്ള ബന്ധത്തെയാണല്ലോ സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. പടേനിക്കോലത്തിന് തുള്ളൽക്കാരന്റെ വേഷത്തോടുള്ള സാദൃശ്യവും, പടേനിയിലെ സാമൂഹ്യവിമർശനത്തിനും പരിഹാസത്തിനും തുള്ളൽസാഹിത്യത്തിലുള്ള സ്ഥാനവും ആലോചിക്കുമ്പോൾ, ചെറുപ്പംമുതൽതന്നെ നമ്പ്യാർക്ക് അറിയാനും പരിചയപ്പെടാനും ഇടവന്ന ആ നാടൻകലാവിദ്യ, ആധുനിക തുള്ളൽസമ്പ്രദായത്തിന്റെ ആവിഷ്കരണത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ അത്യന്തം സഹായിച്ചുവെന്ന് അനുമാനിക്കാവുന്നതാണ്.

കൂത്തും തുള്ളലും

പടേനിയും തുള്ളലുമായുള്ള ബന്ധംപോലെതന്നെ പ്രധാനമാണ് കൂത്തിനും തുള്ളലിനുമുള്ള പരസ്പരബന്ധം. തുള്ളലിന്റെ ഉത്ഭവചരിത്രത്തിൽ സ്ഥാനംപിടിച്ചിട്ടുള്ള ചാക്യാര്—നമ്പ്യാർ കലഹകഥ കണക്കാക്കിയാലും നമ്പ്യാർക്ക് ചാക്യാരോടു പിണക്കമുണ്ടായിരുന്നെന്നോ, ഇല്ലെന്നോ വരട്ടെ; എന്നാൽ ചാക്യാരുടെ കലാവിദ്യയോട് നമ്പ്യാർക്ക് ഒട്ടും നീരസമുണ്ടായിരുന്നില്ല എന്നു വ്യക്തമാണ്. മറിച്ച് 'ചന്തമേറിയ ചാക്കിയാരുടെ കൂത്തുമൊരുവക കേളവും' (സഭാപ്രവേശം) എന്ന് ആ അതിപുരാതന നാട്യവിദ്യയെ അദ്ദേഹം പ്രശംസിച്ചിട്ടേ ഉള്ളൂ. 'കൂത്തിനു ചാക്കിയാരണിയുന്നപോൽ', 'ആടച്ചാക്കിയ

കോപ്പു വേണ്ടു് (സഭാപ്രവേശം) എന്നിങ്ങനെ തുള്ളൽക്കഥകളിൽ കാണുന്ന പ്രയോഗങ്ങൾ നമ്പ്യാർക്കു കൂത്തുമായുണ്ടായിരുന്ന ഗാഢബന്ധത്തെയാണു കാണിക്കുന്നതു്.

കൂടിയാട്ടത്തിലെ വിദൂഷകന്റെ മുടിയണിഞ്ഞു്, മെഴുക്കു ന്നൂരോ ചന്ദനമോ പൂശി, തൂവെള്ള ചാന്തും തേച്ചു്, ഉടുത്തുകെട്ടുമായി രംഗത്തു വരുന്ന ചാക്യാർക്കു് തുള്ളൽക്കാരനുമായി വേഷത്തിൽ ചില സാദൃശ്യമുണ്ടല്ലൊ. കടിസൂത്രം തണ്ടപൾ ഉള്ളതാണല്ലോ. കൂത്തിൽ, പഴയ ആളുകളെ ഇന്നുള്ളവരായി കണക്കാക്കി ചാക്യാർ നടത്തുന്ന കളിയാക്കലും, തുള്ളലിൽ മുമ്പിലിരിക്കുന്നവരെ പുരാണകഥാപാത്രങ്ങളായി കല്പിച്ചുകൊണ്ടു് തുള്ളൽക്കാരൻ നടത്തുന്ന പരിഹാസവും ആധുനികരീതിയുടെ സാദൃശ്യത്തെ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നു. പുരാണകഥാപ്രസംഗം ചെയ്യുന്ന ചാക്യാർ സംസ്കൃതപദ്യങ്ങൾ ചൊല്ലി, അവയെ വ്യാഖ്യാനിച്ചു ശ്രോതാക്കളെ കേൾപ്പിക്കുന്ന രീതിതന്നെ ചുരുക്കം സന്ദർഭങ്ങളിൽ നമ്പ്യാരും സ്വീകരിച്ചതായി കാണാം.

''കൂത്തുമായി അടുത്തു പരിചയിച്ച നമ്പ്യാർ കഥകളെല്ലാം ശ്രദ്ധിച്ചു കേൾക്കുകയും, അവയുടെ കഥനത്തിലുംമറ്റുമുള്ള ന്യൂനതകൾ എങ്ങനെ പരിഹരിക്കേണ്ടു എന്നു ഗാഢമായി ചിന്തിക്കുകയും ചെയ്തതിന്റെ ഫലമാണു് നമുക്കു കിട്ടിയിട്ടുള്ള തുള്ളൽക്കഥകൾ'' (പി. അനന്തൻപിള്ള: 'പ്രബന്ധപാരിജാതം') എന്നും, ''ചാക്യാന്മാരുടെ പിന്നിൽ വളരെക്കാലം ഇരുന്നു സമ്പാദിച്ചിട്ടുള്ള സാഹിത്യസമ്പത്താണു് നമ്പ്യാർ, തന്റെ തുള്ളലുകളിൽ സ്വച്ഛന്ദം വിതറിയിട്ടുള്ളതു്'' (പി. ശങ്കരൻനമ്പ്യാർ: 'സാഹിത്യനിഷ്കർഷം') എന്നുമുള്ള നിരീക്ഷണങ്ങൾ കൂത്തും തുള്ളലും തമ്മിലുള്ള അഭേദ്യബന്ധത്തെ വിശദീകരിക്കുന്നവയാണു്.

ആര്യസന്തതിയായ കൂത്തിനെ സംസ്കൃതത്തിന്റെ തല്പകട്ടിനു പുറത്താക്കി, വേഷഭൂഷാദികളിൽ കുറച്ചും സംഭാഷണത്തിൽ മുഴുവനും നാടനും കലർത്തി, മലയാളമണ്ണിൽ തെരുവീഥിയിലൂടെ അവതരിപ്പിച്ചപ്പോൾ, ആ കലാകാരൻ തുള്ളലായി. കഥകളിയുടെ മാതാവു കൂത്തിന്റെ പതിപ്പുതന്നെ, കൂത്താകുന്ന ബ്രാഹ്മണസദസ്സിൽ കെട്ടുകെട്ടിയ സമ്പ്രദായത്തിന്റെ പകരം പലവിധത്തിൽ തുള്ളലിനെ വിശേഷിപ്പിച്ചുകാണുന്നു. എന്നാൽ ദേവവാണിയുടെ തണലില്ല, പ്രത്യുത, കൂത്തരങ്ങിലെ വളക്കൂറുള്ള മണ്ണിലാണു് തുള്ളൽച്ചെടി വളർന്നതെന്ന കാര്യം വിസ്മരിക്കാവുന്നതല്ല.

മൂന്നുവിധം തുള്ളൽ

ഓട്ടംതുള്ളൽ, ശീതങ്കൻ തുള്ളൽ, പറയൻതുള്ളൽ എന്നിങ്ങനെ തുള്ളൽ മൂന്നുവിധമുണ്ട്. കവിതയുടെ മട്ടിലും അവതരണസമ്പ്രദായത്തിലും ഇവ മൂന്നും വ്യത്യാസപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. എങ്കിലും തുള്ളൽക്കഥകൾ എന്ന നിലയ്ക്ക് മൂന്നിനത്തിനും അടിസ്ഥാനപരമായ വ്യത്യാസമൊന്നുമില്ല. നമ്പ്യാരുടേതെന്ന് തറപ്പിച്ചുപറയാവുന്ന മുപ്പത്തിനാലു തുള്ളൽക്കഥകളിൽ പതിനൊന്നെണ്ണം, ഓട്ടനും, എട്ട് ശീതങ്കനും, ഏഴ് പറയനുമാണെന്നു കണക്കാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

ഇവയിൽ ഓട്ടംതുള്ളലുകൾ എണ്ണത്തിൽ കൂടുതലുണ്ടെന്നുള്ളതു പോകട്ടെ, തുള്ളലുകളിൽ ആദ്യം നടപ്പായത് ഓട്ടനല്ലേ എന്നു സംശയിക്കണം. നമ്പ്യാരുടെ കാലത്തിനു മുമ്പുതന്നെ 'ഓട്ടംതുള്ളൽ' എന്ന പേരിൽ ഒരുതരം തുള്ളൽ പ്രചരിച്ചിരുന്നതായി തുള്ളൽക്കഥകളിലെ പ്രസ്താവനകൾ കാണിക്കുന്നു.

ആട്ടം കളികൾ പിന്നെപ്പാട്ടും തെരുനിരക്കേറി
ഓട്ടംതുള്ളലും പലതും ഗ്രഹിച്ചവരും

(കിരാതം തുള്ളൽ)

ആട്ടം പല വിധി പാട്ടും കളികളു-
മോട്ടംതുള്ളലു കൊമ്പുകുഴൽവിളി

(സീതാസ്വയംവരം)

ഇങ്ങനെയുള്ള പരാമർശങ്ങൾ നോക്കുക. കൂടാതെ 'സത്യാസ്വയംവര'ത്തിലും 'ചന്ദ്രാംഗദചരിത'ത്തിലും ഓട്ടംതുള്ളലിനെപ്പറ്റി പറഞ്ഞുകാണുന്നു. ഓട്ടനെപ്പറ്റിയുള്ള ഈ പരാമർശങ്ങളെല്ലാം ഓട്ടംതുള്ളലുകളിലാണെന്നതു തികച്ചും യാദൃച്ഛികമാവാം.

ഓട്ടംതുള്ളലിനെ പറച്ചിലിലും എഴുത്തിലും ഓട്ടൻതുള്ളലാക്കുകയാണ് ഇപ്പോഴത്തെ പതിവ്. എന്നാൽ നമ്പ്യാരുടെ തുള്ളലുകളിലെല്ലാം 'ഓട്ടംതുള്ളൽ' എന്നാണ് പ്രയോഗം. മറ്റു രണ്ടു ജാതി തുള്ളലുകളെക്കാൾ വേഗത്തിൽ ചൊല്ലുന്നതും ആടേണ്ടതുമാണ് ഓട്ടംതുള്ളൽ എന്നതുകൊണ്ട് പദാർത്ഥത്തെപ്പറ്റി ശങ്കിക്കേണ്ടതില്ല. ഓട്ടൻ ശബ്ദത്തെ സന്ദേശഹരൻ എന്ന അർത്ഥത്തിലും നമ്പ്യാർ പ്രയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ഓട്ടന്മാരും പാർശ്വചരന്മാർ
കോട്ടകനൊന്നു തേരാളികളും

(ചന്ദ്രാംഗദചരിതം)

ഇത്യാദി. ഇവിടെയും അർത്ഥത്തിനു വ്യത്യാസമില്ല. സന്ദേശവാഹകന്മാർ വേഗം ഗമിക്കുന്നവരാണല്ലോ. ഇങ്ങനെ നോക്കു

മെപാരം, ഓട്ടൻതുള്ളലിന്റെ ശരിയായ രൂപം ഓട്ടംതുള്ളൽ എന്ന് അംഗീകരിക്കുകയും, ഓടിക്കൊണ്ടുള്ള തുള്ളൽ അഥവാ ദ്രുതകാലത്തിലുള്ള തുള്ളൽ എന്ന സാമാന്യമായ അർത്ഥം അതിനു കല്പിക്കുകയുമാണ് വേണ്ടത്. ശീതങ്കനോടും പറയനോടും പൊരുത്തപ്പെടുത്താൻവേണ്ടി, പില്ക്കാലത്ത് ഓട്ടംതുള്ളലിനെ ഓട്ടൻതുള്ളലാക്കി എന്നു വിചാരിക്കാം.

ഓട്ടംതുള്ളലിനെ പേരെടുത്തു പറയുന്ന നമ്പ്യാർ, തന്റെ തുള്ളൽക്കഥകളിലൊന്നുംതന്നെ ശീതങ്കനെയോ പറയനെയോ പരാമർശിച്ചുകാണുന്നില്ല. 'രുക്മിണീസ്വയംവര'ത്തിൽ, 'പറയൻകഥ ചൊൽവാനൊരു ഗണപതി കാരയച്ചൊല്ലിത്തുള്ളണമെന്നതം' എന്നിങ്ങനെയൊരു ഭാഗമുണ്ട്. എന്നാൽ പ്രസ്തുത തുള്ളൽ നമ്പ്യാരുടെ കൃതിയാണെന്നു തീർത്തു പറയാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്തതുകൊണ്ട്, ആ പ്രസ്താവന അവഗണിക്കാനേ കഴിയുന്നുള്ളു.

വിവാഹം തുടങ്ങിയ ആഘോഷങ്ങൾക്കും ശവസംസ്കാരത്തിനും 'പറ' എന്ന വാദ്യം കൊട്ടുന്നവരാകയാൽ 'പറയൻ' എന്ന പേര്, ആ ജാതിക്കുണ്ടായി എന്നാണ് ശബ്ദശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരുടെ അഭിപ്രായം. പറയർ വാദ്യക്കാരായി അറിയപ്പെടുന്നത് അധികവും തമിഴ്നാട്ടിലാണ്. കേരളത്തിലെ പറയർക്ക് പുതക്കം സന്ദർഭങ്ങളിൽ ഈ വിനോദം പതിവുണ്ട്. എന്നാൽ നമ്പ്യാർ 'പറയ'ശബ്ദത്തെ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നത് മറ്റൊരുവിധത്തിലാണ്. പറയുന്നവൻ പറയൻ. അതായത്, വാചാപ്രസംഗം ചെയ്യുന്നതിൽ സാമർത്ഥ്യമുള്ളവൻ എന്ന താല്പര്യം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പറയൻതുള്ളലുകളിൽ ഈ വ്യാഖ്യാനം കാണാനുണ്ട്.

നാക്കുകൊണ്ടു പറയുന്ന ജനത്തിന് മുഖ്യതകൊണ്ടു
നാവുകാരിജ്ജനങ്ങൾക്കു പറയനെന്നു പേരിട്ടു.

(ക: കെജ്ജവധം)

അതുപോലെ ശ്രീരംഗൻ (വിഷ്ണു) എന്ന സംസ്കൃതനാമത്തിന്റെ തത്ഭവമായ ശീതങ്കൻശബ്ദം, നമ്പ്യാർ മൂന്നാമതൊരിനം തുള്ളലിനു പേരായി കല്പിച്ചിരിക്കുന്നു. കുട്ടനാട്ടിലെ പുലയർക്കിടയിൽ ശീതങ്കൻ എന്ന പേര് പണ്ടു സാധാരണമായിരുന്നതുകൊണ്ട്, ആ ജാതിക്കാരുടെ തുള്ളലായി ശീതങ്കൻതുള്ളലിനെ കരുതി, അങ്ങനെ പേരിട്ടുവെന്നു പറയാം.

പടേനിയിൽ ശീതങ്കൻ എന്ന വേഷമുണ്ട്. അയാൾ വേട്ടക്കാരൻ ദേവതയാണ്. വില്ലുമമ്പും ധരിച്ചാണ് രംഗപ്രവേശം. മൃഗങ്ങളെ ലക്ഷ്യം നോക്കുന്നതായും അമ്പെയ്യുന്നതായും അഭിനയിക്കും. അതിനിടയിൽ ഒരുകൂട്ടം കാവുകാർ ചെന്ന്, 'അല്ലാ, ഇതു നമ്മുടെ ശീതങ്കൻ തമ്പുരാനാണല്ലോ' എന്നു പറഞ്ഞു തൊ

ഴുതു പോരുകയും ചെയ്തു. പടേനിയിലെ ശീതങ്കന്റേയും തുള്ളലിലെ ശീതങ്കന്റേയും വേഷങ്ങൾക്കു തമ്മിൽ വളരെ സാദൃശ്യമുണ്ട്. അതിനാൽ ഈ വേഷം പടേനിയിൽനിന്നു നമ്പ്യാർ പകർത്തിയതാണെന്നു വിചാരിക്കാം. ശീതങ്കൻ തുള്ളൽ ശീതങ്കൻ തുള്ളലായി പരിണമിക്കുകയും ചെയ്തു. പുരാതനകാലത്തിൽ, താഴ്ന്ന ജാതിക്കാരെന്നു സമുദായം വിധിച്ചിട്ടുള്ളവരുടെ വ്യക്തിത്വം ഉയർത്തിക്കാട്ടാനാണ് ആ ജാതിക്കാരുടെ പേരിൽ നമ്പ്യാർ പറയൻതുള്ളലും ശീതങ്കൻതുള്ളലും ഏർപ്പെടുത്തിയതെന്നു വ്യക്തമാകുന്നു.

കിരാതം തുള്ളൽ—മൂലവും വ്യതിയാനവും

നമ്പ്യാരുടെ പ്രസിദ്ധമായ ഓട്ടൻതുള്ളലുകളിലൊന്നാണ് കിരാതം. മഹാഭാരതം വനപർവ്വത്തിൽ 38 മുതൽ 40 വരെ അദ്ധ്യായങ്ങളിലായി കിരാതാർജ്ജുനീയം കഥ വിവരിച്ചിരിക്കുന്നു. അർജ്ജുനൻ ഉഗ്രമായ തപസ്സിൽ ഏർപ്പെടുന്നതും തതിന്റെ ചൂടുകൊണ്ടു ഋഷിമാർ ശിവനെ സമീപിക്കുന്നതും, അർജ്ജുനന്റെ തപോബലം പരീക്ഷിക്കാനായി ശിവൻ പാർവ്വതിയോടുകൂടി കാട്ടാളവേഷത്തിൽ പോകുന്നതും, പന്നിയുടെ രൂപത്തിൽ അർജ്ജുനനെ ഹിംസിക്കാൻ ചെന്ന മൂകാസുരനെ ഒരേ സമയം അമ്പെയ്തു കൊന്നതിന്റെ പേരിൽ ശിവനും വിജയനും മത്സരത്തിലേർപ്പെടുന്നതും, അവസാനം അർജ്ജുനന്റെ തപോബലത്തിലും കഴിവിലും സംപ്രീതനായി ശിവൻ പാശുപതാസ്ത്രം നല്കുന്നതുമാണ് ഇതിഹാസത്തിൽ വിവരിച്ചിട്ടുള്ള കഥ.

മൂലകഥയിൽ പറയത്തക്ക വ്യതിയാനമൊന്നും നമ്പ്യാർ വരുത്തിയിട്ടില്ല. ഒരു വ്യത്യാസമുള്ളത്, അർജ്ജുനന്റെ തപസ്സിനു വിഘ്നമുണ്ടാക്കാൻ ഇന്ദ്രൻ സുരസുന്ദരിമാരെ അയയ്ക്കുന്നതു മാത്രമാണ്. ആഖ്യാനത്തിലും കഥാപാത്രങ്ങളുടെ സംഭാഷണത്തിലും വേണ്ടത്ര പൊടിപ്പും തൊങ്ങലും ചേർക്കാൻ നമ്പ്യാർ പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിച്ചിട്ടുള്ളതായി കാണാം. അർജ്ജുനന്റെ തപസ്സിനെപ്പറ്റി കേട്ട്, പിതാവായ ഇന്ദ്രൻ നടത്തുന്ന ദീർഘമായ ആത്മഗതം എടുത്തുപറയേണ്ടതുണ്ട്. ഇതൊന്നും മൂലത്തിലുള്ളതല്ല. കാട്ടാളന്റേയും കാട്ടാളത്തിയുടേയും വേഷവർണ്ണന, അനുചരന്മാരായ കാട്ടാളപ്പറ്റത്തിന്റെ സംഭാഷണം, അർജ്ജുനനും ശിവനും തമ്മിലുള്ള വാഗ്വാദം ഇങ്ങനെ ഉചിതസന്ദർഭങ്ങളിൽ വേണ്ടത്ര രസികത്വം ചേർക്കാൻ നമ്പ്യാർക്കു കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

മഹാഭാരതകഥയിൽ ശിവൻ അർജ്ജുനനെ ദർശിക്കുന്നതു ഹിമസാനുതലത്തിലാണ്.

സ്വമതാപക്ഷങ്ങളെയന്യരു–
ലാക്കിഗ്ഗ്രഹിച്ചു പൊല്ലെയോ;
ഗർവ്വിഷ്ഠൻ നീ മദ, നിന്നെ–
ജ്ജീവനോടെ വിടില്ല ഞാൻ.

ഇത്യാദി.

എന്നാൽ പരിഹാസത്തിന്റെ മൂർച്ച അറിയാൻ തുള്ളൽകഥയിലേക്കുതന്നെ കടക്കണം.

ഉള്ളു നിനച്ചിഹ കണ്ണടച്ചോരു
കള്ളൻ നിന്നു തപം ചെയ്യുന്നു.

....

കണ്ണടച്ചു വിചാരിക്കുന്നതു
പൊന്നുകളേടം പണവുകളേടം
പെണ്ണുകളേട,മതല്ലാതിന്നൊരു
നിനവു നിനക്കില്ലെന്നതു കണ്ടും?

ഇതാണല്ലോ സാക്ഷാൽ കുഞ്ചന്റെ പ്രതിഭയുടെ വ്യക്തിമുദ്ര!

നമ്പ്യാരുടെ വർണ്ണനാവൈഭവം

(വസ്തുക്കളെയും വസ്തുതകളെയും പൂർണ്ണരൂപം ശ്രോതാക്കൾക്ക് നല്ലവണ്ണം തെളിയുംവരെ, അവയെ വിസ്തരിച്ചു പ്രതിപാദിക്കുക നമ്പ്യാരുടെ പതിവാണ്. അത്തരം വിവരണങ്ങൾ എത്രത്തോളം നീളുന്നുവോ, അത്രത്തോളം നന്നെന്നാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മതം. ഇങ്ങനെ കാണികൾ മുമ്പിൽ കൂടിയിരിക്കുന്ന ജനങ്ങളെ രസിപ്പിക്കുകയാണല്ലോ കവിയുടെ ഉദ്ദേശ്യം. അതുകൊണ്ട് അവർക്ക് സുഗ്രഹമാകത്തക്കവണ്ണം സംഭവങ്ങളെയും വസ്തുതകളെയും അദ്ദേഹം വർണ്ണിച്ചുപോകുന്നു. ഇടയ്ക്കു വല്ല യതിഭംഗവും വന്നുകൂടിയാലും നമ്പ്യാർ കൂട്ടാക്കാറില്ല. ശ്രോതാവിന്, അല്ലെങ്കിൽ അനുവാചകന്, പ്രതിപാദ്യവസ്തുവിന്റെ വ്യക്തമായ ചിത്രം കിട്ടുന്നുണ്ടോ എന്നു മാത്രമേ അദ്ദേഹം നോക്കാറുള്ളൂ. അതിന് ആവശ്യമായ ശബ്ദഘടനയും പ്രാസഭംഗിയും അദ്ദേഹം കവിതയിൽ കലർത്തുന്നു)

'കല്യാണസൗഗന്ധിക'ത്തിലെ കാട്ടാളന്മാരുടെ രൂപവർണ്ണന, ഭൂതഗണങ്ങളുടെ വർണ്ണന, വനത്തിൽ ഭീമസേനന്റെ വഴിമുടക്കി കിടക്കുന്ന ഹനുമാന്റെ ദേഹവർണ്ണന, നളചരിതത്തിലെ ഹംസത്തിന്റെ ആകൃതിവർണ്ണന തുടങ്ങിയവയിലെല്ലാം നമ്പ്യാരുടെ വർണ്ണനാസാമർത്ഥ്യം വ്യക്തമായിക്കാണാം. ഭൂതഗണങ്ങളുടെ ദേഹവർണ്ണന നോക്കുക:

മനംകൊണ്ടീശനെ ചിന്തിച്ചാനന്നേരത്തൊരു മൂത്ത
കുരങ്ങിന്റെ വടിവായിച്ചമഞ്ഞു കൈകളും കാലും
കുഴഞ്ഞു വാലുമക്കാലം മെലിഞ്ഞു കൈകളുമൊട്ടു
പൊഴിഞ്ഞു രോമങ്ങൾപ്പുറം കൊഴിഞ്ഞു മേനിയും ചുക്കി–
ച്ചുളിഞ്ഞു കണ്ണിന കാഴ്ച കുറഞ്ഞു പീളയും വന്നു
നിറഞ്ഞു താൻ വഴിയിൽ ചെന്നാച്ചു നേത്രവും ചിമ്മി–
ച്ചുയിച്ചു മൂന്നു ലോകങ്ങളും ജയിച്ചുള്ള മഹാവീരൻ.

ഈ വർണ്ണനയിൽ ഓരോ സ്ഥലത്തും ഉചിതമായ പദങ്ങൾതന്നെ കവി പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നതായി കാണാം. കൃത്രിമമായ ബിംബങ്ങളൊന്നും ഉപയോഗിക്കാതെ തികച്ചും സ്വാഭാവികമായ രീതിയിലേ നമ്പ്യാർ വർണ്ണിക്കാറുള്ളൂ. വാക്കുകൾ കൊണ്ടു മാത്രമല്ല, അഭിനയംകൊണ്ടുകൂടി അനുവാചകരിൽ വസ്തുപ്രതീതി ജനിപ്പിക്കുകയാണല്ലോ തുള്ളലിൽ പതിവ്. 'കന്നിമകളുമതിന്നനുകൂലം....' എന്നു തുടങ്ങി കിരാതത്തിലെ കാട്ടാളത്തിയുടെ വേഷവർണ്ണന നമ്പ്യാരുടെ യഥാതഥവർണ്ണനയ്ക്കു ദൃഷ്ടാന്തമാണ്.

നായികാവർണ്ണനയിൽ പ്രാചീനകവിസങ്കേതങ്ങൾ വിട്ട് നൂതനമായ അവതരണസമ്പ്രദായമൊന്നും നമ്പ്യാർ സ്വീകരിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലും, 'കീചകവധ'ത്തിൽ സൈരന്ധ്രിയുടെ മാദകമായ അംഗവർണ്ണന നിർവ്വഹിച്ചിട്ടുള്ളത് സാമാന്യത്തിന് ഒരു അപവാദമാണ്. ആ സുന്ദരിയുടെ രൂപവർണ്ണനയ്ക്കൊപ്പമുള്ള പദങ്ങൾക്കു പുറമെ, ഒഴുക്കുള്ള വൃത്തംകൂടി കവി തെരഞ്ഞെടുത്തിരിക്കുന്നു.

മഴക്കാറെല്ലുക്കാണൽ പോരിനൊന്നു കൊണ്ടലും കാമൻ
തഴക്കെട്ടെന്നിവയെക്കാൾ അഴിച്ചു നീണ്ട വാർകേശം
കൺകെത്തുംപടി കാളിന്ദിയിലെ കൊച്ചുകല്ലോല–
നിരയ്ക്കുള്ളതൊട്ടുമെന്നോണമടിക്കുന്ന ചന്തമേറി–
ക്കിടക്കുന്ന കിടപ്പും, കൊമ്പനാനമസ്തകമെപ്പോലെ
നടക്കുന്ന നടപ്പിന്റെ വെടിപ്പും, ചെഞ്ചൊടിപ്പൂവും....

എന്നിങ്ങനെയുള്ള അലമാലകൾ അടിച്ചുയരുംപോലെ ഇരമ്പിപ്പായുന്ന നമ്പ്യാർക്കവിതയുടെ രസികത ശ്രദ്ധിക്കുക. 'ചന്തമേറിക്കിടക്കുന്ന കിടപ്പും' 'നടക്കുന്ന നടപ്പിന്റെ വെടിപ്പും' മറ്റും നമ്പ്യാർക്കുമാത്രം സാധ്യമായുള്ള പ്രയോഗങ്ങളത്രേ!

മൂർത്തങ്ങളെക്കാൾ അമൂർത്തങ്ങളെ വർണ്ണിക്കുന്നതിലാണ് നമ്പ്യാർക്ക് കൂടുതൽ പാടവമെന്ന് തുള്ളൽക്കഥകളിലെ പല ഭാഗങ്ങളും കാണിക്കുന്നു. മാത്രമല്ല, അന്യകവികൾ ഒന്നും പറയാതെ കടന്നുപോകുന്ന സന്ദർഭങ്ങളിൽ, സംഭവത്തിന്റെ വ്യക്തമായ വിവരണം നല്കുകയാണ് നമ്പ്യാരുടെ പതിവ്. 'ഹനുമദ്ദൂതം'

ത്തിൽ വാഴ്വില്ലാത്ത ലോകത്തെയും, 'പാതോഴ്ത്തുപാവപ്പാടു' ത്തിൽ കാലണില്ലാത്ത കാലത്തെയും കവി എങ്ങനെ ചിത്രീകരിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്ന നോക്കുക. വാഴ്വിന്റെ പ്രവർത്തനം നിലച്ചുപോയം എല്ലാം ശൂന്യമായി എന്നു മാത്രം പറഞ്ഞാൽ മതിയായിരുന്നു. അങ്ങനെ പറയുന്നതിൽ എന്താണ് രസം? നമ്പൂതിരികളെ, യഥാർത്ഥമല്ലെങ്കിലും അതിശയോക്തിക്കു ഗൂഢമായി പ്രയോജനപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടാണു് ആ രംഗം വിസ്തരിക്കുന്നതു്.

ഉണ്ടിരിക്കുന്നവൻ കൈയിലുരുളയും
വച്ചതു വായിലേക്കിട്ട വാണിരിക്കുന്നു;
കണ്ടിരിക്കുന്നവൻ കണ്ണും തുറന്നങ്ങു
കല്ലുപോലെ പ്രതിമയായിരിക്കുന്നു;
മുണ്ടുന്ന പാതാതി മുത്തിക്കിടക്കുന്നു
കൊണ്ടുകേറുന്നവൻ തങ്ങലിരിക്കുന്നു ...

വാഴ്വില്ലാത്ത ലോകത്തെ ചിത്രീകരിച്ച നമ്പ്യാർക്കു മാത്രമേ കാലനില്ലാത്ത കാലത്തെയും ചിത്രീകരിക്കാനാവൂ. ജീവികൾ മരണമില്ലാതെ കഷ്ടപ്പെടുന്ന എന്ന സാരാംശത്തെയാണ് കവി എത്രത്തോളം വിവരണത്തിലും ചമൽക്കാരപ്പൂർവ്വമാക്കി മാറ്റി എന്നു നോക്കുക:

വൃദ്ധന്മാരായുള്ളോർ നിറഞ്ഞു ഭൂതലംതന്നിൽ
പുഞ്ചിരിക്കാനൊട്ടില്ലെങ്കിലും കഴിവില്ല, കാലനില്ല:
മുത്തച്ഛന്മാരുടെ മുത്തച്ഛനിരിക്കുന്നു
മുത്തച്ഛനവരുടെ മുത്തച്ഛൻ മരിച്ചീല.
അങ്ങുവൃദ്ധന്മാരുള്ളവർപ്പുറത്തിരിപ്പോരും
കാത്തുനിൽക്കുന്നോർപ്പൂപ്പനമ്മാർ;
കണ്ടിരിക്ക വകയില്ല വീടുകളിലൊരേടത്തും
കണ്ണുനിറഞ്ഞിട്ടു പാഞ്ഞുപായിക്കൊണ്ടു പോരാ.
പല്ലുനരപറിച്ചുതീർ മുഖമൊക്കെ കൂറ്റനേ–
ങ്ങൾമാത്രം തൊപ്പിയുള്ളവരെല്ലാം.
പല്ലുകൊഴിഞ്ഞവരു പല്ലുപോയിട്ടൊരു വീട്ടിൽ
കെട്ടിവച്ച പാവപോലെ നിരത്തിവിരിക്കുന്നു.
കണ്ണിലെപ്പോളകൾപോലും നരച്ചുള്ള നരന്മാർ–
ക്കെണ്ണമില്ലിവരുള്ള പെണ്ണുങ്ങൾക്കില്ലയെണ്ണം.
(സന്താനഗോപാലം)

ഈ വർണ്ണനം ഇവിടംകൊണ്ടൊന്നും അവസാനിക്കുന്നില്ല. ആട്ടക്കാർക്കും പാട്ടുകാർക്കും കാര്യക്കാരനും കവികൾക്കും വൈദ്യനും ജ്യോത്സ്യന്മാർക്കും വെളിച്ചപ്പാടിനുമെല്ലാം തമ്പുരാനെ നേരിട്ട കഷ്ടപ്പാടിനെപ്പറ്റി പ്രതിപാദിച്ചിട്ടു പ്രസ്തുത രംഗം കവി അവസാനിപ്പിക്കുന്നുള്ളൂ. തുടർന്നിങ്ങനെ ഇത്തരത്തിലുള്ള ഈ സങ്കല്പവർണ്ണന

പോലെയൊന്ന് വിശ്വസാഹിത്യത്തിലെങ്ങാനും ഉണ്ടോ എന്ന സംശയമാണ്. എന്നാൽ രസംപിടിച്ച വർണ്ണനയ്ക്കിടയിൽ ഒരു വീട്ടിൽത്തന്നെ പല്ലുപോയ പത്തുകോടി ആളുകളും കൊത്തിവച്ച പാവപോലെ തിങ്ങിവിങ്ങിക്കഴിഞ്ഞുകൂടുന്നവെന്ന്, അതിന്റെ യുക്തിയെപ്പറ്റി ആലോചിക്കാതെ തട്ടിവിടാൻ നമ്പ്യാർ മടിച്ചിട്ടില്ല. കവിതയെന്ന യുക്തിയുടെ മേഖലകളെ ഉല്ലംഘിച്ച പറക്കാറുള്ളതിന് വേറെയും ഉദാഹരണങ്ങൾ തുള്ളൽക്കഥകളിൽ കാണാവുന്നതാണ്.

അലങ്കാരങ്ങളും പഴഞ്ചൊല്ലുകളും

കാവ്യശോഭാകരങ്ങളാണ് അലങ്കാരങ്ങളെങ്കിലും, പഴഞ്ചൊല്ലുകളും ലോകോക്തികളും പ്രയോഗിക്കുന്നതിലുള്ള താത്പര്യംകൊണ്ടാവണം, അലങ്കാരഭ്രമം വളരെയൊന്നും നമ്പ്യാരെ തീണ്ടിയിട്ടില്ല. ഉചിതമായ സന്ദർഭങ്ങളിൽ മാത്രമേ നമ്പ്യാർ അലങ്കാരങ്ങൾ പ്രയോഗിച്ചിട്ടുള്ളൂ; അതും വളരെ ഹ്രസ്വമായ രൂപത്തിൽ മാത്രം. ഉപമ, ഉത്പ്രേക്ഷ, ദൃഷ്ടാന്തം, അർത്ഥാന്തരന്യാസം തുടങ്ങിയ പ്രസിദ്ധാലങ്കാരങ്ങൾക്ക് തുള്ളലുകളിൽ നമ്പ്യാർ പ്രവേശനം അനുവദിച്ചിട്ടുണ്ട്.

കാറ്റുകൊണ്ടൊട്ടിക്കപ്പാറിടുമോ—
മാറിലെ വെള്ളത്തിലകൾക്കൊക്കെ

(ഘോഷയാത്ര)

ഭൂപാലകന്മാരെ കക്കുവാനുള്ളവരും
ഗോപാലന്മാർ കള്ളന്മാരാമോ?
കൈപ്പുഴിയെന്നൊരു മണിമന്ദിരവും
പിള്ളേരുവരുന്നിൽ ചെപ്പുണ്ടോ?

(സത്യാസ്വയംവരം)

അണ്ഡജഗണം കണ്ടൊരു ശശി—
മണ്ഡലമെന്നിഹ തോന്നും ഗഗനേ.

(കാർത്തവീര്യാർജ്ജുനവിജയം)

കാമന് രതിപോലെ, രാമന് സീതപോലെ
സോമന് രോഹിണിപോലെ
കോമളവദനനാം നളനരപാലന്
ഭീമസുതേ! നീ പ്രിയയായ്‌വരേണം.

(നളചരിതം)

കവിതയെ അലങ്കാരങ്ങളുടെ ഭാരംകൊണ്ട് വീർപ്പിക്കാൻ നമ്പ്യാർ തുനിഞ്ഞിട്ടില്ലെന്നുള്ളതാണ് ഒരു പ്രത്യേകത. 'വള്ളുവൻ വാഴക്കുണക്ക തരിച്ചപോലെ പൊള്ളുന്നമാതിരി' എന്ന മട്ടിൽ രസക

നവും ലളിതവുമായ രീതിയിൽ അലങ്കാരങ്ങൾ സന്നിവേശിപ്പിക്കാൻ നമ്പ്യാർക്ക് കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

അർത്ഥാലങ്കാരങ്ങളെക്കാളധികം ശബ്ദാലങ്കാരങ്ങളാണ് തുള്ളലുകളിൽ കാണുക. അനുപ്രാസവും അന്ത്യപ്രാസവും ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസവും മറ്റും നമ്പ്യാർക്കവിതയുടെ സവിശേഷതകളാണ്. ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസമായി ഒരേ അക്ഷരംതന്നെ പത്തോ ഇരുപതോ, ചിലപ്പോൾ അതിൽ കൂടുതലോ വരികളിൽ നീട്ടിക്കൊണ്ടുപോകാൻ നമ്പ്യാർക്ക് യാതൊരു ബുദ്ധിമുട്ടുമില്ല.

പാരതേ! കോപിക്കരുതേ വെറുതേ
പോരതേ നിന്നുടെ പുളിഞ്ചാറും
(ഗോവർദ്ധനചരിതം)

എന്ന പ്രാസഭംഗിയോടുകൂടി നമ്പ്യാരുടെ ഗ്രാമീണകഥാപാത്രങ്ങൾകൂടി സംഭാഷണം നടത്തുന്നു.

ഉടുക്കുംകൊട്ടിക്കൊണ്ടല്ലോ നടക്കുന്നു മേളക്കാരൻ
ഇടക്കും മുണ്ടും കളഞ്ഞു കിടക്കുംചാടിച്ചു മണ്ടി
(ഘോഷയാത്ര)

എന്ന മട്ടിൽ ശ്രുതിമധുരങ്ങളായ പദങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ച് യമകം സൃഷ്ടിക്കാനുള്ള കഴിവും നമ്പ്യാർ പ്രദർശിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്.

നമ്പ്യാരെപ്പോലെ പ്രാസനിബന്ധമുള്ള മറ്റൊരു മലയാള കവിയില്ല. കടുത്ത യുക്തിഭംഗങ്ങളോ, കേട്ടാൽ ചിരിവരുന്ന പ്രസ്താവനകളോ നടത്തേണ്ടിവന്നാലും, അതുകൊണ്ടൊരു പ്രാസത്തിനു വകയുണ്ടാകുമെങ്കിൽ നമ്മുടെ കവി സംതൃപ്തനാണ്.

തണ്ടാർശരകാന്തനായുള്ള കാന്തന്റെ
കണ്ടാലതിന്നമാമന്നനാംമോഹനം
കണ്ടായിപ്പുണരാതെ വണ്ടാർകുഴലിമാർ
കണ്ടാരരാഗേണ കേണാരതേവിധം!

ഇതിലെ ഫലിതം ശ്രദ്ധേയമാണ്. പൗണ്ഡ്രകവാസുദേവന്റെ തല ഭൂമിയിൽ പതിച്ചു കണ്ടപ്പോൾ രാജപത്നിമാർ കരഞ്ഞു കണ്ടതും എന്ന രാഗത്തിലായിരുന്നുവത്രേ! ശബ്ദപ്രസരികം പ്രാസത്തിനുംവേണ്ടി ഇത്തരം നേരമ്പോക്കിനെ കൈക്കൊള്ളാൻ നമ്പ്യാരല്ലാതെ മറ്റാരാണ് തയ്യാറാവുക!

ഇതുതന്നെയാണ് തുള്ളൽകഥകളിൽ നമ്പ്യാർ നിർല്ലോപം വാരിവിതറിയിട്ടുള്ള ലോകോക്തികളുടെയും പഴഞ്ചൊല്ലുകളുടെയും കഥ. കവികൾ തങ്ങളുടെ ആശയങ്ങൾക്ക് വൈശദ്യംവരുത്താൻവേണ്ടി പഴഞ്ചൊല്ലുകളോ, ലോകോക്തികളോ സന്ദർഭോ

ശാൽ പ്രയോഗിക്കുന്ന പതിവുണ്ട്. ജനസാമാന്യത്തിനിടയിൽ പ്രാചീനകാലംതൊട്ടു പ്രചരിച്ചിട്ടുള്ള സാരഗർഭങ്ങളും ഹ്രസ്വങ്ങളുമായ വചനങ്ങളാണു പഴഞ്ചൊല്ലുകൾ. കവിതയിൽ ഇവയ്ക്കു ശക്തി ഒന്നു വേറെതന്നെയാണ്. മലയാളത്തിൽ ഏറ്റവുമധികം പഴഞ്ചൊല്ലുകൾ അടങ്ങിയിട്ടുള്ളതു് നമ്പ്യാരുടെ തുള്ളൽകൃതികളിലാണ്. സാമാന്യജനങ്ങളോട് ഇടപഴകിക്കഴിയാനുള്ള സന്ദർഭം അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായതുകൊണ്ടും, തുള്ളൽക്കഥകൾ സാധാരണക്കാരെ ഉദ്ദേശിച്ച് ഉണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ള കാവ്യങ്ങളാകകൊണ്ടുമാണു് ഇത്രയേറെ പഴഞ്ചൊല്ലുകൾക്ക് തുള്ളലിൽ പ്രവേശനം ലഭിച്ചതു്.

ആംഗലമഹാകവിയായ ഷേക്സ്പിയർ, തന്റെ നാടകങ്ങളിൽ ചേർത്തിട്ടുള്ള പല നൂതനപ്രയോഗങ്ങളും അനന്തരകാലത്തു് ലോകോക്തികളായി പരിണമിച്ചിട്ടുണ്ട്. 'ഫ്രെയ്ൽറ്റി ദൈ നെയിം ഈസ് വുമൺ', 'സ്മൈൽ ആൻഡ് സ്മൈൽ ആൻഡ് ബി എ വില്ലൻ' തുടങ്ങിയ പ്രയോഗങ്ങൾ ഉദാഹരണം. ഇംഗ്ലീഷിൽ ഷേക്സ്പിയർവചനങ്ങളെപ്പോലെ മലയാളത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠനേടിയവയാണ് കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരുടെ ലോകോക്തികൾ.

കണ്ണുനീർകൊണ്ടു കടലുവരുത്തുന്ന
പെണ്ണിനെയൊന്നു ഭയപ്പെടും പുരുഷൻ

എന്നും;

അച്ചിക്കു ദാസ്യപ്രവൃത്തി ചെയ്യുന്നവൻ
കൊച്ചിക്കുപോയാലും തൊപ്പിയിട്ടീടണം

എന്നുംമറ്റുമുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ തുള്ളൽക്കഥകളിൽനിന്നു പില്ക്കാലത്തു പ്രചാരംനേടിയവയാണ്. ഇന്നു പഴഞ്ചൊല്ലുകൾക്കിടയിൽ ഇവയ്ക്കു സ്ഥാനം സിദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ട്. കിരാതത്തിലെ,

1 മുല്ലപ്പൂമ്പൊടിയേറ്റുകിടക്കും
കല്ലിനുമുണ്ടാമൊരു സൗരഭ്യം.

2 കനകം മൂലം കാമിനി മൂലം
കലഹം പലവിധമുലകിൽ സുലഭം.

3 മുഷ്ടികിടക്കെ വരട്ടും ദ്രുണമല്ല
പൊരട്ടും പിന്നെയുമൊരു സമയത്തിൽ

തുടങ്ങിയ പ്രസിദ്ധമായ നമ്പ്യാർചൊല്ലുകൾക്കൊപ്പം വേറെ നൂറിലേറെ ചൊല്ലുകൾ തുള്ളൽക്കഥകളിൽ പലേടത്തായി സ്ഥലംപിടിച്ചിട്ടുള്ളതായി കാണാം.

നമ്പ്യാരുടെ കാലത്തെ കേരളം

ഇക്കാലത്തു് മദ്ധ്യകേരളത്തിലും ദക്ഷിണകേരളത്തിലും ആഭ്യന്തരകലഹങ്ങൾ കലശലായിരുന്നു. ഇവിടങ്ങളിൽ അധികാരത്തിലിരുന്ന രാജാക്കന്മാരും പ്രഭുക്കന്മാരും ചെയ്തുപോന്ന ഉപദ്രവങ്ങൾക്കു് അറുതിയുണ്ടായിരുന്നില്ല. മങ്ങാട്ടു്, പറവൂരു്, തെക്കുംകൂറു്, വടക്കുംകൂറു്, ദേശിങ്ങനാടു്, പെരിഞ്ഞല,അഥവാ പട്ടാഴി, കായംകുളം, ചെമ്പകശ്ശേരി, കൊല്ലം തുടങ്ങി തുണ്ടംതുണ്ടമായി കിടന്നിരുന്ന ചെറിയ രാജ്യങ്ങളെ ഏകീകരിച്ചു് ഒരു വലിയ രാജ്യം സ്ഥാപിക്കാനുള്ള ആലോചന ഇക്കാലത്താണു് ഉണ്ടായതു്. തിരുവിതാംകൂറിൽ മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ പ്രശസ്തിയുടെ ആവിർഭാവകാലവും ഇതായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശൗര്യം, നയം, ഉപായം, യുദ്ധസാമർത്ഥ്യം എന്നിവകൊണ്ടു തെക്കുള്ള രാജ്യങ്ങളെ ഏകീകരിച്ചു് തന്റെ കാല്ക്കീഴിലാക്കി. അതോടുകൂടി പെരുമ്പടപ്പുസ്വരൂപത്തിന്റെ കീഴിൽ കഴിഞ്ഞിരുന്നവരായ പല രാജാക്കന്മാരെയും രാജ്യങ്ങളും തിരുവിതാംകൂറിൽ ലയിച്ചു.

1603-ാമാണ്ടോടുകൂടി കേരളത്തിലെത്തിയ ഡച്ചുകാർ ക്രമേണ നാട്ടുരാജാക്കന്മാരുടെ കാര്യങ്ങളിൽ ഇടപെട്ടുതുടങ്ങി. ഈ ഏർപ്പാടു് അവിഹിതമാണെന്നു് മാർത്താണ്ഡവർമ്മ അവരെ ഉപദേശിച്ചുനോക്കി. ഒടുവിൽ 1740-ൽ അദ്ദേഹം ഡച്ചുകമ്പനിയുമായി യുദ്ധമാരംഭിച്ചു.

കണിയൂർ പടനിലത്തുവച്ചുണ്ടായ യുദ്ധത്തിൽ ഡച്ചുകമ്പനിക്കു തോൽവി പററി. അതോടുകൂടി അവർക്കു കേരളത്തിലുണ്ടായിരുന്ന സ്ഥലങ്ങൾ ഓരോന്നായി കൈവിട്ടു പോവുകയും, ഡച്ചുകാരുടെ മേൽക്കോയ്മ അംഗീകരിച്ചു കഴിഞ്ഞുപോന്ന ഇളയിടത്തുസ്വരൂപത്തിലെ റാണി കൊച്ചിയിലേക്കു് ഓടിപ്പോവുകയുംചെയ്തു.

തിരുവിതാംകൂറിന്റെ വടക്കേയറ്റത്തു യുദ്ധം നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ, 1741-ാമാണ്ടു ഫെബ്രുവരിമാസത്തിൽ ഡച്ചുകാർ ഒരു ചെറിയ സൈന്യത്തെ തെക്കേ കൊളച്ചൽ എന്ന സ്ഥലത്തു കൊണ്ടുവന്നിറക്കി, അവിടെ യുദ്ധം ആരംഭിച്ചു. ആ യുദ്ധത്തിൽ ഡച്ചുകാർ പരാജയപ്പെടുകയും, 1741 ആഗസ്റ്റ് 15-ാം തീയതി കൊളച്ചൽകോട്ട അവർ തിരുവിതാംകൂറിലേക്കു വിട്ടുകൊടുക്കുകയുംചെയ്തു.

പതിനാറാംശതകത്തിന്റെ തുടക്കത്തിൽ പറങ്കികൾ അഥവാ പോർട്ടുഗീസുകാരും അതിന്റെ അവസാനത്തോടെ ലന്തക്കാർ അഥവാ ഡച്ചുകാരും പതിനേഴാംനൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആരംഭത്തിൽ

ഇംഗ്ലീഷുകാരും കേരളത്തിലെത്തി. ഈ മൂന്നുകൂട്ടരും—'ലന്തപ്പറങ്കിയുമിങ്കിരിയസ്സും'—നമ്പ്യാരുടെ പരാമർശത്തിനു പാത്രമായിട്ടുണ്ടു്.

ഡച്ചുകാരും പോർത്തുഗീസുകാരും നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള തോക്കുകൾ നമ്പ്യാരുടെ കാലത്തു് കേരളത്തിൽ പ്രചരിച്ചിരുന്നുവെന്നു് തുള്ളൽക്കഥകളിൽനിന്നു മനസ്സിലാക്കാം.

ലന്തക്കഴലും പറങ്കിക്കഴലുകൾ
പന്തത്തിലുള്ള കവുംകഴൽ തോക്കുകൾ

(ഹരിണീസ്വയംവരം)

ഇങ്ങനെ തുള്ളലുകളിൽ പലേടത്തും ഈ തോക്കുകളെപ്പറ്റി പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. തോക്കു കൂടാതെ വില്ലു്, ശരം, ചുരിക, ചക്രം, ശൂലം, കത്തി, വാൾ, പരിച, കുന്തക്കത്തി ഇങ്ങനെയുള്ള ആയുധങ്ങളും അന്നു കേരളീയർ ഉപയോഗിച്ചിരുന്നു.

പതിനെട്ടാംനൂറ്റാണ്ടിൽ കേരളത്തിൽ നിലവിലിരുന്ന സാമൂഹ്യസ്ഥിതിയിലേക്കും തുള്ളൽക്കഥകൾ വെളിച്ചം വീശുന്നുണ്ടു്. അന്നു നിലവിലിരുന്ന വാദ്യങ്ങൾ, ആഭരണങ്ങൾ എന്നിവയെപ്പറ്റി തുള്ളലുകളിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്നതു കാണാം.

തപ്പു്, മദ്ദളം, ഉടുക്കു്, ഇടയ്ക്ക, തിന്തിവീണ, രുദ്രവീണ, കുഴലു്, ചേങ്ങില, ത്രിമില, മൃദംഗം, കൊമ്പ്, കടുന്തുടി, കാഹളം, ഡിണ്ഡിമം, ഝല്ലരി, ഝർഝരവാദ്യം ഇങ്ങനെയുള്ളവ അന്നു് ഉപയോഗത്തിലിരുന്നു.

സ്ത്രീകൾ കരയുള്ള പുടവയും കുറിമുണ്ടും ധരിച്ചുവന്നു. അന്നു പ്രചാരത്തിലിരുന്ന ഒരിനം ഉടുപ്പാണു് കുപ്പായം. 'നെഞ്ഞത്തുള്ള കുപ്പായക്കീറിയൊളം തൊങ്ങിയുമൊരു വരിയും കൈത്തിലെഴുത്തു വരുന്നൊരു അടി'യെന്ന ചിത്രം 'നളചരിത'ത്തിലുണ്ടല്ലോ. പുടവകൾ കൂടാതെ ചേലകളും പട്ടുകളുംകൂടി ധനസ്ഥിതിയുള്ള സ്ത്രീകൾ ഉപയോഗിച്ചിരുന്നു. അവരുടെ ആഭരണങ്ങളിൽ വള, തള, മോതിരം, ഇളക്കുത്താലി, മകരത്താലി, പുത്താലി, മാല, തോടു്, മുക്കു്, കമ്പു്, കടകം, കാതില, ചൂഴു്, പതക്കം, തോൾവള, ഉഴൽ, മണിഞെരിയൽ, താലക്കുന്തി, കിങ്ങിണി, പൊന്നിതഞ്ഞി, ഉരുക്കമണി, പവിഴമണി, മുത്തുമാല, കങ്കണം, കാശുതാലി, ചിലമ്പു് എന്നിവയ്ക്കു് സ്ഥാനമുണ്ടായിരുന്നു.

ചക്രം, രാശി, പണം, കലിയൻ ഇങ്ങനെയുള്ള നാണയങ്ങൾ അന്നു പ്രചാരത്തിലിരുന്നു. പലഹാരങ്ങളിൽ അപ്പത്തിനും അടയ്ക്കും ദോശയ്ക്കും ഇഡ്ഡലിക്കുമൊക്കെ പ്രാധാന്യമുണ്ടായി

ന്നു. സമ്പ്രദായങ്ങളുടെ ഒരു നല്ല വിവരണം 'പാത്രചരിത'ത്തിലുണ്ട്.

അന്നത്തെ കുടുംബബന്ധങ്ങളെപ്പറ്റിയും ഇത്തരം കൃതികളിൽനിന്ന് അറിയാൻകഴിയുന്നുണ്ട്. മരുമക്കത്തായതറവാടുകളിൽ സ്ത്രീകൾ പല കഷ്ടപ്പാടുകളും അനുഭവിച്ചുപോന്നു. വീട്ടുപുലർത്തണമെന്ന വിചാരം കാരണവന്മാരിൽ പലർക്കുമില്ലായിരുന്നു. തറവാടിന്റെ ഏതു കാര്യത്തിനും നായന്മാർ ആവശ്യമാണെങ്കിലും, അവർക്ക് വേണ്ടതൊന്നും കിട്ടിയിരുന്നില്ല. സമുദായത്തിന്റെ തലപ്പത്തുള്ള നമ്പൂതിരിമാരും പ്രഭുക്കന്മാരും എല്ലാവിധ സുഖഭോഗങ്ങളും സ്വാതന്ത്ര്യവും ആസ്വദിച്ചു കഴിഞ്ഞതിനപ്പുറം, ഭടന്മാരായ നായന്മാർ ദൈനംദിനകാര്യങ്ങൾ നിർവ്വഹിക്കാൻപോലും വകകാണാതെ കഷ്ടപ്പെട്ടു. 'ഘോഷയാത്ര'യിൽ ദുര്യോധനന്റെ രാജധാനിയിലെ ഭടന്മാർ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു നോക്കുക.

കാര്യക്കാരന്മാർ ജനങ്ങളുടെ മുതലും പണ്ടാരമുതലുമെല്ലാം കട്ടുമുടിച്ചിരുന്നു. രാജാവിനോടു ദോഷംപറഞ്ഞ്, പ്രജകളെ അനാവശ്യം നിർബന്ധിക്കുക കാര്യക്കാരന്മാരുടെ തൊഴിലായിരുന്നു. കൈക്കൂലി അന്നും പതിവുള്ള ഏർപ്പാടായിരുന്നു. തൊഴിലൊന്നും ചെയ്യാതെ ഏഷണികൂട്ടി നടന്നിരുന്ന പലരും അക്കാലത്തുണ്ടായിരുന്നു. ഇവർ രാജാക്കന്മാരുടെയും മന്ത്രിമാരുടെയും അടുത്ത സില്ബന്ധികളായിരുന്നു.

മന്ത്രികളെന്നിഹ മുതിരുംനര—
മന്ത്രികളെന്നു മുതിർപ്പുറത്തോരും
തങ്ങടെ കാര്യം നോക്കിനടക്കും
ചതിയന്മാരും പലരുണ്ടിഹ നാട്ടിൽ
ഇരന്നതുമുണ്ടും വന്നതുചെയ്തും
അന്യതുചെയ്തും മറന്നതുമുണ്ടും
ഇരുവരുതമ്മിൽ കടിപിടികൂട്ടി
പരിചൊടു കണ്ടു രസിക്കുമൊരുത്തൻ.
കരളുപറഞ്ഞു നടക്കുമൊരുത്തൻ
പരിഹാസങ്ങൾ നടത്തുമൊരുത്തൻ
പൊളികെട്ടീടുന്നൊരു കൈക്കുകടിക്ക—
ന്നാരും പലവിധമേറീടുന്നു.

(നളചരിതം)

കാര്യക്കാരന്മാരുടെയും അവരുടെ കൈയാളുകളുടെയും ചൂഷണത്തിൽപ്പെട്ടു നിവൃത്തിയില്ലാതായിത്തീർന്ന നായന്മാർ, കടുത്ത പലിശയ്ക്കു പണം കടംവാങ്ങുന്ന ഏർപ്പാടും ഉണ്ടായിരുന്നു. ഉണ്ണിയതിക്കാരായ പട്ടന്മാരോടാണ് ഇങ്ങനെ കടംകൊള്ളാറുള്ളത്. ഈ കടംകൊള്ളലിനു പിന്നിൽ ആണുങ്ങളുടെ ധാരാ

ട്ടിത്തവും ഉണ്മവും. മുക്കാന വകയില്ലെങ്കിൽ തോക്ക പണയം വച്ചാനും, അതു വിൽക്കാൻതന്നെയും ആളുകൾ മടിച്ചിരുന്നില്ല.

തോക്ക ഞാനൊരുത്തൻ കൊണ്ടിന്നിപ്പെട്ടിക്ക
ഇക്കപ്പുകയിലയ്ക്കായിട്ട് വിറ്റുപോയ്*.
(ഹരിണീസ്വയംവരം)

ഇങ്ങനെ മുക്കം, ചിലപ്പോൾ പെണ്ണുങ്ങളുടെ കെട്ടും പണയപ്പെടുത്തി ജീവിച്ചിരുന്ന ഭർത്താക്കന്മാരെ, അവരുടെ ഭാര്യമാർതന്നെ പരിഹസിക്കാറുണ്ട്*.

കെട്ടുകളെല്ലാം പണയംവച്ചു ക-
ട്ടും കള്ളും കൊണ്ടു മുടിച്ചൊരു
മുടിയന്മാരെ നമുക്കൊരു മുണ്ടും
പുടവയുമിപ്പോഴം തരുമാറില്ല.
കടമൊന്നുള്ളതു തലയിൽ കേറി
കട്ടിലൊഴിച്ചു നടക്കണമിപ്പോഴം.
(സീതാസ്വയംവരം)

മരുമക്കത്തായതറവാടുകളിലെ കാരണവന്മാർ, തങ്ങളുടെ ഭാര്യക്കും മക്കൾക്കും ചെലവിനു കൊടുത്തും ആഭരണങ്ങൾ തീർത്തുകൊടുത്തും തൃപ്തിപ്പെടുത്തും അനന്തരവരെ കഷ്ടപ്പെടുത്തുന്ന സമ്പ്രദായം സാധാരണമായിരുന്നു. ഭക്ഷണമെന്നതിൽ കള്ള്*, കറുപ്പ്*, കഞ്ചാവ്* തുടങ്ങിയ ലഹരിപദാർത്ഥങ്ങൾ വളരെ ഇഷ്ടമായിരുന്നു.

കറിവേപ്പിലക്കറിയുണ്ടൊരുവക
ഒരുമണമതുകൂടാതില്ല

എന്ന്* അവഹേളിക്കപ്പെട്ട മീൻകറിയെപ്പറ്റിയും തുള്ളലിൽ പ്രസ്താവമുണ്ട്*.

ഇങ്ങനെ കേരളത്തിലെ ജനസാമാന്യത്തിന്റെ ജീവിതരീതികളുടെയും സ്വഭാവവിശേഷങ്ങളുടെയും വ്യക്തമായ ചിത്രം തുള്ളൽകഥകളിൽ പ്രതിഫലിച്ചുകാണുന്നു.

ഹാസ്യവും കേരളീയത്വവും

ഭാരതത്തിലെ മറ്റു ജനസമുദായങ്ങളെക്കാളും പരിഹാസവിചക്ഷണരാണ് മലയാളികൾ. ഹാസ്യസാഹിത്യം പുത നിയായ ചില പ്രാന്തീയരൂപകം ഇന്നും ഭാരതത്തിലുണ്ട്*. ഏതൊരു സാഹിത്യത്തിന്റെയും വളർച്ച, അതു പ്രചരിക്കുന്ന ജനവിഭാഗങ്ങളുടെ താത്*പര്യങ്ങൾക്ക്* അനുസരണമാണല്ലോ. അതുകൊണ്ടുതന്നെ വെടിപറയാനും പൊട്ടിച്ചിരിക്കാനും വിരുതുള്ള മലയാളികൾക്കിടയിൽ ഫലിതസാഹിത്യം വളർന്നു പന്തലിക്കാൻ തുടങ്ങി.

കേരളീയരുടെ പഴഞ്ചൊല്ലുകളിലും നാടൻപാട്ടുകളിലും ഫലിതത്തിന്റെ സ്ഫുരണങ്ങൾ ധാരാളം കാണാനുണ്ടെങ്കിലും, ഹാസ്യം ഒരു സാഹിത്യപ്രസ്ഥാനമായി വികസിച്ചത് മണിപ്രവാളകവിതകളിലൂടെയാണ്. 'ഉണ്ണിയാടീചരിതം' തൊട്ട് ഇങ്ങോട്ടുണ്ടായ ചമ്പൂകാവ്യങ്ങളിലൂടെയും, 'ചന്ദ്രോത്സവം' തുടങ്ങിയ മണിപ്രവാളകാവ്യങ്ങളിലൂടെയും ഹാസ്യകവിതയ്ക്ക് ഭാഷാസാഹിത്യത്തിൽ പ്രചാരം ലഭിക്കാനിടയായി.

കേരളീയഹാസ്യത്തിന്റെ പാരമ്പര്യം പ്രചരിച്ചുകാണുന്നത് ചാക്യാന്മാരുടെ കൂത്തിലും കൂടിയാട്ടത്തിലുമാണ്. അതിപ്രാചീനകാലംമുതൽ കേരളത്തിൽ നടപ്പുണ്ടായിരുന്ന അഭിനയ വിദ്യകളാണല്ലോ കൂത്തും കൂടിയാട്ടവും. എല്ലാ വിഭാഗത്തിലും പെട്ട ആളുകളെ രസിപ്പിക്കാൻ ഹാസ്യത്തിനുള്ള കഴിവു മനസ്സിലാക്കി, ചാക്യാന്മാർ ആ രസത്തെ വേണ്ടുവോളം തങ്ങളുടെ കലയിലൂടെ പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നു.

അങ്ങനെ ചമ്പൂകാരന്മാരും ചാക്യാന്മാരും പോറ്റിവളർത്തിയ ഹാസ്യരസത്തെ, നവ്യമായ തുള്ളൽക്കഥയിലൂടെ ജനമധ്യത്തിലേക്ക് ഇറക്കിക്കൊണ്ടുവന്നത് കലക്കത്തു കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരാണ്. പ്രായേണ വ്യക്തിപരവും പരിമിതമായിരുന്ന ചമ്പൂഹാസ്യത്തെയും ചാക്യാർഫലിതത്തെയും സമുദായവിഡംബനപരവും കാവ്യാത്മകവുമാക്കി മാറ്റി എന്നതാണ് ഈ മണ്ഡലത്തിൽ നമ്പ്യാരുടെ സംഭാവന.

തുള്ളൽക്കഥകളിൽ ഫലിതത്തിനു ഗണ്യമായ സ്ഥാനം നല്കിയതിൽ മാത്രമല്ല, അവ സാധാരണജനങ്ങളുടെ ആസ്വാദനത്തിനു വിഷയമാകും എന്ന നമ്പ്യാർ മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നു. ഈ വസ്തുത ചില തുള്ളൽക്കഥകളിൽ അദ്ദേഹം വെളിപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

1. ചിരിക്കുന്ന കഥ കേട്ടാലിരിക്കും, മടയനല്ലെങ്കിൽ
   തിരിക്കുമങ്ങനെ ഭാവിച്ചിരിക്കുന്ന മനുഷ്യരെ
   ചിരിക്കാതെ രസിപ്പിക്കാനൊരിക്കലുമെളുതല്ലെ–
   ന്നിരിക്കുന്നെങ്കിലും മാത്രയുള്ളോരെന്നതേ വേണ്ടൂ.
   (കംസവധം)
2. ഹാസ്യത്തിനൊക്കെ മാറ്റും ചില ദിക്കിലതും വേണം
   (പഞ്ചേന്ദ്രോപാഖ്യാനം)
3. കലികാലങ്ങളിലുള്ള കാണികൾക്ക് കഥ കേട്ടാൽ
   ഫലിതമുള്ളതേ നല്ലൂ, പലർക്കുമതങ്ങനെതന്നെ.
   (ഹനൂമദുത്ഭവം)

നമ്പ്യാരുടെ ഹാസ്യത്തിന്റെ പശ്ചാത്തലം മനസ്സിലാക്കാൻ ഇതിലും കൂടുതൽ തെളിവൊന്നും ആവശ്യമില്ല. കവിത

യിൽ ഫലിതവും പരിഹാസവും ആവശ്യമാണെന്നും, മനഃപൂർവ്വം ആരെയെങ്കിലും ഇടിച്ചു പറയുകയോ, ആക്ഷേപിക്കുകയോ അല്ല തന്റെ ലക്ഷ്യമെന്നും കവി ഉറച്ച സ്വരത്തിൽ പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു.

തുള്ളൽക്കഥകളിൽ, കാണികളും ശ്രോതാക്കളുമായ ജനങ്ങൾക്കുവേണ്ടി ഫലിതപരിഹാസങ്ങൾ വാരിവിതറാൻ നിശ്ചയിച്ച നമ്പ്യാർക്ക്, അതിനു പാകിയവിധം പുരാണകഥകളെ പരിഷ്കരിക്കേണ്ട ആവശ്യം വന്നുകൂടി. രാവണന്റെയും ദുര്യോധനന്റെയും നളന്റെയും ശീലാവതിയുടെയും കഥകളിൽ കേരളത്തിലെ സാമാന്യജനങ്ങൾക്ക് രസകരമായ സംഗതികൾ കണ്ടെത്തുക വിഷമമാണല്ലോ! കഥകൾ നടന്നത് അന്യദേശങ്ങളിൽ; അതും പണ്ടുപണ്ട്. അന്നത്തെ സംഗതികൾ ആർക്ക് നിശ്ചയമുണ്ട്? ആ സ്ഥലങ്ങൾ കണ്ടവരാരുണ്ട്? അവിടത്തെ ആളുകൾ ഏതു തരക്കാരായിരുന്നു? അവരുടെ പ്രത്യേകതകൾ എന്തെല്ലാമായിരുന്നു? ആർക്കറിയാം?

ഈ വഴി പറ്റിയതല്ലെന്ന് നമ്പ്യാർക്ക് തോന്നി. വേഗത്തിൽ അതിനു പരിഹാരവും അദ്ദേഹം കണ്ടെത്തി. പ്രധാന കഥാപാത്രങ്ങളെ നേരെ കേരളത്തിലേക്ക് കൊണ്ടുവരിക! രാജാക്കന്മാർക്ക് അകമ്പടിക്കാരായി അമ്പലപ്പുഴയിലും മറ്റുമുള്ള ജനങ്ങളെ നിയമിക്കുക. വിറകുവെട്ടാനും വെള്ളംകോരാനും കറിക്കു നുറുക്കാനും പടയ്ക്കു പോകാനും അണിയാനും അരങ്ങത്തിറങ്ങാനും പററിയ ആണുങ്ങളും പെണ്ണുങ്ങളും— നായരും നമ്പൂരിയും പട്ടരും പട്ടത്തിയും അച്ചിമാരും അമ്മച്ചിമാരും— എത്രവേണമെങ്കിലും ഇവിടെയുണ്ട്. ആളിന്റെ പേരു മാറാതെ വീട്ടുപേരും വിലാസവും മാറ്റുക; അതാണ് നമ്പ്യാർ കണ്ടുപിടിച്ച വിദ്യ. കഥകളെല്ലാം കേരളത്തിൽ നടക്കുന്നു; കഥാപാത്രങ്ങളുമായി തന്റെ സമകാലീനർ പങ്കെടുക്കുന്നു; അവരുടെ വിഡ്ഢിത്തങ്ങളുടെനേർക്ക് താൻ വിരൽചൂണ്ടുന്നു. അവർ ചിരിക്കുന്നു. അതെ, കേരളീയത്വം എന്ന ഒറ്റ വാക്കിൽ ഈ നമ്പ്യാർശില്പത്തെ വ്യവഹരിക്കാം.

കഥാപാത്രങ്ങളെല്ലാം നമ്പ്യാർക്ക് സുപരിചിതരായിരുന്നതുകൊണ്ട് അവരുടെ ഇടയിലേക്ക് ഇറങ്ങിച്ചെല്ലാനും അവരെയെല്ലാം തന്റെ ഭാവനാലോകത്തേക്ക് കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകാനും അദ്ദേഹത്തിനു പ്രയാസമുണ്ടായില്ല. ദുര്യോധനനെയും രാവണനെയും ഇന്ദ്രനെയും ഭീമസേനനെയും നാരദനെയുമൊക്കെ അദ്ദേഹം അമ്പലപ്പുഴക്കാരാക്കി മാറ്റി.

നമ്പ്യാരുടെ ഹാസ്യത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനം ഇവിടെയാണ്. ഇങ്ങനെ തുള്ളൽക്കഥാപാത്രങ്ങളെ കേരളത്തിലെ മണ്ണിൽ കുടിയിരുത്തിയിരുന്നില്ലെങ്കിൽ തുള്ളൽക്കഥകളിൽനിന്ന് അനുഭവവേ

ഭൃശമാകുന്ന ഹാസ്യരസം നമുക്ക് ഒരിക്കലും കിട്ടുമായിരുന്നില്ല. നമ്പ്യാരെ നമ്പ്യാരാക്കിയത് തുള്ളൽക്കവിതകളാണ്; തുള്ളൽ കഥകളെ തുള്ളൽക്കവിതകളാക്കിയത് അവയിലെ ഹാസ്യമാണ്; ആ ഹാസ്യത്തിന് ബീജാവാപം ചെയ്തു കേരളീയതയും. അങ്ങനെ കേരളീയത നമ്പ്യാർക്കവിതയുടെ നാരായവേരായി മാറുന്നു.

ഇതിനെപ്പറ്റി ചേലനാട്ട് അച്യുതമേനോന്റെ നിരീക്ഷണം ഇപ്രകാരമാണ്:

''തുള്ളലുകളിലെ കേരളീയത്വം അവയിലെ ഫലിതത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗമാണ്. മുമ്പിലിരിക്കുന്ന സാധാരണജനങ്ങളെ ചിരിപ്പിച്ച് ചിന്തിപ്പിക്കുകയാണല്ലോ നമ്പ്യാരുടെ കവിതാലക്ഷ്യം. ചുറ്റുപാടുമുള്ള വൈരൂപ്യങ്ങളെയും പൊരുത്തക്കേടുകളെയും പ്രാസംഗികമായി വിമർശിച്ചാൽ മാത്രമേ ചിരി ഉതിരുകയുള്ളൂ. കേരളത്തിലുള്ള സമ്പ്രദായങ്ങളും മറ്റും അന്നത്തെ ലോകത്തിലും മറ്റും കാണുന്നത് അതുകൊണ്ടാണ്. വിമർശനം സമകാലിക ജീവിതത്തെ ആയിരുന്നല്ലോ! ചുറ്റുപാടുകളെ പ്രതിബിംബിക്കാതിരിക്കുക ആ നിലയ്ക്ക് അസാധ്യവുമായിരുന്നു.''

ഏവൂർ പരമേശ്വരൻ

കിരാതം

1 ഹരിഹരതനയൻ തിരുവടി ശരണം
വിരവൊടു കവി ചൊൽവാൻ വരമരുളേണം
മറുതലരടിയനൊടെൻ കരുണായ്‌വാൻ
കരളുന്നേൻ കരുണാമൃതസിന്ധോ.
2 കരി, കരടികളും, കടുവാ, പുലി, സിംഹം
വനത്തിൽനിന്നു വസിപ്പതുപോലെ
മറുതലർ നമ്മെയൊഴിപ്പതും നിത്യം
തകഴിയിൽ വിലസീടുന്നലമയ്യാ.
3 അണിമണികലയും തുമ്പയുമെല്ലാം
ഫണിപതി ഫണഗണമണികളുമണിയും
പുരരിപുതൻ പദകമലേ പരിചൊടു
പണിയുന്നവരുടെ പാലനശീലൻ
പ്രണയിനിയാകിയ മലമകൾതാനും
പ്രണയസുഖേന രമിപ്പാനായി
ക്ഷണമൊരു കരിവരമിഥുനമതായി
ക്ഷണികമതാകിന വിഷയസുഖത്തിൽ
പ്രണയമിയന്നൊരു രസികന്മാരവർ
പ്രണിഹിതകളുകം വാഴും കാലം
4 മണമിയലുന്നമരപ്പൂകാവിൽ
മണലിൽ നടന്നു രമിച്ചു മരങ്ങടെ
തണലിലിരുന്നു രമിക്കുന്നേരം
ഗുണവതിയാമുമതന്നുടെ കനായ്‌
ഗണപതിയെന്നൊരു മൂർത്തിവിശേഷം

പ്രണതജനങ്ങളുടെ വിഘ്നമൊഴിപ്പാൻ
പ്രണിഹിതകുതുകം വന്ദേ പിന്നെ.
5 ക്ഷണമാത്രം തത്തിരുവടിയടിയന്ന
തുണമാത്രം ചെയ്യീടുന്നാകിൽ
ഗുണപാത്രം ഞാനെന്നിഹ വരുവൻ
അണുമാത്രം മമ സംശയമില്ല.
6 ഗണമാത്രങ്ങൾ കഴിഞ്ഞതിലങ്ങൊരു
കണമാത്രം പുനരുണ്ടായില്ലാ;
തൃണമാത്രം ബഹുമാനവുമില്ലാ
ധനവാന്മാരുടെ സഭയിൽ വരുമ്പോൾ
പണമാത്രം പറയാമടിയനൊരു
പരനിന്ദാദികളും നാവിലുമില്ല
7 പരിചൊടു സന്തതമംബരതടിനീ-
പുരിയിൽ വസിച്ചരുളീടിന ഭഗവാൻ
പരമാനന്ദമയാകൃതി കൃഷ്ണൻ
പരദൈവതമടിയന്നനുകൂലം
8 നരപതി കലപതി ധരണീസുരപതി
നിരവധി ഗുണഗണനിധിപതിസദൃശൻ
പെരുകിന ചെമ്പകനാടാകുന്നൊരു
സുരവരനാട്ടിലനാകുലതരണം
9 പരിജനപാലനപരിചയശീലൻ
പരിപാലിച്ചരുളീടുകധീശൻ.
10 ഗുരുനാഥൻ മമ ഗുണഗണമേറിയ
ധരണീസുരരോത്തമനരുളുകമൂലം
സരസകഥാകഥനത്തിനെനിക്കൊരു
പെരുവഴിമാത്രം കാണാറായി
11 കിള്ളിക്കുറിശ്ശി മഹേശ്വരനും പുന-
രുള്ളിലിരുന്നരുളുന്ന സഭാ മമ
തുള്ളലിനുള്ള രസങ്ങളറിഞ്ഞവ-
രുള്ളംതന്നിൽ രസിച്ചീടേണം
വെള്ളിച്ചുരികയിളക്കിപ്പലപല
പുള്ളിപ്പുലി കടുവാ മഹിഷാദിക-
ളുള്ള വനങ്ങളിൽ വേട്ടയുമാടി

പള്ളിക്രീഡാതല്പരനാകിയ
തകഴിയിൽ വാണരുളീടിന ഭഗവാൻ
അകളാകൃതിയാം ഹരിഹരതനയൻ
സകലവരപ്രദനപ്രതിമാനൻ
സുകൃതിഗുണങ്ങളും വരുത്തീടണം.

12 കവിമാതാവേ, ദേവി, സരസ്വതി,
കവിതാമാവേ കാത്തരുളേണം
സജ്ജനസഭയുടെ സുഭഗത്വംകൊ-
ണ്ടിജ്ജനമൊന്നു പ്രയോഗിക്കുമ്പോൾ
ദുർജ്ജനമെങ്കിലുമതിനെക്കൊണ്ടൊരു
ദൂഷണമൊന്നവൻ ചൊല്ലുകയില്ല.

13 നല്ലജനങ്ങടെ സഭയിൽ ചെന്നാൽ
വല്ലതുമവിടെശ്ശ്ലാഘിതമാകും
മുല്ലപ്പൂമ്പൊടിയേറ്റു കിടക്കും
കല്ലിനുമുണ്ടാമൊരു സൗരഭ്യം
സുജനഗുണംകൊണ്ടല്പവുമാകും ബഹു-
മാനവിശേഷം വരുമെന്നുള്ളതു
ഞാനൊരു പദ്യം ചൊല്ലാമായതു
മാനുഷരെല്ലാം കേട്ടറിയേണം.

14 "കല്പാന്തത്തുദരന്തരേ ഗണിതം
ഗാഹസ്യപകാകസായം
മാകന്ദം മകരന്ദശാലിനമിഹ
ത്വാം മന്മഹേ കോകിലം;
കല്യാണി സ്ഥലവൈഭവേന കതിചി-
ദ്രസ്നൂനി കസ്തൂരികാം
നേപാളക്ഷിതിപാലഫാലപതിതേ
പങ്കേ ന ശങ്കേത കഃ"

15 നേപാളക്ഷിതിതന്നിൽ വസിക്കും
ഭൂപാലന്റെ വലിപ്പം പറവാൻ
പണ്ടൊരു കവിതക്കാരൻ പദ്യമു-
ണ്ടാക്കി സ്തുതിചെയ്തതു കേൾപ്പിൻ
പിതൃപിണ്ഡത്തെക്കൊത്തിത്തിന്മാൻ

കൊതിയേറുന്നൊരു കാക്കേ കേൾ നീ
കൂരിരുൾപോലെ കറുത്ത ശരീരം
ക്രൂരമിതയ്യോ നിന്നുടെ ശബ്ദം
പാരമസഹ്യം കേൾക്കുന്നോർക്കൊരു
നേരവുമില്ലാ സൗഖ്യമിതെന്നീ
കർണ്ണങ്ങൾക്കിതു കേൾക്കുന്നേരം
പുണ്ണിലൊരമ്പു തറച്ചതുപോലെ
ഉരിയാടാതൊരു തേന്മാവിന്മേൽ
മരുവുന്നാകിൽ നിനക്കിഹ കാക്കേ,
പെരുതായിട്ടൊരു ഗുണമുണ്ടായ്വരു-
മതിനാലതു പറകല്ല സഖേ, ഞാൻ
കയിലും കാകനതൊരു നിറമെന്നു
കുറവില്ലതിനു പലർക്കും ബോധം
നാമംകൊണ്ടേ നിങ്ങളുതമ്മിൽ
ഭേദമതുള്ളൂ ബലിഭോക്താവേ
മാവിന്നഗ്രേ ചെന്നു വസിപ്പാൽ
കാകൻ നീയൊരു കോകിലമാകും;
കാണികൾ നിന്നെക്കയിൽ കയിലെന്നൊരു
നാണിയമങ്ങു നടത്തിക്കൊള്ളും
ആയതു വരുമോ എന്നൊരു സംശയ-
മകതാരിൽ പുനരുണ്ടാകേണ്ട
നേപാളക്ഷിതിതന്നിൽ വസിക്കും
ഭൂപാലന്റെ ലലാടംതന്നിൽ
പൊറുപുരണ്ടു കണ്ടാലതു വില
പേറില്ലാതൊരു കസ്തൂരിക്കറി-
യെന്നല്ലാതൊരു മനുജന്മാർക്കും
തോന്നുകയില്ല വിചാരിക്കുമ്പോൾ
കുങ്കുമമണിയും തിരുനെറ്റിക്കൊരു
പങ്കം പിരളുവതെന്തവകാശം?
16 ശങ്കരശിവശിവ! പോരത്തുള്ളതു
ശങ്കിപ്പവനൊരബദ്ധക്കാരൻ
എതിരെപ്പോന്ന ജനങ്ങടെ പാലന
പോരെന്നുള്ളതിനെന്തവകാശം?

പള്ളിയെന്നുള്ളതൊന്നത്തനപോലും
കളിയായിപ്പറവാനും മേലാ
ജളനെന്നാലും സ്ഥാപരമേ കൊ–
ണ്ടുളവാകും ഗുണമെന്നിതിനർത്ഥം.
17 ശാസ്ത്രങ്ങൾ, വ്യാകരണസൂത്രങ്ങൾ, നല്ല തർക്ക–
വാദങ്ങൾ പിന്നെ ധർമ്മശാസ്ത്രങ്ങൾ, പുരാണങ്ങൾ
വേദം, ഗണിതം, മന്ത്രവാദം, ചികിത്സാഗ്രന്ഥ–
ങ്ങളും, ശാസ്ത്രവിദ്യാ വിനോദമെന്നിവകളും
ആട്ടം, കളികൾ പിന്നെപ്പാട്ടും ഞാണിന്മേലേറി,
ഓട്ടംതുള്ളലും പലകൂത്തും ഗ്രഹിച്ചവനും
കോട്ടംകൂടാതെ കവനങ്ങളും ചമച്ചുണ്ടാക്കി
വാട്ടം കൂടാതെ വിദ്വൽക്കൂട്ടത്തെ ബോധിപ്പിപ്പാൻ
ഒട്ടുമെത്രയുമില്ലെന്ന തെറ്റ് സഭയെക്കണ്ടാൽ
മുട്ടും മനസ്സു പാരം, പട്ടുപഠിച്ചതെല്ലാം
വിട്ടുപോമത്രയല്ലാ കിട്ടും പരിഹാസങ്ങൾ
കെട്ടുകവികൾ ചിലർ കെട്ടും പ്രയോഗിക്കുമ്പോൾ
തട്ടുമേലേറുന്നോരും തട്ടുമവനു ഭംഗം
ഇഷ്ടം ലഭിക്കയില്ലനിഷ്ടം ലഭിക്കുംതാനും
ഇത്ഥം വിചാരിക്കുമ്പോളിത്തൊഴിലെളുതല്ലാ
ചിത്തം ഗുരുക്കന്മാരിൽ നിത്യമുറപ്പിക്കുന്ന
സത്തുക്കൾക്കൊരു ദൈന്യമെത്തുമെന്നതേ വേണ്ട.
18 ഉലകുകളെ പെറ്റമാതാ വാഴുംകാലം
പലകുടിയില്ല ധരിത്രിയിലെങ്ങും
വിലപിടിയാത്ത ജനങ്ങളുമില്ലാ
ചെലവിടുവാൻ മടിയൊരുവനുമില്ലാ.
തലമുടിയും, ചൊടിയും, പല്ലും, മുഖവും
മുലയും കണ്ടാലഴകില്ലാത്തൊരു
ചലമിഴിമാരൊരുവരുമില്ലാ,
മലയാളം പരദേശങ്ങളിലും
സ്ഥലമില്ലാത്ത ഗൃഹങ്ങളുമില്ലാ,
ജലമില്ലാത്ത കുളങ്ങളുമില്ലാ,
ഫലമില്ലാത്ത മരങ്ങളുമില്ലാ,
ഫലമില്ലാത്ത വിവാദവുമില്ലാ,

ഓത്തില്ലാത്ത മഹീസുരരില്ലാ,
കൂത്തില്ലാത്ത നടന്മാരില്ലാ,
പോത്തില്ലാത്ത കൃഷിക്കാരില്ലാ,
ചാർത്തില്ലാത്ത ധനവ്യയമില്ലാ,
മുള്ളുപറഞ്ഞു നടക്കുന്നവരും,
കള്ളുകുടിച്ചു മുടിക്കുന്നവരും,
പൊള്ളുപറഞ്ഞു ഫലിപ്പിപ്പവരും,
ഉള്ളിലസൂയ മുഴുക്കുന്നവരും
കള്ളന്മാരും കശ്മലജാതികൾ
ഉള്ളൊരു ദിക്കുകൾ കാണ്മാനില്ലാ.
എള്ളും, നെല്ലും, പൊന്നും, പണവും,
എങ്ങുമൊരേടത്തില്ലാതില്ലാ.
ഉത്തമഗുണനാമുലകരുടെ പെരുമാറും
ഇത്തരമവനിസുഖത്താൽ വാഴുന്നു,
പത്തനസീമനി പരമാനന്ദം
സ്വാസ്ഥ്യത്തോടു വസിക്കും കാലം,
ശാസ്ത്രിബ്രാഹ്മണനൊരുവൻ വന്നഥ
ശാസ്ത്രമൊരല്പം വായിച്ചമ്പൊടു
ധാത്രീശ്വരനെ ബോധിപ്പിച്ചതു
മാത്രം ഞാനിഹ കഥനംചെയ്യാം.
19 ശ്രീമധുസൂദനഭക്തശിരോമണി
സോമകുലാംബുധി പൂർണ്ണശശാങ്കൻ
ഭൂമിപുരന്ദരനായ യുധിഷ്ഠിര-
ഭൂമിപനടവിയിലാദരവോടേ
ഭീമാദികളാമവരജരോടും
ഭാമിനിയാകിയ ദ്രുപദിയോടും
മാമുനിമാരുടെ വേഷം പൂണ്ടഥ
യാമിനിതന്നിലുറക്കമിളച്ചു.
20 "രാമ,ഹരേ, വരദേതി മുദാ തിരു-
നാമജപങ്ങൾ മുടങ്ങീടാതെ
ആമയഹരമാപി തീർത്ഥജലങ്ങളി-
ലാമഗ്നന്മാരായി നടന്നു
കൈതവരഹിതന്മാരവർ സുഖമൊടു

ദ്വൈതവനത്തിലിരിക്കും കാലം
കൈതവമിയലും കുരുകുലകുമതികൾ
ചെയ്തൊരു കള്ളച്ചൂതുനിമിത്തം
ജാതമതാകിന വൈരമൊഴിപ്പാ—
നൊരൊരുമാർഗ്ഗം സമുചിതമെന്നായ്
ചേതസി കിമപി വിചാരിക്കുമ്പോൾ
പ്രീതനതാകിന വേദവ്യാസൻ
പരിചൊടു വന്നുപദേശം ചെയ്തു:
"പരമേശ്വരനൊടു പാശുപതാസ്ത്രം
വിശ്വാസത്തൊടു വാങ്ങിക്കൊണ്ടഥ
ശത്രുജയത്തിനു വരവും വാങ്ങി
സത്വരമിങ്ങു വരേണം വിജയൻ
വിരവൊടു പോകെ"ന്നരുൾചെയ്തീടിന
വരവചനത്തെക്കേട്ടഥ വിജയൻ
ഗുരുവന്ദനവും ചെയ്തു കരത്തിൽ
ശരവും വില്ലുമെടുത്തു തിരിച്ചു.
21 ഗിരിശൻഭഗവാൻ വാണരുളുന്നൊരു
ഗിരിയുടെ മുകളിൽച്ചെന്നു കരേറി
സുരവരതടിനീസലിലേ മുഴുകി
തരസാ നിസ്തപസ്സു തുടങ്ങി
പഞ്ചായുധരിപു തന്നുടെ നാമം
പഞ്ചാക്ഷരമതു പഠനം ചെയ്തു
പഞ്ചാഗ്നികളുടെ നടുവിലനാരത—
മഞ്ചാതെകണ്ടവിടെ വസിച്ചു,
പഞ്ചാനനസമധീരനതാകിന
പാഞ്ചാലീപതി പാണ്ഡുതനൂജൻ
പഞ്ചേന്ദ്രിയവുമടക്കി മനസ്സിൻ
സഞ്ചാരത്തിനു വഴികളുമടക്കി
ചഞ്ചലഭാവവുമധികമകന്നു ക—
രാഞ്ചലയുഗളം മുകുളിതമാക്കി
കിഞ്ചന സംശയമിടകൂടാതെ
നെഞ്ചിലുറച്ചു ശിവോഹമതെന്നു
സഞ്ചിതഭാവവിശുദ്ധജ്ഞാനവു—

രഞ്ജിതമാകിന ശിവനുടെ രൂപം
അഞ്ചും മൂന്നും മൂൎത്തികളുള്ളത
സഞ്ചിതഗുണനാമഖിലേശ്വരനുടെ
ചെഞ്ചിടമുടിയും നിടിലത്തടവും
സഞ്ചിതപാവകനേത്രപ്രഭയും
പഞ്ചഫണാമണികുണ്ഡലയുഗവും
22 പുഞ്ചിരിതഞ്ചിന തിരുമുഖവടിവും
ഗരളസ്ഫുരിതമഹാഗളതലവും
പരിലസിതഫണിതതി തന്മാറിടവും
പരശുമൃഗാഭയവരദകരങ്ങളുമി
ശരശുഭചാപാഞ്ചിത കരനാളുകളും
കരിചൎമ്മാവൃതവികടകടീതട-
പരിലസിതോരഗമണിമേഖലയും
പരിശുദ്ധങ്ങളുമടിമലരിണയും
പരിചൊടു ചേതസി ചേൎത്തു കിരീടി,
പരമാനന്ദസമുദ്രേ മുഴുകി
പരമേശ്വരനഹമെന്നുറപ്പി-
ച്ചുന്നതരമതി മുഴുത്തു മുനീശ്വര-
ചരിതത്തെക്കാളൊന്നു കവിഞ്ഞു
ഫലമൂലാദികൾ ഭക്ഷിക്കില്ലാ
ജലപാനത്തിനുമാഗ്രഹമില്ലാ.
നിലമതിലൊരു കാലൂന്നിക്കൊണ്ടൊരു
നിലയും നിഷ്ഠയുമെത്ര സുഖേലാതം!
വലരിപുസൂനനെ ജടയുടെ നടുവിൽ
പലപല പക്ഷികൾ കൂടുകൾ കെട്ടി
കല പുലി പന്നികളെന്നിവ വന്നു
പലരും ചെന്നു വണങ്ങീടുന്നു.
ചുററും വള്ളികൾ വന്നവനിടയിൽ
ചുററുന്നതുമവനറിയുന്നില്ലാ.
പുററു പുഴുന്നു കിളൎന്നതിനകമേ
ചുററുന്നതുമവനറിയുന്നില്ലാ
ചുററും പാമ്പുകൾ വന്നു നിറഞ്ഞു
മുററും ജിഷ്ണു മറഞ്ഞുചമഞ്ഞു.

23 ചന്ദ്രകലാധരന്റെ സാന്ദ്രമാം സേവചെയ്‌വാൻ
ചന്ദ്രപ്രതിമൻവീരൻ സാന്ദ്രപ്രസാദത്തോടെ
അഞ്ചുള്ള ചങ്ങലകളഞ്ചും വെവ്വേറെയാക്കി
ആറിൽ കടന്നു പിന്നെ ഏഴുള്ള പശ്ശ്ത്തുടെ
എട്ടുള്ള പെട്ടികളെയും എട്ടും തുറന്നുവച്ചു
ഒമ്പതാംവാതിലപ്പോൾ ബന്ധനംചെയ്തു ധീരൻ.
പത്തുള്ള നാഡികളിൽക്കൂടെ പെട്ടു സഞ്ചാരംചെയ്തു
ആയിരമിതളുള്ള താമരയിതരം പല
ഭൃംഗം പാറന്നു പല ഭൃംഗികളായുള്ളൊരു
പിംഗലയിഡതന്നിൽ പിന്നെ സുഷുമ്നതന്നിൽ
കൈക്കൊണ്ടെന്നു പിന്നെ ദുർഘടനാദികളും
ജിഹ്വാഗ്രഖണ്ഡത്തിന്റെയഗ്രേ കടന്നു വീരൻ
സൂര്യന്റെ മികവിൽച്ചെന്നു സൂര്യപ്രതിമൻ ധീരൻ
പഞ്ചാരപ്പായസങ്ങളും കൂടിക്കലർന്നിട്ടുള്ള—
ത്തഞ്ചാതെ സേവചെയ്തു പായസപ്രിയസഖൻ.
24 അത്ര ഭയങ്കരമായ തപസ്സിന്നു
പാത്രമതാകിയ പാർത്ഥൻ തന്നുടെ
വാർത്തകൾ കേട്ടഥ വാസവനുള്ളിൽ
പേർത്തൊരു ഭീതി മുഴുത്തുതുടങ്ങി
പാർത്ഥിവവരനിവനെന്നുടെ രാജ്യം
പാർത്തിരിയാതെ കരസ്ഥമതാക്കും
പാർത്തലമൊക്കെയടക്കി സ്വയമധുനാ—
നോർത്താലിനിയതു വരുമൊന്നല്ലാ
സ്വർഗ്ഗമശേഷമടക്കാമെന്നോരു
ദുർഗ്ഗവ്യന്നുടെ മകനു തുടങ്ങി
ദുർഗ്ഗനെ വന്നു തപസ്സു തുടങ്ങി
ദുർഗ്ഗതി നീക്കാമെന്നുമുറച്ചു
തൻകഴൽ വന്നുവണങ്ങുന്നവരുടെ
സങ്കടമൊക്കെയൊഴിക്കണമെന്നു
ശങ്കരനൊന്നു കടാക്ഷിക്കുമ്പോൾ
കിങ്കരരായ് വരുമിജ്ജനമെല്ലാം
നിർജ്ജരരാജൻ നീയല്ലിനിമേൽ
അർജ്ജുനനിഹ ഞാൻ വാളു കൊടുത്തു

26 അച്ഛനടങ്ങിയിരിക്കെ വേണ്ട
വെപ്പാളം വാളെന്നു ഗിരീശൻ
കല്പിച്ചെങ്കിലൊരാനെന്നല്ലാ–
തിപ്പരിഷക്കൊന്നറിയാമോ!
ഇത്തൊഴിലൊക്കെ വരുത്തും നമ്മുടെ
പുത്രൻ ഫൽഗുനനെത്ര സമർത്ഥൻ!
ധനമെന്നുള്ളതു മോഹിക്കുമ്പോൾ
വിനയമൊരുത്തനുമില്ലിഹ നൂനം
തനയൻ ജനകനെ വഞ്ചനചെയ്യും
ജനകൻ തനയനെ വധവുംകൂട്ടും
അനുജൻ ജ്യേഷ്ഠനെ വെട്ടിക്കൊല്ലും
മനുജന്മാരുടെ മട്ടിതിതെല്ലാം
കനകംമൂലം കാമിനിമൂലം
കലഹം പലവിധമുലകിൽ സുലഭം;
ഉന്മതപെരുകിന ധൃതരാഷ്ട്രാത്മജ–
നഗ്രജനാകിയ ധർമ്മാത്മജനുടെ
നിഗ്രഹമല്ലാതുള്ളൊരു തൊഴിലുക–
ളൊക്കെയെടുത്തു തടുത്തുമലച്ചും
പലതും കാൺകെ ദ്രൗപദിതന്നുടെ
തലമുടി പിടിപെട്ടടിയുംകൂട്ടി
ഝടിതി പൊടിച്ചും പുടവയഴിച്ചും
പൊടിയിലിഴച്ചും പൂജകഴിച്ചും
ദുശ്ശാസനനെന്നവനെപ്പോലെ
കശ്മലനായിട്ടൊരുവനുമില്ല;
മര്യാദയ്ക്കു നടക്കണമെന്നു
ദുരിയോധനനൊരു ഭാവവുമില്ല;
ജ്യേഷ്ഠനിരിക്കെക്കുരുവംശത്തിൽ
ശ്രേഷ്ഠൻ ഞാനെന്നവനുടെ ഭാവം
ജ്യേഷ്ഠനെ നാട്ടിൽ കണ്ടെന്നാകിൽ
ചേട്ടകൾ തല്ലിപ്പല്ലുപൊഴിക്കും;
നാട്ടും നഗരവുമൊക്കെ വെടിഞ്ഞിഹ
കാട്ടുംവാണു വസിച്ചു യുധിഷ്ഠിരൻ
അവനുടെ തമ്പി ധനഞ്ജയനിപ്പോൾ

ശിവനെസ്സേവതുടങ്ങി പത്ഥകെ;
26 ഭുവനം മൂന്നുമടക്കി വസിപ്പാ—
നവനങ്ങളാഗ്രഹമുണ്ടു സാധിക്കും;
ശിവനും പിന്നെസ്സേവിപ്പോരെ
ശിരസി കരേറാനൊരു മടിയില്ലാ;
കുടിലതയുള്ളൊരു ചന്ദ്രക്കലയും
മുടിയിലെടുത്തു നടക്കുന്നില്ലേ?
ഭുവനദ്രോഹം ചെയ്‌വാനായി
ശിവനെപ്പണ്ടു ഭജിച്ചു നിമിത്തം
ഭവനം മൂന്നു ലഭിച്ചു പുരന്മാർ
ഭുവനം മൂന്നും ഭസ്മമതാക്കി;
നമ്മുടെ മകനെന്നാകിലുമിങ്ങനെ
നിർമ്മര്യാദം ഭാവിപ്പാലതു
സമ്മതമല്ല നമുക്കൊരുനാളും
തന്മതഭംഗം ചെയ്യേപ്പൊരു.
നുള്ളിട്ടൊരു തല്പവരമ്പോരം
പിള്ളയെടുത്തു തടുക്കയുള്ളൂ;
തനിക്കാരും പ്രിയമുള്ള ജനത്തിനു
തന്നുടലിന്നു പിറന്നതുപോരും;
വല്ലായ്മക്കളിലില്ലാ മക്കളി—
തെല്ലാവർക്കും സമ്മതമല്ലോ
എന്നു മനസ്സിലുറച്ചുടനേ സുര—
സുന്ദരിമാരെ വിളിച്ചുവരുത്തി;
"സുരകലതരുണി മനോഹരിയാകിയ
സുരുചിരതരുണി തിലോത്തമയെങ്ങു"?
ഉർവ്വശിയെങ്ങു"? മേനകയെങ്ങു"?
സദ്ഗുണാംബുധി രംഭയുമെങ്ങു"?
സർവ്വരുമിങ്ങു വരട്ടെ നിങ്ങടെ
സാരസ്യാദി ഗുണങ്ങടെ ഭംഗികൾ
സംഗതിവരുമൊരു പുരുഷന്മാരുടെ വ്രത—
ഭംഗം ചെയ്‌വാനൊരു വഴിയുണ്ടാം;
27 നമ്മുടെ മകനാമർജ്ജുനനിപ്പോൾ
മന്മഥഹരനെസ്സേവതുടങ്ങി

നമ്മുടെ രാജ്യമടക്കിവസിപ്പാ-
നെന്നകനുള്ളിലൊരാശ തുടങ്ങീ;
ക്ഷേത്രപ്രിയനാം ഭഗവാനും പുന-
രൊത്ത വരങ്ങൾ കൊടുക്കും നിയതം;
സത്വരമവന്റെ ചിത്തമിളക്കാ-
നിത്തിരി പണിയെന്നാകിലുമുടനെ,
ചെന്നതു സാധിപ്പില്ലെന്നാൽ പുന-
രെന്നുടെ പൌരുഷമൊക്കെ നശിക്കും.

28 ഉല്ലാസത്തൊടു നിങ്ങളെല്ലാമവിടെച്ചെന്നു
വില്ലാളിവീരനോടു സല്ലാപം പേശിക്കൊണ്ടു
മല്ലീവിശിഖന്റെ വില്ലിനെതിരായുള്ള
ചില്ലീവിലാസംകൊണ്ടു തല്ലിവശംകെടുപ്പിൻ
കല്ലോലംപോലെയുള്ള നല്ലോരു കൺമുനകൾ
മെല്ലെന്നവന്റെ നേരെ ചെല്ലുന്ന നേരമുള്ളിൽ
തെല്ലും വികാരമുണ്ടായില്ലെന്നു വരത്തില്ലാ
മുല്ലമൊട്ടിന്റെ ഭംഗി വെല്ലും നിങ്ങടെ നല്ല
പല്ലും ചൊടിയും മിഴിത്തെല്ലും കാണുന്നനേരം
കല്ലും മയങ്ങിപ്പോമെന്നല്ലേ ജഗൽപ്രസിദ്ധം;

29 കില്ല നമുക്കു ചെറ്റും ഇല്ലിതു നിങ്ങളെന്നു
ചെല്ലുന്ന താമസമല്ലാതെ മറ്റൊന്നില്ലാ
നല്ലാർമണികൾ നിങ്ങളല്ലാതിന്നൊരുത്തരു-
മില്ലാ നമുക്കെന്നുള്ളതെല്ലാരും ബോധിക്കേണം
വല്ലാതെ ശങ്കിച്ചിങ്ങു നില്ലാതെ ചെന്നടുത്തു
നല്ല കടാക്ഷംകൊണ്ടു കൊല്ലാക്കൊല ചെയ്യേണം;
നല്ല പാട്ടുകൾ കൂത്തുമെല്ലാം പ്രയോഗിക്കുമ്പോൾ,
നല്ല രസികൻ പാർത്ഥൻ മെല്ലവേ കണ്മിഴിക്കും;
കല്യാണിമാരെക്കണ്ടാലില്ലാതെയാകും ധൈര്യം.
ചൊല്ലാമന്നേരം കാര്യമെല്ലാം നമുക്കു വന്നു."
ഏവമരുൾചെയ്തോരു ദേവാധിരാജന്റെ
ഭാവമറിഞ്ഞുടനെ ദേവസ്ത്രീകൾ പറഞ്ഞു:
"നിന്തിരുവടിയുടെ ചിന്തിതം സാധിപ്പിപ്പാൻ
ദന്തിഗാമിനിമാർക്കെന്തു സന്ദേഹം നിന്റെ
അന്തികേ സർവ്വകാര്യം സാധിച്ചുപോരും ഞങ്ങൾ

ചെന്തീയിൽ ചെന്നുചാടി നീന്തീടാൻ കല്പിച്ചു–
അന്തരംഗത്തിലെത്തുമന്തരമില്ലതിന്നു [ന്നാൽ
കുന്തീസുതൻറെ ചിത്തഭ്രാന്തിവരുത്താനൊരു
പന്തിക്കും നിരൂപിച്ചാൽ സാധിക്കുന്നതുമല്ല;
30 എന്നവരികിലുമതിന്നു മടികൂടാതെ
ചെന്നു സാധിച്ചുപോരാമെന്നു ധരിച്ചീടേണം,
കിന്നരന്മാരുംകൂടെ പിന്നാലെ പോന്നീടേണം;
പിന്നെഗ്ഗന്ധർവ്വന്മാരും മുന്നിൽ നടന്നീടേണം;
എന്നാലടിയങ്ങൾക്കു നന്നായ് വരുവാൻ വരം
തന്നാലും തമ്പുരാനെ, വന്നാലു"മെന്നു ചൊല്ലി
ഒന്നിച്ചു നാരീവൃന്ദം വന്ദിച്ചു വഴിപോലെ,
നന്ദിച്ചു പുറപ്പെട്ടു! മന്ദിച്ചിടാതെതന്നെ.
31 സുരതരുണികളങ്ങു നടന്നു,
സുരഗിരികളുമങ്ങു കടന്നു,
പരിശുദ്ധവചനങ്ങളും തുടർന്നു,
പരിചൊടു മനമൊന്നു വിടർന്നു,
വരവാണീജനങ്ങടെ തലമുടി,
പടുതരമഴികയും, മലർപൊഴികയും
മണമൊടു വിലസുകയും,
ഹരിസുതനുടെ മുന്നിലടുത്തു,
കരതലമതിൽ വീണയെടുത്തു,
സരസിജശരനൊന്നു കയർത്തു,
പരിചൊടു മലരമ്പു തൊടുത്തു,
32 വിധമൊന്നു പകർന്നു വിളങ്ങിന കാലം,
പുലി കരടികളും കുറുനരികളും
മറിമാനുകളും പന്നികളും
മദമിളകി നടന്നു മടങ്ങി,
മലയുടെ തടമൊന്നു നടുങ്ങി
മലയതും പുനരൊക്കെ നടുങ്ങി,
പലവഴികളുമൊക്കെ മുടങ്ങി,
സുരസുന്ദരിമാരഥ മലഹരി ബലഹരി
പാടുകയും ചിലരാടുകയും,
ഒളിമുഖവീണകളോതുകയും

ഒളിമിഴിയുടെ ഭംഗിവരുത്തി,
തെളിവോടു ചിലർ പൂന്തുനിരത്തി,
കളിപ്പന്തു തുടങ്ങിയൊരുത്തി,
കളമൊഴികളെ മുന്നിലിരുത്തി,
കനിവോടു തുടർന്നിതു പടുതര—
മൊരുവക താളവും, ചില മേളവും,
ചില കൊട്ടുകളും പാട്ടുകളും
ഒരു കാമിനി വെററില തെറുത്തു,
ഒരു സുന്ദരി പുഷ്പമിറുത്തു,
ഒരുവാൾക്കഥ പാതി കൊടുത്തു,
ഒരുവാൾക്കതു കണ്ടു വെറുത്തു,
ഒരുവാൾക്കഥ മുഞ്ഞി കറുത്തു,
പല ഭാവവുമിങ്ങനെ കാട്ടുന്നു.
33 കനിയുന്ന കാട്ടും പടലും
സുരതരുണികളൊന്നു തളർന്നു,
നരവീരനെ മാടിവിളിച്ചും,
സരസം പുനരൊന്നു കളിച്ചും,
വിരവോടൊരു മിഴിയിലൊളിച്ചും,
ചിലരമ്പൊടു നെററിചുളിച്ചും,
കലഹിച്ചു പറഞ്ഞിതു,
“കൊട്ടിന്നും പാട്ടിന്നും കഴല്പത്തിന്നും,
ഒട്ടും വിജയ! നിനക്കു രസമില്ലേ?
അതിമോഹനമെന്നുടെ യാനം,
അതിമോഹനമെന്നുടെ ഗാനം,
ചിതമല്ലിതു നിന്നുടെ ധ്യാനം
അതിലൊക്കെ നിനക്കഭിമാനം;
ഇതിനെന്തൊരു സംഗതി കണ്ടാലും കളിയല്ലേ
തണ്ടാർമിഴിമാരശേഷമിഹ വന്നു
തവ കണ്ണുകളാശു തുറക്ക!
നവലീല മനസ്സിലുറയ്ക്ക!
ശിവസേവയിലാശ കുറയ്ക്ക!
അപമാനമിതൊക്കെ നിനയ്ക്ക!
നരവീര ധനഞ്ജയ! വന്നാലും വിരവോടെ

വാമാക്ഷിമാരെ വിരഞ്ഞിങ്ങു വിഹരിക്കാം
34 വല്ലഭ, നാരിമാരെക്കണ്ടാൽ
നല്ലവാക്കു പറഞ്ഞീടേണം
മല്ലസായകതുല്യനാകിയ
നല്ല സുന്ദരനല്ലയോ നീ
കുന്തീനന്ദനനായ ഭവാൻ
എന്തിനിങ്ങനെ ദുഃഖിക്കുന്നു?
പന്തണിക്കുളുർകൊങ്കമാരുടെ
ചന്തമമ്പൊടു കണ്ടാലും നീ
കണ്ണുകളായിരമുള്ളവനും
കണ്ണനും പ്രിയനായ ഭവാൻ
കണ്ണുകൊണ്ടു വിണ്ണിലുള്ളോരു
പെണ്ണുങ്ങൾക്കതി ദണ്ഡമല്ലോ!
ഖാണ്ഡവത്തെക്കരിച്ചവനെ
ഗാണ്ഡീവത്തെധരിച്ചവനെ
പാണ്ഡവ, കളവാണിമാരുടെ
താണ്ഡവങ്ങളെക്കണ്ടുകൊൾക;
വാശിയൊന്നും തുടങ്ങാതെ
വേശ്യമാരെ പരിഗ്രഹിക്ക
ഈശസേവയിലാശ വേണ്ട സു-
രേശനന്ദന, ക്ലേശമല്ലോ!
ഇങ്ങനെ പലവിധമുരചെയ്തും പുന-
രംഗജശരതതിയേററു വലഞ്ഞും
അംഗനമാരവർ ചെയ്യൊരു യത്നം
ഭംഗമതായി മനസ്സും മുട്ടി;
35 അഥാചലനമവസമാധിയുറപ്പി-
ച്ചവിടെ സ്ഥിതനാമർജ്ജുനവീരൻ
ഇക്കഥയൊന്നുമറിഞ്ഞതുമില്ലവ-
നൽക്കടധൈര്യപയോധിഗഭീരൻ,
അർജ്ജുനമാനസബന്ധമൊഴിപ്പാൻ
ഇജ്ജനമോർത്താലെളുതല്ലെന്നിഹ
നിർജ്ജരനാരികളെല്ലാം തരസാ
ലജ്ജിതമാരായങ്ങു നടന്നു

ഹസ്തിനപുരമതിലന്നു കാലം പല-
രൊന്നുവിചാരവുമൊന്നു തുടങ്ങി,
കാട്ടിലിരിക്കും ധർമ്മാത്മജന്റെ
പാട്ടിലിരിക്കും ബ്രാഹ്മണർ ചൊല്ലി-
ക്കേട്ടുവിശേഷം ദുര്യോധനനും,
കൂട്ടക്കാരും കർണ്ണസഖന്മാർ
മന്ത്രികളും യജമാനന്മാരും
മന്ത്രികളാകിന കള്ളൻ ശകുനി,
"അന്തണവരരേ, കാട്ടിലിരിക്കും
കുന്തീസുതരുടെ വാർത്തകൾ പറവിൻ!"
"നാട്ടിലവർക്കു പുരസ്ഥിതിയെക്കാൾ
കാട്ടിൽപ്പെരുകിന പരമാനന്ദം;"
"കാററിനുമവരുടെ കായമതിപ്പോൾ
കാററും മഴകളുമേററു വലഞ്ഞു.
കൊററിനു വകയില്ലാഞ്ഞിട്ടങ്ങൊരു
കൊററിപ്പക്ഷികണക്കെ മെലിഞ്ഞു."
36 "കൊററിനു വകയില്ലെന്നോ? ശിവ ശിവ
മാററികൾ നിങ്ങൾക്കെന്തറിയാവൂ?
ഊററക്കാർക്കൊരിടത്തും ചെന്നാൽ
ഊനം വരുമാറില്ലെന്നറിവിൻ!"
"ഫലമൂലാദികൾ വളരെത്തിന്നാം
മലയിലതല്ലാതെന്തൊന്നുള്ളു?"
"ഫലമില്ലാത്ത വിവാദം കൊണ്ടിഹ
കലഹിക്കുന്നതുമെന്തിനു വെറുതേ?"
"കറി നാലും കൂടാതൊരു ഭക്ഷണ-
മറിയുന്നില്ല വനങ്ങളിലെങ്ങും."
"കറിവെപ്പാനെന്തുള്ളതു കാട്ടിൽ?
വിറകിനുമാത്രം മുട്ടില്ലവിടെ
അരിയും മോരും പാത്രവുമിവക-
ളൊരു വസ്തുക്കളുമവിടെക്കിട്ടാ,
കൂറുപറഞ്ഞാൽ ബോധം വരുമോ?
ചോറുണ്ണുന്നവരുണ്ടോ കാട്ടിൽ?"
"ചോറുതരും യജമാനന്മാരിൽ

കൂറുണ്ടായതു കുററമതല്ലേ?"
"കാര്യം പറയാമറിയേണമെങ്കിൽ
സൂര്യനവർക്കൊരു പാത്രം നല്കി,
എന്തൊരു വസ്തു നിരൂപിച്ചെന്നാൽ
അന്തരമില്ലതിലുണ്ടാമപ്പോൾ.
37 അരിയും വേണ്ടാ വിറകും വേണ്ടാ,
കറിവെപ്പാനായൊന്നും വേണ്ടാ,
ഉപ്പും വേണ്ടാ മുളകും വേണ്ടാ,
വെപ്പാനുള്ളവരാരും വേണ്ടാ,
നിരുപിക്കുമ്പോൾ ചോറും കറിയും
പരിചൊടു പാത്രം തന്നിൽ കാണാം
എലയും മോരും പഴവും തൈരും
ചെലവഴിയാതങ്ങവിടെക്കാണാം.

തോരമ്പരിപ്പു ചാറും ചീരക്കറിയുമിഞ്ചി-
ത്തൈരും പച്ചടിയതിൽ ചേരും വേപ്പിലക്കട്ടി
നാരങ്ങാ മാങ്ങാ ചിലനേരം ശാപ്പാടിങ്ങനെ
ഓരോ ദിവസമോരോ ഘോഷം വിശേഷിച്ചുണ്ടാം.
'കണ്ണൻപഴവും പൊന്നിൻകിണ്ണം നിറച്ചു പാലും
വെണ്ണയും നല്ല ചോറുമുണ്ണാതെ പോകുന്നതോ?
പൊണ്ണാ വന്നാലു'തീവണ്ണനെന്നു വിളിക്കും ഭീമൻ
തിണ്ണം വഴിമേൽ വന്നു കണ്ണിൽ കണ്ടോരെയെല്ലാം
ചക്രപ്രമദനൊടു വക്കാണിക്കുന്നവരെ
തക്കത്തിൽ വിളിച്ചിലവെക്കുന്നു ഭീമസേനൻ
കൈപ്പേറവതിന്നു വാക്കിന്നു ഭംഗി പോരാ
പാക്കിന്നും വെററിലയ്ക്കും ഹുക്കപ്പുകയിലയ്ക്കും
ആർക്കും മുഷിച്ചിലില്ല പാക്കും പരിഷകൾക്കു
മോഷ്ടില്ലവിടെയുള്ള സൗഖ്യത്തിനെതിരില്ല.
38 സമ്പത്തികളുമാപത്തികളു-
മെമ്പത്തെട്ടുസഹസ്രം ബ്രാഹ്മണ-
രെപ്പൊഴുമവരൊടുകൂടി നടക്കമ-
തിൽ പരമെന്തൊരു ഭാഗ്യം വേണ്ടു?

ഇപ്പോളൎജ്ജുനനവിടത്തില്ലാ
അല്പം നീരസമുള്ളുകൊണ്ടേണ്ട്."
"എങ്ങു ഗമിച്ചു ഫൽഗുനനിപ്പോൾ?"
"നിങ്ങളതാരും ബോധിച്ചില്ലേ?
പാരാശര്യൻ വന്നരുൾചെയ്തു;
പാരാതെകണ്ടൎജ്ജുനനിപ്പോൾ
മാരാന്തകനുടെ ചരണാംബുജയുഗ-
മാരാധിച്ചു തപംചെയ്യുന്നു,
പശുപതിതന്നോടു പാശുപതാസ്ത്രം
ശരവും വാങ്ങിശ്ശത്രുജയത്തിനു
വരവും വാങ്ങിവരേണം വിജയൻ.
അല്ലാതെകണ്ടരികളെയെല്ലാം
കൊല്ലാനെളുതല്ലെന്നരുൾചെയ്തു
തെല്ലും മടികൂടാതെ പാൎത്ഥൻ
വില്ലുംശരവുമെടുത്തു തിരിച്ചു
കൈലാസാചലമൂലേ ചെന്നഥ
കാലാന്തകനെസ്സേവ തുടങ്ങി;
ശരവുംവാങ്ങിക്കൊണ്ടു ധനഞ്ജയ-
നൊരുമാസത്തിനകത്തു വരുമ്പോൾ
കുരുവംശത്തെ മുടിപ്പാനുള്ളതു
ഉപായവഴിയാമൊരു സംശയമില്ലാ."
39 അന്തണനുടെ മൊഴി കേട്ടു സുയോധന-
നന്തസ്താപം വളരെ മുഴുത്തു:
"കൗന്തേയന്റെ തപസ്സു മുടക്കാ-
നെന്തൊരു കുസൃതി വിചാരിക്കേണ്ടു?
അമ്മാവന്റെ പ്രയത്നമിതെന്യേ
നമ്മാലൊരു കഴിവില്ലെന്നറിവിൻ
ധൎമ്മാത്മജനും സഹജന്മാൎക്കും
ഉണ്മാനും വകയില്ലാതില്ലവർ
സമ്മാനങ്ങളുമേറ്റു തുടങ്ങി
സമ്മോദാൽ മരുവുന്നിതുപോലും
നിൎമ്മാനുഷവിപിനത്തിലിരുന്നവർ
ധൎമ്മംചെയ്തു തുടൎന്നു കൊള്ളാം,

അതിനെക്കാളൊരു ഉൽഭടമിപ്പോൾ
അതിയായിട്ടു നമുക്കു ലഭിക്കും;
ഹരനിൽനിന്നു തപസ്സുംചെയ്തൊരു
ശരവും വാങ്ങി വരുമ്പോൾ വിജയൻ
കുരുവംശത്തെ മുടിപ്പാനുള്ളൊരു
പെരുവഴിയാമൊരു സംശയമില്ല."
വിരുതൻ ശകുനി പറഞ്ഞാനപ്പോൾ:
"മരുമകനേ നീ ഖേദിക്കേണ്ടാ
നമ്മുടെ കൂട്ടിൽ പ്രാണനിരിക്കെ
ധർമ്മജനിവിടെ വരത്തില്ലിനി
മർമ്മംനോക്കിക്കൊണ്ടു ചതിപ്പാൻ
നമ്മെപ്പോലൊരു മാനുഷനില്ല;
മറുതല തലപൊക്കാതെയിരിപ്പാൻ
മരുമകനേ ചില വിദ്യയെടുക്കാം
അറുതികൊടുപ്പാൻ കൂടീല്ലെങ്കിൽ
പൊറുതി കെടുപ്പാൻ ഞാൻ മതിയാകും.
പള്ളും ഭയമില്ലെന്നുടെ കൈയിൽ
പുള്ളും പലവുമിരിക്കുന്നുണ്ടു"
വാതുപറഞ്ഞു പിടിച്ചുപറിക്കാൻ
മറ്റുള്ളവനൊരു വിരുതുണ്ടു വിശേഷാൽ."
കർണ്ണനതു കേട്ടൊന്നു പറഞ്ഞു:
"കർണ്ണസുഖം പറകല്ല നരേന്ദ്രാ!
പൊണ്ണൻ മാരുതി പോരിൽ മടങ്ങും
അണ്ണൻ ധർമ്മജനങ്ങനെതന്നെ
ഉണ്ണികളാം നകുലൻ സഹദേവനുമി-
പ്പെണ്ണിനു തുല്യമിതൊക്കെ മയക്കാം,
പാശുപതാസ്ത്രം വാങ്ങിപ്പ"ഫല"ഗുന-
നാശു വരുമ്പോളിത്തിരി വിഷമം,
ക്ലേശത്തിനു പുനരല്പനൊരാമൊരു
വീശത്തിനു ഞാൻ കാകയുമില്ല
ഈശപ്രീതി ലഭിച്ചുവരുമ്പോൾ
ആശു തടുപ്പാനാരും പോരാ
കീശധ്വജനുടെ ചിത്തമിളക്കാൻ

കൗശലമെന്തു ചിന്തിച്ചാലും.
41 കിങ്കരഭടരെയയച്ചുടനവനുടെ
ശങ്കരസേവ മുടക്കാമെങ്കിൽ,
സങ്കടമൊന്നു ലഭിക്കയുമില്ലിഹ
ശങ്കവെടിഞ്ഞു നിയോഗിച്ചാലും.''
ആയതു കേട്ടു പറഞ്ഞു സുയോധന—
''നായതിനൊന്നു പ്രയത്നം ചെയ്‌വാൻ
നായന്മാരെക്കൊണ്ടൊരു ഫലമി—
ല്ലായുധമുള്ളവർതന്നെ ചതിക്കും.
കള്ളുകുടിപ്പാനല്ലാതൊന്നിനു
കൊള്ളരുതാത്ത ജളന്മാരേറും
തടിയന്മാരിവർ വീട്ടിലശേഷം
മുടിയന്മാർ ചിലരൊടിയന്മാരും
കടിയന്മാരിവരെന്തിനു കൊള്ളാം?''
''കറുപ്പു തിന്നുന്നവൻ വരുമ്പോൾ
വെറുപ്പു പാരം നമുക്കു തോന്നും
കറുപ്പനാണെങ്കിലും കണക്കെ
പുറത്തുനില്ലെന്നിറക്കി നിർത്തും
മറുത്തു വന്നാലവന്റെ കണ്ണും
അറുത്തുകൊൾവാൻ മടിക്കയില്ലാ
ചെറുപ്പകാലത്തു ഞാൻ വരുത്തി
പൊറുപ്പതിന്നും കൊടുത്തു പെട്ടികൾ
ഇറുപ്പതിന്നും നമുക്കു വെറ്റില
തെറുപ്പതിന്നും തെളിഞ്ഞുനില്ക്കും
ചെറുക്കനും കൾകുടിച്ചു വന്നാൽ
കുറുക്കനെപ്പോലടിച്ചു ദൂരെ—
പ്പുറക്കമാറാകും പ്രകാരം
മറക്കവോളം പുറത്തു നാട്ടിൽ
42 കറുത്തു കീറിപ്പറിച്ചുരുണ്ടും
തെറുത്തുകെട്ടിത്തരക്കെടേണം
നിരത്തിലെന്റെ പുരത്തിലിപ്പോൾ
കരുത്തരായിട്ടൊരുത്തരില്ലാ
സമർത്ഥരെന്നു നടിച്ചു പാരം

തിമിർത്തുനില്ക്കും ജനങ്ങളെക്കൊ–
ണ്ടനർത്ഥമല്ലാതൊരിക്കലില്ല.
പെരുത്ത കാര്യം വരുത്തുവാനി–
ന്നൊരുത്തനേ ഞാനയച്ചുവിട്ടാൽ
അരപ്പണംപോലെനിക്കു കിട്ടാ
നിരപ്പിലെല്ലാം കരസ്ഥമാക്കും
കടുത്തൊരിക്കൽ പിടിച്ചുകെട്ടി
കടുത്തവെയിലിൽ കിടത്തുമപ്പോൾ
അടുത്തതമ്പിക്കടുത്തവൻ വ–
ന്നടുത്തുടൻ വേർപെടുത്തുകൊള്ളും.''
കുറമൊരേടത്തുണ്ടാകുമ്പോൾ
മറവരെസ്സേവിച്ചു പൊറുക്കും;
ജ്യേഷ്ഠനു തിരുവുള്ളക്കേടെന്നു
കേട്ടാലനുജൻ രണ്ടോ നാലോ
കാട്ടുന്നരുതായ്മയാലവരുടെ
പാട്ടിലതായ്‌വരുമെന്നുമൂലം
കൂട്ടത്തിൽ പലരുണ്ടാകുന്നു
കോട്ടം നമ്മുടെ കൂട്ടക്കാർക്കു്
നാട്ടിലിരിക്കും പരിഷകളൊന്നി
കൂട്ടിത്തമ്മിൽ കലഹിക്കുമ്പോൾ
ചോറുകൊടുക്കും യജമാനനെയൊരു
കൂറില്ലാർക്കും നമ്മുടെ നാട്ടിൽ.
43 ഏറ്റുകൊടുപ്പാൻ തോന്നുമെനിക്കി–
പ്പോറകം കാട്ടും തൊഴിലുകൾ കണ്ടാൽ
ഈറവരുമ്പോളിന്നതു ചെയ്യരു–
തെന്നു നമുക്കില്ലെന്നുടെ കണ്ണാ,
എന്തിനു പലരെശ്ശുണ്ഠയിടുന്നു!
കുന്തീസുതനുടെ സേവമുടക്കാ–
നെന്തൊരുപായമതെന്നല്ലാതൊരു
ചിന്ത നമുക്കിഹ ചിന്തമല്ലിപ്പോൾ
"മൂകാസുരനെച്ചൊല്ലിയയച്ചാ–
ലാകാത്തൊരു വഴിയില്ലിഹ ജ്യേഷ്ഠാ!
ഇശ്ശാസനം സാധിക്കുമവൻ'' ഇതി

ദുശ്ശാസനനതും വന്നതുചെയ്തു:
"എങ്കിൽച്ചെന്നു വിളിച്ചുവരത്തിൻ"
മൂകൻ വന്നു വണങ്ങിച്ചൊന്നാൻ:
"മൂകൻ ഞാനിഹ കല്പന കേട്ടാ-
ലൊക്കെച്ചെന്നു ജയിച്ചുവരുന്നേൻ.
നാകം മേദിനി പാതാളവുമിഹ
ലോകം മൂന്നിലുമുള്ള ജനത്തിനു
പാകം വരുവാനുള്ള വിധങ്ങളി-
ലാരകപ്പോലും ഗ്രഹിയാതില്ലാ"
"ശകുനി പറഞ്ഞതു കൊള്ളാം മൂകാ
ശകുനംകൊള്ളാമിനു നിനച്ചാൽ
പലരെക്കൊണ്ടു കവർന്നാലുടനെ
തലപോമെന്നതു ബോധിച്ചാലും
നിർജ്ജനമാകിന ഹരികിരിവനമതി-
ലർജ്ജുനനവിടെ തപംചെയ്യുന്നു.
44 അവനെച്ചെന്നു ജയിച്ചുവരാനു-
നവകാശം വരുമെങ്കിലിദാനീം
കെല്പൊടു ഝടിതി ഗമിക്ക വൊന്നിഹ
കല്പന ഞാൻ പറയുന്നിതു മൂകാ!"
അതുകേട്ടവനും തൊഴുതറിയിച്ചു:
"അതു ഞാൻ സാധിപ്പിച്ചു വരുന്നേൻ
ചതി കൂട്ടീടാൻ നമ്മെക്കാട്ടിൽ
ക്ഷിതിയിലൊരുത്തനുമില്ല നരേന്ദ്രാ
തടിയൻ കിടിയുടെ വടിവു ധരിച്ചട-
നടിയൻ ചെന്നിഹ മടികൂടാതെ
കണ്ണുമടച്ചു തപംചെയ്യുന്നോരു
പാണ്ഡുകുമാരൻതന്റെ ശരീരം
പിരവൊടു ചെന്നു പിളർന്നു വരുന്നു-
ണ്ടെന്നിമിഷംകൊണ്ടസുരവരൻ ഞാൻ."
ഇത്തരമവനൊടു സമയംചെയ്തു
മത്തനതാകിയ മൂകൻ വലിയൊരു
പന്നിത്തടിയനതായിച്ചെന്നൊരു
കുന്നിൻമുകളിലൊളിച്ചു വസിച്ചു

45 അമരവരതനയനുടെയുഗ്രതരതപോബലാൽ
ആകെ മോഹിച്ചുതുടങ്ങി മഹീതലം.
കരടികരിഹരിഹരിണ ശരഭ മഹിഷങ്ങളും
കാട്ടുതീ തട്ടിദ്ദഹിക്കുംകണക്കിനെ
മനുജനുടെ പരവശത വിരവിനൊടു കണ്ടുടൻ
മാമുനീന്ദ്രന്മാർ പുറപ്പെട്ടു മെല്ലവെ.
46 തരണിമുനി, ഹരിണമുനി, കശികമുനിയെന്നിവർ
വാമദേവൻ, ബോധി, നാരദൻ, വ്യാസനും
കലശഭവമുനിതിലക, നധികനിശിതൻ തഥാ
കണ്വൻ പുലസ്ത്യനും പിന്നെ വാല്മീകിയും
പല മുനികളവരധികമതിരയമിയന്നുടൻ
പാർവ്വതീകാന്തനെക്കാണ്മാൻ പുറപ്പെട്ടു
വിരവിനൊടു രജതഗിരിയുടെ മുകളിലേറിനാർ
വിശ്വൈകനാഥനെ വാഴ്ത്തിനിന്നീടിനാർ
ഭുവനപതിവനമതിലവിമലമതി വീരരാം
ഭൂതങ്ങൾ ചെന്നങ്ങുണർത്തിച്ചു മെല്ലവെ:
"അരവകലമതികലയുമണിയുമഖിലേശ്വരാ
ആവലാതിക്കാർ വരുന്നുണ്ടൊരുവിധം
തപിരതരജടമുടിയുമധികമഹ താടിയും,
ചാരുരുദ്രാക്ഷവും യോഗപട്ടങ്ങളും
സുരമുനികൾ പലരുമനപിപജലപാത്രവും
മാമുനിമാരുടെ വേഷം മനോഹരം
വിരവിനൊടു മുനികൾ തവ കഴലിണ വണങ്ങു—
കാലവും പാർത്തു വാഴുന്നു ബാഹ്യാംകണേ." [വാൻ
ഇങ്ങനെയുള്ളൊരുഗിരമാകർണ്യ
കഞ്ജശരാരിയുമരുളിച്ചെയ്തു:
"ആശ്രിതരാകിന താപസവരരെ
ആശുവരുത്തുക വിരവിനോടേ പോയ്"'
കിങ്കരവരരതു കേട്ടുടനേ മുനി—
സംഘങ്ങളെയും ചെന്നു വരുത്തി!
47 മുനിവരരുമതുപൊഴുതു മുഹുരപി നമിച്ചുടൻ
മുഗ്ദ്ധേന്ദുചൂഡനോടേവമോതീടിനാർ:
"പരമശിവ, പുരമഥന, വരദ, കരുണാനിധേ,

പാർവ്വതീകാന്താ, നമസ്തേ! നമോസ്തുതേ!
കനകനിറമുടയഫണിനികരമണികണ്ഡല,
കാലാരി ദേവ! നമസ്തേ! നമോസ്തുതേ!
നിടിലതടനയനപുടനിഹത കുസുമായുധ
നിർമ്മലാകാര! നമസ്തേ! നമോസ്തുതേ!
സകല സുരമുനിമനുജദനുജകുലവന്ദിത!
സർവ്വേശ, ശംഭോ, നമസ്തേ! നമോസ്തുതേ!
48 ദന്തിമഹാസുരനിധനംചെയ്യോരു
നിന്തിരുവടി വടിവോടറിയേണം!
കുന്തീസുതനുടെ നിയമമതാകിന
ചെന്തീക്കനലതിലയ്യോ! ശിവ! ശിവ!
വെന്തിടുന്നു ജഗത്ത്രയമെല്ലാം
നിന്തിരുവടിയറിയാത്തതുമല്ലാ,
ചിന്തിതമാകിയ വരദാനത്തിനു-
മെന്തിഹ താമസമഖിലാധീശ!
ദേവനാം ഭഗവാൻ ത്രിപുരന്മാരുടെ
ദേഹം മുന്നേ ചുട്ടതുമല്ലേ;
തവപദസേവകനാകിയ പാർത്ഥൻ,
ഭുവനംമൂന്നും ഭസ്മമതാക്കും;
അവനും പാരം മേനി മെലിഞ്ഞു,
ശിവനേ! ഒരു പിടിയല്ലേ ഉള്ളൂ;
ദിവസംതോറും കൃശനായാൽ പുന-
രവസാനം വരുവാനടുത്തു;
വരമവനേകീലെന്നല്ലവനുടെ
മരണവുമാശു വരുത്തി മഹേശൻ;
തരമല്ലാത്തവനെസ്സേവിക്കരു-
തെന്നൊരു ദൂഷണമങ്ങു ഭവിക്കും,
എന്തിനു ശിവനെസ്സേവിക്കുന്നു?
ചിന്തിതമൊന്നു ലഭിക്കയുമില്ല,
അന്തം വരുവാനെളുതാം നമ്മുടെ
കുന്തീസുതനു പിണഞ്ഞതുപോലെ
ശത്രുജയത്തിനു ശിവനെക്കണ്ടാൽ
എത്രയുമെളുതെന്നൊരു മുനി ചൊല്ലി

ആയതു നേരെന്നോർത്താത്മ ഭോഷൻ
രാവും പകലും മടികൂടാതെ,
കായക്ലേശം ചെയ്തുതുടങ്ങി
കായും കനിയും കൂടെ വെടിഞ്ഞു
ഊണുമുറക്കവുമൊക്കെ വെടിഞ്ഞൊരു
ത്തൂണുകണക്കെ നിന്നു ജപിച്ചു
ഒട്ടും ശിവനെക്കണ്ടതുമില്ലവ-
നിങ്ങനെ നിന്നു മരിക്കെയുള്ളൂ.
49 സേവിപ്പവരെക്കൂറില്ലാത്തൊരു
ദേവന്മാരെച്ചെന്നു ജപിച്ചാൽ
ഏതും ഫലമെന്നുള്ളപവാദം
കേവലമിന്നു ഭവാനു ഭവിക്കും
നികലപശ്രുതികേൾക്കുംപൊഴുതിൽ,
സങ്കടമടിയങ്ങൾക്ക മഹേശ,
ശങ്കര,ശംഭോ,ശതമഖതനയന
ശങ്കരനായി വരേണം ഭഗവാൻ
ഹര ഹര പുര ഹര പരമശിവ.”

(ലക്ഷ്മീതാളം)

50 “ശ്രീകണ്ഠ, ശിതികണ്ഠ, ശംഭോ ശരണം
ഫണീന്ദ്രമണികണ്ഠ, ജയജയ!
വിശേശ, വിജിതാശ, വിത്തേശസഖ,
പ്രസീദ പരമേശ, ജയ ജയ!”

(കുംഭതാളം)

51 “പരിഹതസുരരിപുമണ്ഡല, ഫണികുണ്ഡല
പരിപാലയ! പാണ്ഡുസുതം,
ജയ ജയ! മനസിജ മദഖണ്ഡന,
ശശിമണ്ഡന, മദവാരണദണ്ഡധര,”

(മല്ലതാളം)

52 “ടങ്കവും മൃഗവും പരശുവും,
തിങ്കളും തിരുനീർഫണികളും.

ഗംഗയും ജടയും പലവിധം
മംഗലാഭരണം തവവിഭോ,
ജയ ജയ, ഹര ഹര,
പുരഹര, പരമശിവ,
ജയ ജയ, ഹര ഹര,

(കണ്ണനാച്ചിതാളം)

53 മനക്കാമ്പിലുറയ്ക്കുന്നവർക്കെല്ലാം കൊടുക്കും
മടിക്കാതെ വരം നീ മഹാദേവ,
പടയും തിടുക്കമായി വരുത്തീടുവാനസ്സും
കൊടുക്കാതിരിപ്പാനെന്തഹോ കാരണം?"
(ജയജയ)

(ചമ്പതാളം)

കരബലം തടിക്കും കുരബലം മുടിക്കും
സുരകുലം പുകഴ്ത്തും വരഫലം കരുത്തും
പലഗുണം വരുത്തും വിജയന്

(പഞ്ചാരിതാളം)

54 "വിജയകരം വിപുലതരം
വിശിഖവരം വിമതഹരം
വിമലമരം വിതര,പരം
വിഹിതവരം, ജയ ജയ
ഹരഹര, പുരഹര, പരമശിവാ"

(അടന്തതാളം)

55 തവവര വരബലംകൊണ്ടും,
ഉത്തരം ശരബലംകൊണ്ടും,
പുനരവൻ കരബലംകൊണ്ടും.
ഘനതരം ഹരിബലംകൊണ്ടും,
ഹരിസുതൻ വരബലംകൊണ്ടും,
വിരുതനായി വരുമതവേണ്ടു."
56 ഇത്ഥം മുനികളുടെ സിദ്ധാന്തമെല്ലാം കേട്ടു
ശശിഖണ്ഡചൂഡൻ മന്ദമന്ദസ്മിതവും തൂകി,

ഉത്തരമൊന്നവർകൾക്കുൾത്താപം തീരുവാനായ്
അത്രമാത്രമെങ്കിലുമൊന്നരുൾചെയ്തീലല്ലേതും
മറ്റും തിരുമനസ്സിൽ പററുന്ന ഭാവമെല്ലാം
കുററംവരാതെകണ്ടു തെററൊന്നു പോക നല്ല
വമ്പുള്ള ഭൃംഗിരിടി വന്നു പുറത്തിരിക്കും
മുമ്പേ ഗമിച്ചുകൊൾകയില്ല നമുക്കെന്നവർ
കുമ്പിട്ടുകൂപ്പി തിരുമുമ്പിൽനിന്നങ്ങു പോന്നു
വമ്പിച്ച താപസന്മാരെല്ലാരുമൊരുമിച്ചു
ചിന്തിച്ചുറച്ചവരും പാർവ്വതീദേവിയുടെ
അന്തികേ ചെന്നുനിന്നുണർത്തിച്ചു വൃത്താന്തങ്ങൾ:
57 "കുന്തീതനയനെത്രനാളുണ്ടു സേവിക്കുന്നു?
നിന്തിരുവടിയേതും ബോധിച്ചില്ലയോ ദേവി?
ചെന്തീക്കണക്കവന്റെ ദേഹം ജ്വലിച്ചീടുന്നു
വെന്തീടുമാറായല്ലോ മൂന്നു ഭുവനങ്ങളും
ഇന്നു മുനികൾ ഞങ്ങൾ ചെന്നങ്ങുണർത്തിച്ചിട്ടും
ഒന്നുമരുൾചെയ്യാഞ്ഞു പോന്നു ഞങ്ങളെല്ലാരും
കുന്നിന്മകളേ നീതാൻ ചെന്നങ്ങുണർത്തിച്ചെന്നാൽ
നന്നായ് ഫലിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നു ഞങ്ങൾക്കെല്ലാം
തൃക്കൺമുനകൾകൊണ്ടു ഒക്കാണിക്കുന്നനേരം
മുക്കണ്ണൻ തമ്പുരാന്റെ മുഷ്ക്കൊന്നു താണുപോകും,
ഇക്കണ്ട പുരുഷന്മാർ നെയ്ക്കുംഭംപോലെതന്നെ
മൈക്കണ്ണിമാരെല്ലാരും തീക്കട്ടയെന്നപോലെ
ചൊല്ലെഴുമുള്ളം വിടപാന്മാരരുളുന്ന വാക്കിനാലോ
മോശായ്‌വരുന്നു നീയിളയ്ക്കാതിരുന്നാൽ പോരാ
ശ്രോത്രപ്രിയം പറകമാത്രമല്ലിതു നിന്റെ
നേത്രപ്രസാദമതുമാത്രം പ്രസിദ്ധമല്ലോ,
നേത്രം മൂന്നുള്ളവന്റെ ഗാത്രം പാതിമേടിപ്പാൻ
പാത്രമായല്ലോ നീയും ഗോത്രാധിരാജപുത്രീ"
എന്നതു കേട്ടു ഗിരിനന്ദിനി ഭഗവതി,
മന്ദഹാസവുംചെയ്തു മന്ദമായരുൾചെയ്തു:
"ഇന്നു ഞാൻ മടിയാതെ ചന്ദ്രശേഖരനോടു
എല്ലാമുണർത്തിച്ചീടാമെന്നാലൊഴിയാതെതന്നെ
എന്നാലറിയാമല്ലോ എന്നു പറഞ്ഞുകൂട്ടു

എന്നോടു കോപിക്കുകിലന്നേരം മാറിപ്പോരാം"
58 എന്നതുചെയ്തു ദേവി ചെന്നു ഗിരീശൻമുമ്പിൽ
വന്ദനംചെയ്തു നിന്നാൾ മന്ദഹാസവും തൂകി.

പദം

59 "നിരുപമഗുണവസതേ, ശ്രീനീലകണ്ഠാ
നിശമയ മേ വചനം
സുരവരസുതനെന്തേ വരമരുളീടാത്തൂ?
പുരഹരനാഥാ, വിഭോ (നിരുപമ)
പെരികെക്കാലമുണ്ടർജ്ജുനൻ, ഭർത്താവേ,
പരിചോടെ സേവിക്കുന്നു,
സുരപതിസുതനുടെ പരിഭവം പോക്കുവാൻ
പെരികെയുണ്ടിങ്ങാഗ്രഹം (നിരുപമ)
ഘോരനിയമങ്ങളും കാരണം പാർത്ഥന്റെ
ദേഹം പാരം മെലിഞ്ഞുപോയല്ലോ!
പാരാതെ ചെന്നവനു പാശുപതാസ്ത്രം
നല്കീടണമിന്ദുശേഖര, (നിരുപമ)
ഊണുമുറക്കവുമെല്ലാം വെടിഞ്ഞു കാട്ടിൽ
വാണു തപം ചെയ്തീടുന്നു,
പ്രാണങ്ങൾ പോകുംമുമ്പേ
ബാണം കൊടുത്തീടേണം
ബാണന്റെ വാതിൽ കാത്തവനേ. (നിരുപമ)
തിരുവുള്ളമെങ്കലുണ്ടെങ്കിൽ താമസിയാതെ
സുരപതിസുതനു നൽകേണം
അല്ലായ്കിൽനാഴിക പോലുമിളയ്ക്കാതിരു–
ന്നുപോയാൽ തരക്കേടു വന്നുകൂടുമേ".... (നിരുപമ)
60 ഗിരിവരമകളുടെ കളവചനം
പരിചൊടു കേട്ടിതു പുരമഥനൻ
സരസമൊരുവചനമരുളി മുദാ:
"സരസിജായതദലസമനയനേ,
സുരവരസുതനുടെ മനസ്സിൽ മദം
പെരുതതു കരുതുക ഗിരിതനയേ,
പരവശമവനൊരു തരിമ്പുമില്ലാ

കരളതിലഹമ്മതി കുറവുമില്ലാ
സുരകുലവരനുടെ തനയനെന്നും,
സരസിജശരനൊടു സദൃശനെന്നും,
സരസചരിതങ്ങളിൽ മിടുക്കനെന്നും,
മരുത്തിന്റെ മകനുടെ സഹജനെന്നും,
കുരുപതികളിലേററം പ്രസിദ്ധനെന്നും,
മരുത്തിന്റെ മകനെക്കാൾ വലിപ്പമെന്നും
കരുത്തുള്ള പരിഷയിലധീശനെന്നും,
ഗുരുത്വമുള്ളവർകളിൽ പ്രഥമനെന്നും,
കരത്തിൽ വില്ലെടുത്തോരിൽ പ്രമുഖനെന്നും
ഗുരുക്കന്മാരെക്കാട്ടിൽ പ്രഥിതനെന്നും,
നരകമഥനനൊടു സഖിത്വമെന്നും,
നരപതികളിലേററം പ്രസിദ്ധനെന്നും,
തരുണീകുലമണികൾ രമണനെന്നും,
തരണിഗുണമുടയ പുരുഷനെന്നും,
പൊരുതുവതിന്നതിതരാം വിരുതനെന്നും,
പടുതരമമരരാൽ മതിതനെന്നും
61 ഇത്തരമുള്ളൊരു ഗർവ്വുശമിപ്പാൻ
ഇത്തിരി പാകംവന്നേ തീരു
യുദ്ധംചെയ്തു തളച്ചുവരുമ്പോൾ
ബുദ്ധിയിൽ നല്ല വിവേകവുമുണ്ടാം
പാരംവന്നു പഴുത്തൊരരടുകിന്നു
നീരുംകെട്ടിയുറച്ചു ചമഞ്ഞാൽ
ക്ഷാരം വച്ചുപഴുപ്പിച്ചവിടെ
ഛാരംവച്ചു മുരുതം വന്നാൽ,
വ്യാധിയെടുത്തു കളഞ്ഞതിനകമേ,
ശോധന വന്നാലുടനേതന്നെ
വരളാനുള്ള കഴമ്പുമതിന്മേൽ
പിരളുംനേരം താനേ വരളും
തരളാംബുജദളനയനേ നിന്നൊടു
കരളുപറഞ്ഞീടുന്നൊരു കാര്യം
ദുഷ്ടുകിടക്കെ വരട്ടും വ്രണമതു
പൊട്ടുംപിന്നെയുമൊരു സമയത്തിൽ

ഒട്ടും വൈകാതവനോടു യുദ്ധം
പെട്ടെന്നങ്ങു കണ്ടാലും നീ
എലിയെപ്പോലെയിരിക്കുന്നവനൊരു
പുലിയെപ്പോലെ വരുന്നതു കാണാം,
ഞൊററു വിശന്നു കിടക്കും ഫല്ഗുന–
നേററുവരുമ്പോം ഭൂമി കലുങ്ങും
കാററിന്മകനുടെ സോദരനെന്നു
കാട്ടിത്തരുവൻ കണ്ടാലും നീ
62 കാട്ടാളാകൃതി കൈക്കൊണ്ടിഹ ഞാൻ
വേട്ടയ്ക്കാടി നടക്കുന്നേരം,
കോട്ടം കൂടാതവനോടു സമരം
കൂട്ടവതിന്നും സംഗതിയുണ്ടാം
മട്ടോലുംമൊഴിയാളേ, നീയൊരു
കാട്ടാളസ്ത്രീവേഷമെടുക്ക.
കൂട്ടക്കാരവർ ഭൂതഗണം പല–
കാട്ടാളന്മാർ കൂടെവരേണം
കുംഭോദരനും, കുംഭീധരനും,
കുംഭാണ്ഡകനും, കുംഭീലകനും,
സിംഹീരണനും, ശൂലാംഗ്ലിപനും,
ശൂലാവൃതനും കുംഭികുംഭൻ,
കണ്ഠീവരദൻ, കഞ്ജരജംഘ–
നുഗ്രൻ വീരൻ, ഗണ്ഡകാക്ഷൻ,
കണ്ഠീരവനും ശൃംഗീരിടിയും,
ഘണ്ടാരവനും, മൈപ്പീരജനും,
ഭൃംഗരജന,സുരമർദ്ദനഭദ്രൻ
വീരഭദ്രന,തിഭദ്രന,ഭദ്രൻ,
ഭൈരവൻ, ഭണ്ഡീവരൻ, ഭണ്ഡീകണ്ഠൻ
നന്ദികേശ്വരനിവർക്കെജമാനൻ,
നന്നിതൊക്കെ വനചാരികളാവാൻ,
ശാഖകളായി ചിലരൊട്ടു കരച്ചും,
പോർക്കപോലെ ചിലരൊട്ടു തടിച്ചും,
വെക്കമൊപ്പാടു നടപ്പിനശേഷം,
തക്കമിന്നു മമ വേട്ടകളാടാൻ.”

63 ഇത്തരമരുളിച്ചെയ്തു മഹേശൻ
സത്വരമങ്ങൊരു വനചരനായി!
അത്ര സുവർണ്ണകവർണ്ണശരീരൻ
അത്രവിളങ്ങി വിശേഷമനോജ്ഞം
ജടമുടി നല്ലൊരു തലമുടിയായി
നിടിലത്തിരുമിഴി തിലകമതായി,
ഫണിമണിമാലകൾ പീലികളായി,
ഫണിപതി വാസുകി കടകമതായി,
അസ്ഥികൾ ശംഖാഭരണവുമായി
അത്തൊഴിൽ കണ്ടാലെത്ര മനോജ്ഞം
കരിത്തോൽ നല്ല കറുത്ത ദുകൂലം
വരിത്തോൽ ഉരഗം പൊന്നരഞ്ഞാണം
വെണ്മഴു ശൂലം ചാപം ശരവും
വെണ്മയിലവ പുത്തങ്ങനെയല്ലോ;
കണ്ണിന്മകളുമതിന്നനുകൂലം
കണ്ണിക്കുരുകുലമാലയണിഞ്ഞു
ഒട്ടു കറുത്തൊരു പുടവയുടുത്തു
കൊട്ടയെടുത്തൊരു കോലുമെടുത്തു
ശങ്കരഭാമിനി കൈക്കുട്ടിലങ്ങഥ
ശംബുംമുട്ടവുകൾകൊണ്ടു നിറച്ചു
കൈപ്പമിയന്നൊരു കൈകവിരൽ മുഴവൻ
പിച്ചളമോതിരമിട്ടു വിളങ്ങി:
നടന്നു കാനനതലമതിലൻപൊടു
കടന്നു വേട്ടകൾ തുടങ്ങി നല്ലൊരു
കറുത്ത പട്ടികളുടുത്തുകൊണ്ടിരു–
പുറത്തു തെണ്ടലു നിരത്തിയൻപൊടു
ഉരത്ത കാർമ്മുകമെടുത്തു താൻ കണ
തൊടുത്തു കാനനതടത്തിലെത്തിന
കടുത്ത പന്നികളുടനെ പോത്തുകൾ
അടക്കമെന്നിയെ നടക്കുമാനുകൾ
തുടങ്ങിയിങ്ങനെ മൃഗങ്ങളിൽ ചില–
തുടങ്ങി ലീലകളൊടുങ്ങി കേഴകൾ
64 പാണ്ടൻനായുടെ പല്ലിനു ശൌര്യം

പണ്ടേപ്പോലെ ഫലിക്കുന്നില്ല
പണ്ടിവനൊരു കടിയാലൊരു പുലിയെ-
ക്കണ്ടിപ്പുളു ഞാൻ കണ്ടറിയുന്നേൻ;
കാളൻനായും കാട്ടിൽവരുമ്പോൾ
കോളല്ലാതൊരു പേടിത്തുടങ്ങും
വീട്ടിൽവരുന്നവരെപ്പലരെക്കടി-
ക്കൂട്ടിയ ചണ്ടക്കാരനെ ഞാനൊരു
കൂട്ടിലതാക്കിച്ചങ്ങലയിട്ടഥ
പൂട്ടിപ്പിന്നെക്കഞ്ഞികടിക്കും;
വെള്ളു വാവായെന്നു വിളിച്ചാൽ
തൊള്ളു തുറന്നു പറന്നുവരും താൻ
കള്ളനു തുള്ളിക്കഞ്ഞികൊടുപ്പാ-
നുള്ളൊരുപായം കാണുന്നില്ലാ
കാററുംകൊണ്ടവനെപ്പൊഴുമിങ്ങനെ
കുററൻപോലിറയത്തുകിടക്കും
തിന്മാനല്ലാതൊന്നിനുപോലും
നമ്മുടെ വീട്ടിൽ കാണ്മാനില്ലാ
വണ്ണൻവാഴകളൊക്കെ തടിച്ചൊരു
പൊണ്ണൻനായുണ്ടെന്നുടെ വീട്ടിൽ
അന്നുമാത്രം ചോറുണ്ടവിടവ-
ന്നുണ്ണുമ്പോൾ നല്ലതുളകൊട്ടകം;
പന്നിയിറച്ചികൾ പണ്ടേ വേണ്ടാ
മുന്നിലകൊണ്ടൊരു പൊറുതിയുമില്ലാ
കററിച്ചെവിയൻ നായെക്കൊണ്ടൊരു
കററംപറവാൻ കാണ്മാനില്ല
വേട്ടയ്ക്കായി വിളിക്കുംനേരം
ചേട്ടക്കാരനു ചെവിയും കേളാ
വേട്ടക്കാർക്ക് വിളിച്ചുകൊടുത്താൽ
ചേട്ടൻ കേട്ടാൽ കലശലുകൂട്ടം,
65 ഇത്തരമൊരുവക കാട്ടാളന്മാർ
ചിത്തരസേന പറഞ്ഞു ചിരിച്ചും;
ഒക്കച്ചാടിക്കൊട്ട തകർത്തും
ബദ്ധപ്പെട്ടു നടന്നു തിമർത്തും

ഓടിവരുന്ന മൃഗങ്ങളെയെല്ലാം
കുത്തിക്കൊന്നു കളിച്ചുപുളച്ചും
ചത്ത മൃഗത്തെക്കെട്ടിയെടുത്തും
മത്തഗജത്തെച്ചെന്നു തടുത്തും
വരിയൻ പുലിയെച്ചുരികകൾകൊണ്ടും
കരടിമൃഗത്തെപ്പരിഘംകൊണ്ടും
ദന്തികുലത്തെക്കുന്തംകൊണ്ടും
ബാലമൃഗത്തെ വേലുകൾകൊണ്ടും
വ്യാഘ്രകുലത്തെച്ചക്രംകൊണ്ടും
വ്യാളമൃഗത്തെ വാളുകൾകൊണ്ടും
മർക്കടവരരെക്കർക്കടകൊണ്ടും
ഗന്ധമൃഗത്തെ ഗദയെക്കൊണ്ടും
ഖഡ്ഗമൃഗത്തെ ഖഡ്ഗംകൊണ്ടും
കണ്ഠീരവരെ ഭുശുണ്ഡികൾകൊണ്ടും
കാട്ടും പടലും കട്ടത്തിലകൊണ്ടും
തെരുതെരെയവരെ വധിച്ചുതുടങ്ങി
വിരുതുപെരുത്തൊരു ഹരഭൃത്യന്മാർ
തടിയൻപന്നിയെ വെടിവെപ്പാനാ-
യൊരുവൻ ചെന്നൊരു പടലിലൊളിച്ചു
പടലിൽക്കണ്ടു പന്നിയതെന്നോർത്തു
ഉടനൊരു വെടിയും വച്ചാനുടനേ
തടിയൻ വെടികൊണ്ടവിടെ മറിഞ്ഞു;
ഓടിച്ചെന്നിതു വെടിവച്ചവനും
മർത്ത്യനല്ലിവനയ്യോ! നമ്മുടെ
മക്കടെ മാതുലനിങ്ങനെ കർമ്മം
മലയന്മാരൊരു ദിക്കിൽ ചെന്നു
വലയുംകെട്ടിപ്പാർക്കുംനേരം
കലയെക്കണ്ടു ഭയപ്പെട്ടൊരുവൻ
തലയും കമ്പിട്ടോടിപ്പോയി
66 വലയിൽപ്പെട്ടു വലഞ്ഞതു കണ്ടു
മലയനൊരമ്പു പ്രയോഗിച്ചുടനേ
തലയിൽക്കൊണ്ടു തറച്ചുവിറച്ചൊരു
ഫലമില്ലാതെ മരിച്ചാൻ മോഷൻ

നായന്മാരുടെ നായാട്ടികല-
പായം പലവിധമിങ്ങനെയുണ്ടാം
ആയതിനൊന്നും സംഗതിയില്ല, വി-
നായകജനകൻ കളിയാടുമ്പോൾ.
67 കാട്ടാളരാജന്മാരും കാട്ടാളസ്ത്രീയും തന്റെ
കൂട്ടാളിവൃന്ദത്തോടെ വേട്ടവിനോദം പൂണ്ടു
കുന്തീകുമാരനുടെ അന്തികംതന്നിൽച്ചെന്നു
പന്തിനിരന്നുനിന്നങ്ങതിയും വന്നണഞ്ഞു;
തടിച്ചോരു പന്നിവേഷം നടിച്ചോരു മൂകാസുരൻ
കടുത്തോരുകോപത്തോടെടുത്തു പാർത്ഥനെക്കൊൽ-
വാൻ
ഉരത്തപന്നിക്കൂറന്റെ പെരുത്ത ഘോഷങ്ങൾ കേട്ടു
കരുത്തുള്ളർജ്ജുനൻതന്റെ ഗുരുത്വംകൊണ്ടുനേരം
അഴിച്ചു സമാധിനേത്രം മിഴിച്ചുനോക്കുന്നനേരം
ഉറച്ചു തന്നുടെ ദേഹം മറച്ചുകൊണ്ടൊരു ശത്രു
പതിച്ചു നമ്മെക്കൊല്ലുവാൻ കതിച്ചുവന്നിതു മൂഢൻ
വധിപ്പാൻ വരുന്നവനെ വധിച്ചാൽ മദ്ഗുരുനാഥൻ
വിധിച്ച കർമ്മങ്ങൾക്കേതും വിരോധവുമില്ല നൂനം
പടുതാപമോടേവം ചിന്തിച്ചെടുത്തു ഗാണ്ഡീവം
കൈയി-
ലെടുത്തു നല്ലോരു ബാണം തൊടുത്തു കോപം നടിച്ചു
68 ഘോണിത്തടിയനെ നോക്കിയയച്ചോരു
ബാണമതുൽക്കടമക്കിടിതന്നുടെ
ഘോണം ചെന്നു പിളർന്നുനേരം
പ്രാണങ്ങൾക്കു പ്രയാണമടുത്തു
സംഗതികൊള്ളുമെന്നുറച്ചി-
ട്ടംഗജരിപുവും ബാണമയച്ചു;
പൃഷ്ഠേ ചെന്നു തറച്ചോരു ബാണം
പൃഷ്ഠം ഝടിതി പിളർന്നു തിരിച്ചു
വന്നു പതിച്ചൊന്നാശു കിരീടി
ചെന്നു കരത്തിലെടുത്തോരു സമയം
വന്നു സമീപേ നിന്നു കിരാതൻ
ഒന്നു കയർത്തു പറഞ്ഞുതുടങ്ങി!

“നമ്മുടെ ബാണം മോഷ്ടിപ്പാനോ
ഉൾത്തിരി വന്നു തപംചെയ്യുന്നു
അമ്പുകളില്ല നിനക്കെന്നാലതി-
നമ്പുകൾകൊണ്ടു വരുത്തിടാമൊ നീ
അമ്പൊടു നമ്മോടു യാചിച്ചാൽ പ-
ത്തമ്പതുകണകൾ തരുന്നുണ്ടിഹ ഞാൻ
കട്ടുകവർന്നാലുടനേതന്നെ
വെട്ടും തലയതു സംശയമില്ലാ;
ഉള്ളു നിനച്ചിഹ കണ്ണടച്ചൊരു
കള്ളൻ നിന്നു തപംചെയ്യുന്നു
കൊള്ളാമിതുമിന്നിതു വഴിപോക-
ർക്കുള്ള ധനങ്ങൾ പിടിച്ചുപറിപ്പാൻ
പകൽ കഴിവോളം കപ്പാനൊന്നും
കഴിവില്ലാഞ്ഞു തപോധനഭാവം
അർക്കൻ പോയി മറഞ്ഞൊരു സമയേ
തസ്കരണത്തിനു സമയം നോക്കും.
69 ദിക്കുകളൊക്കെ നടന്നു ദിനേശ-
നരികംതുമ്പേ വന്നു കളിക്കും
കണ്ണടച്ചു വിചാരിക്കുന്നു
പൊന്നുള്ളേടം പണമുള്ളേടം
പെണ്ണുള്ളേടമതല്ലാതിന്നൊരു
നിനവില്ല നിനക്കെന്തൊരു കഷ്ടം!
നാണം കൂടാതല്ലോ നമ്മുടെ
ബാണം കട്ടവനേതിൽ കൂട്ട്?
ആണുങ്ങൾക്കു പിറന്നവനെങ്കിൽ
പ്രാണനെക്കാൾ നാണം വലുതു.”
വ്യാധവചസ്സുകൾ കേട്ടുടനപ്പോൾ
ക്രോധമിയന്നരുൾചെയ്തു കിരീടി:
“നില്ലെട വേടാ! നിന്നുടെ പല്ലുകൾ
തല്ലിയുതിർപ്പാൻ ഞാൻ മതിയാകും
ഇല്ലൊരു സംശയ”മെന്നു പറഞ്ഞു
വില്ലുവലിച്ചു കലച്ചു കിരീടി
നല്ലൊരുബാണമെടുത്തു തൊടുത്തു

മുല്ലശരാരിക്കിട്ടഥ വിട്ടു
മെല്ലം പിഴതാതവനുടെ നേരെ
ചെല്ലുന്നതു കണ്ടംബരചാരികൾ
അല്ലൽ മുഴുത്തു വിരണ്ടു തുടങ്ങി
തെല്ലു കലുങ്ങീലന്തകവൈരി;
വില്ലിൽത്തന്നെ കൊണ്ടവനുടെ ബാണം
തല്ലിയൊടിച്ചു പൊഴിക്കിന്ന കണ്ടു
അതു കണ്ടപ്പോഴതിപരുഷത്തോ-
ടതിലധികം ശരവർഷം ചെയ്തു.
അതിശയമവനുടെ ശരനികരത്താൽ
കതിരവനുടെ കിരണങ്ങൾ മറഞ്ഞു;
70 നാടു നടുങ്ങി നാലു നിലയും കലുങ്ങി മാനം
കലയും നടുങ്ങി, തമ്മിൽ കലഹം മുഴുത്ത നേരം
മലമകളുടനേരം തലയുഴിഞ്ഞു കുത്തു-
മുലയും ഇളമ്പിപ്പുന്ന കലഹം ശമിപ്പിക്കാനായ്
പല വാക്കമതുകൾ ചെയ്തു ഫലമില്ലെന്നോർത്തുമാറി
പരിചോടെ പാർവ്വതിയും കലശൽ പിന്നെയുമേറി
മലമകൾ ഭഗവതി പുനരതുചെയ്തു
വലരിപുസുതനുടെ ബാണമശേഷം
മലർസമമാകുന്നതളിച്ചെയ്തു
മലർശരനായി മഹേന്ദ്രതനൂജൻ
ശരധിയിലൊരു ശരമില്ലാതാകെ-
ന്നതുംചെയ്തു ഗിരിനന്ദിനിയപ്പോൾ
ഇല്ലെന്നാകിൽ ശരവും വേണ്ടാ
നല്ല തരം പുനരെന്നു കിരീടി
വില്ലുവലിച്ചഥ തല്ലു തുടങ്ങി
മുല്ലശരാരിയെ വിരവൊടു പാർത്ഥൻ
ഹരനുടെ ജടയിൽ കുടികൊണ്ടീടിന
സുരനദിയാകിയ ഭഗവതിയപ്പോൾ
വലരിപുസുതനുടെ വില്ലുപിടുങ്ങി-
ത്തരസാതന്നുടെ തിരയിലൊളിച്ചു
പാപം പോയൊരു സമയേ വിജയൻ
കോപംപൂണ്ടു മരങ്ങൾ പറിച്ചു

താപസവന്ദിതനാകിയ ശിവനെ
താഡനപീഡനമന്നു തുടങ്ങി
ത്രീക്ഷണനും ഹരിസുതനും തമ്മിൽ
വൃക്ഷംകൊണ്ടുമടിച്ചുപിടിച്ചും
വട്ടം തിരിക ചവുട്ടുക മുട്ടുക
കട്ടയിലിട്ടു ചവുട്ടിയുതട്ടുക
തള്ളുക കിള്ളുക തങ്ങളിലിങ്ങനെ
തള്ളിയലഞ്ഞു വലഞ്ഞു കിരീടി.

71 തല്ലും ചവിട്ടും കൊണ്ടങ്ങെല്ലും പൊടിഞ്ഞു പിന്നെ
പല്ലുംകൊഴിഞ്ഞു മദമെല്ലാം ശമിച്ചു പാർത്ഥൻ
വല്ലാതെ ഭൂമൌ വീണാൻ വില്ലാളിമാരിൽ മുമ്പൻ
അല്ലൽ മുഴുത്തു പാർത്ഥനുള്ളിൽ വിചാരം പൂണ്ടു:
ചാരുമൂർത്തേ, ഗൌരീനാഥ, കാരുണ്യാംബുരാശേ നാഥാ
കാരുണ്യം കുറവാനെന്തു കാരണം ശംഭോ?
എത്രനാളുണ്ടയ്യോ! ഞാനും സേവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു
ഇത്രനാളുമെന്റെ കാമം പൂരിച്ചില്ലയോ!
കേടനേകമുണ്ടെന്നാലും കേവലം നീ ശിക്ഷിയാതെ,
വേടനെക്കൊണ്ടെന്നെത്തല്ലിക്കൊല്ലിക്കുന്നെന്തേ?
അത്രയല്ല കാട്ടാളന്റെ തല്ലുകൊണ്ടും കുത്തുകൊണ്ടും
എത്രയും തളർന്നു ദേഹം ധാത്രിയിൽ വീണു,
നാൽവർകൂട്ടം സഭതന്നിൽ വാലെടുപ്പാനുള്ളമൂലം
ബാലചന്ദ്രചൂഡാ, നീതാൻ കാരണം ശംഭോ!
കർണ്ണനും ശകുനിയുമാകർണ്ണനംചെയ്യുന്നേരം
കർണ്ണസൗഖ്യം വന്നുകൂടും കൗരവന്മാർക്കും,
ഊററക്കാരൻ പാർത്ഥൻ പോരിൽ
തോററുപോൽ വേടനോടെന്നേ—
റേററവും കുറവായ്*വന്നു നൂററുപേർ കേട്ടാൽ.

72 "കൃതപാ മുത്തികയാ കഥഞ്ചന പൃഥാ—
പുത്രസ്ത്രിണേത്രാകൃതിം
ക്ഷേത്യാ യോതി സമച്ഛിനത്തു കൃതവാൻ
പത്രാണി തത്രാമരാൻ
ചിത്രം തത്ര കിരാതപുംഗവശിരോ
രുഷ്ടാനി സന്ദൃഷ്ടവാൻ;

തത്ത്വവേദ്യകലാജഡോപി ച മൂഢോ–
ന്നോരണ്യപര്യാപ്ലുനാൽ.”

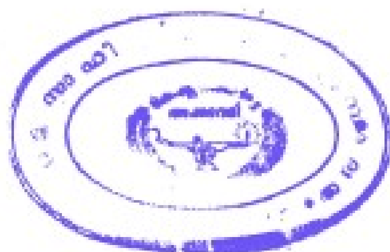
73 മൃത്തികകൊണ്ടൊരു ശിവലിംഗത്തെ
തത്ര ധരിത്രിയിലങ്ങുളവാക്കി
തത്ര പഴുത്തുകൊഴിഞ്ഞു കിടക്കും
പത്രമെടുത്തുടനർച്ചനചെയ്തു;
മൃത്തികലിംഗംതങ്കൽ വണങ്ങി
മൃത്യുഞ്ജയനെസ്തുവ തുടങ്ങി:
മൃത്യുഞ്ജയ ജയ! ശങ്കരശംഭൊ;
ഇത്ഥം തൊഴുതു വണങ്ങിന പാർത്ഥൻ
പത്രമതെല്ലാം വേടൻതന്നുടെ
മസ്തകസീമനി കാണാറായി

74 എന്തൊരു വിസ്മയമെന്നു വിചാരി–
ച്ചന്തികസീമനി ദേവം വേടനെ
മുഴുവൻ നോക്കിക്കാണുന്നേരം
മഴുവും മാനും പുരിജടമുടിയതി–
ലൊഴുകും സുരനദിതന്നുടെ തിരയതിൽ
മുഴുകും ചന്ദ്രകലയും തുമ്പയു–
മളികംതന്നുടെ തിരുമിഴിയുടെ വടിവും
തിരുനാസികയും തൃക്കണ്ണിണയും
തിരുമുഖവും മൃദുമന്ദസ്മിതവും
ഗളരുചിതലവും തിരുമാറിടവും
ഉദരം നാഭീകുഹരം കടിതട–
മതിരമണീയം ഫണികാഞ്ചിഗുണം
കരിചർമ്മാംബരമൂരുദ്വയവും
പരിമൃദുജാനുകജംഘായുഗവും
തിരുവടിമലരും നഖപംക്തികളും
ഗിരിമകൾതാനും കരിമുഖനാറുമുഖ–
നുടനേ ഹരിഹരസുതനും വേട്ട–
ക്കൊരുമകനും ബഹുഭൂതഗണങ്ങളു–
മൊരുമിച്ചങ്ങനെ കാണാറായി;
“പങ്കജശരനുടെ ഹുംകൃതി തീർത്തോരു
ശങ്കര, ജയ ജയ! സങ്കടമഹര,

ഒന്നും ഗ്രഹിയാതെ ഞാൻ ചെയ്തോരപരാധങ്ങൾ
എല്ലാം ക്ഷമിച്ചുകൊൾക! കല്യാണകരശംഭോ!
75 അംഗങ്ങളടിയത്തിനെന്നുമിളക്കാവല്ല;
അങ്ങു വന്നു വന്ദിപ്പാനിന്നു ശക്തിയുമില്ല;
മഞ്ജുളനേത്രാ വന്ദേ! ഗംഗാഭൂഷണാ വന്ദേ!
തുംഗാനന്ദദേവ വന്ദേ! മംഗല്യാകാര വന്ദേ!"
76 അതിശയഭക്ത്യാ വിവശനതാകിയ
ഹരിസുതവചനം കേട്ടു ഗിരീശൻ,
മതിതളിർ തെളിവോടു ചെന്തു കരംകൊ-
ണ്ടതിമോദേന പിടിച്ചെഴുന്നേല്പി-
ച്ചംഗമശേഷം തൊട്ടുതലോടി
തുംഗപരാക്രമപുഷ്ടിവരുത്തി;
പുംഗവകേതനനാകിയ ഭഗവാ-
നംഗജശാസനനിതമരുൾചെയ്തു:
"വത്സ! ധനഞ്ജയ, തുംഗകളേബര!
വത്സരമനവധി ജീവിച്ചീടുക!
മത്സരമുള്ള രിപുക്കളെയെല്ലാം
ഭസ്മമതാക്കാൻ നീ മതിയാകും;
ഭീമസഹോദരനാകിയ നിന്നുടെ
ഭീമപരാക്രമമറിവാനായി,
ഭീമകിരാതശരീരം പൂണ്ടു,
ഭീമതരം ബഹുയുദ്ധം ചെയ്തു;
സോമകുലോത്തമനാകിയ നിങ്കൽ
പ്രേമപ്രീതി വരുന്നു നമുക്കു";
കാമാധികസുകുമാരനെ നിന്നെ,-
ക്കാണ്മാനിത്തൊഴിലൊക്കെയെടുത്തു
പാശുപതാസ്ത്രം വാങ്ങുക തവ ഹിത-
മാശു ലഭിക്കും ഫല്ഗുനവീരാ!
77 കർണ്ണസുയോധനമുഖ്യാരികളാം
അർണ്ണവമാശു കടപ്പാൻ നല്ലൊരു
കപ്പൽ മരക്കലമെന്നുടെ ബാണം
കെല്പോടുകൊണ്ടു ഗമിക്ക ധനഞ്ജയ!"
പുരരിപുഭഗവാനിതമരുൾചെയ്തു

ശരവും വരവും ദാനം ചെയ്തു
ഗിരിജകളോടും പ്രമഥാദികളോടു-
മണ്ടു ഗമിച്ചു മറഞ്ഞ ദശായാം
തിരയിൽ മറച്ചൊരു വില്ലു ലഭിപ്പാൻ
സുരനിമ്നഗയെസ്സേവ തുടങ്ങി:
78 "നമസ്തേ ഗംഗാദേവ്യൈ തുഭ്യം രണത്തിൽ മയാ കൃതമാം
സമസ്താപരാധമെല്ലാം ക്ഷമിച്ചു വരം നല്കേണം;
അരികളെ വെല്വതിന്നായ്" പരമശിവൻ നല്കിയ
ശരമിതു പാശുപതം പഴയതായാം വില്ലില്ലാഞ്ഞാൽ."
79 ഇത്തരം സ്തുതി കേട്ടു സത്വരം പ്രസാദിച്ചു
ഉത്തമനാമവനോടുത്തരമരുൾചെയ്തു:
"വില്ലാളിവീര പാർത്ഥാ വില്ലിതാ ധരിപ്പാലും!
മല്ലീശരാന്തകനെസ്സേവിച്ചു വസിപ്പാലും!"
ഇത്തരം വരം നല്കി സത്വരം മറഞ്ഞവൾ.
80 സുരവരനരുളാൽ രഥവും കൊണ്ടു
സുരവരസൂതൻ മാതലി വന്നു,
പെരുകിന മോദം കൈക്കൊണ്ടുടനേ
സുരവരസൂനു രഥമതിലേറി
സുരലോകം പ്രതി യാത്ര തുടങ്ങി
കുരുകുലകമലദിനേശൻ പാർത്ഥൻ.
മംഗലമിക്കഥ കേൾക്കുന്നോർക്കും
മംഗലമനവധി വന്നുഭവിക്കും.

കേരള സാഹിത്യ
അക്കാദമി